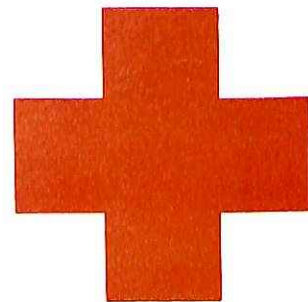
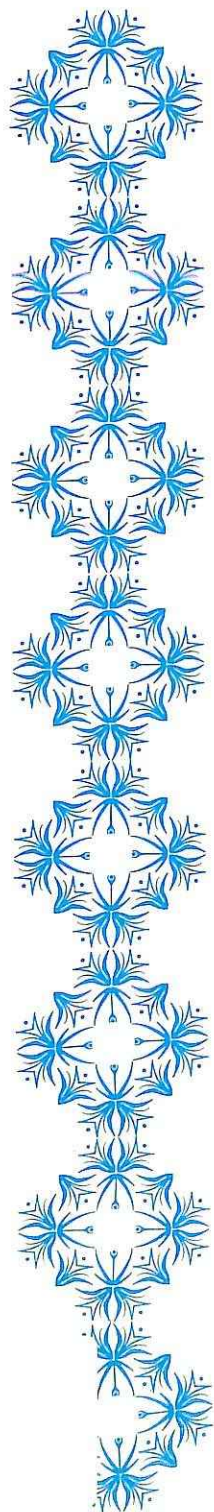

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ
ΕΡΥΘΡΟΣ
ΣΤΑΥΡΟΣ
ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1975

ΠΡΟΣΕΥΧΗ

(ΣΕ ΣΕΝΑ ΠΛΑΣΤΗ ΚΑΙ ΘΕΕ)
- ΔΙΑ ΜΙΚΤΗΝ ΧΟΡΩΔΙΑΝ -

ΑΛ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ

ΠΙΧ. ΦΡΕΤΣΑΣ

ΜΗΝΥΜΑ

ΤΟΥ ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. κ. ΠΑΝ. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΥ

[Κατά τας παραμονάς τῆς διενεργείας τοῦ ἐτήσιου ἐράνου τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ὁ Πρόεδρος αὐτοῦ ἀπηύθυνε τὸ κάτωθι Μήνυμα, ποῦ μετεδόθη ἀπὸ τὸν Ραδιοφωνικὸν Σταθμὸν καὶ τὴν Τηλεόρασιν τοῦ Ε.Ι.Ρ.Τ.].

Πρὶν ἀπὸ 98 χρόνια ἰδρύθη ὁ Ε.Ε.Σ. διὰ νὰ παρέχῃ τὴν βοήθειάν του εἰς τοὺς τραυματίας ἐν καιρῷ πολέμου. Αὐτὸ ἦτο τὸ πνεῦμα τῆς ἐποχῆς τότε καὶ ἡ ἰδέα τοῦ Ἐρρίκου Ντυνάν. Ἐκτοτε εἰς ὅλους τοὺς πολέμους ὁ Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς ἔγινε τὸ δεξιὸ χεῖρ τοῦ Κράτους καὶ στρατιὰ ἀπὸ εὐγενεῖς δέσποινες τῶν Ἑλληνικῶν πόλεων προσέφεραν μετ' αὐτοθυσίας, ὡς Ἀδελφαὶ τοῦ Ε.Ε.Σ. βοήθειαν, περίθαλψιν καὶ σωτηρίαν εἰς τοὺς τραυματιζομένους στρατιώτας μας.

Ἀλλὰ καὶ ὅταν δὲν γίνεται πόλεμος, σπανίως ὁ τόπος μας ἐγεύθη τὴν ἡσυχίαν στὰ περασμένα 98 χρόνια. Συχνὰ - πυκνὰ μᾶς εὕρισκαν χρόνοι δίσεκτοι καὶ μῆρες ὀργισμένοι. Σεισμοί, πλημμύραι, θεομηνίαι, ἐπιδημίαι. Καὶ κατόπιν οἱ σκοτεινοὶ χρόνοι τῆς Κατοχῆς, αἱ ταραχαὶ καὶ αἱ ἐκκενώσεις χωρίων καὶ κατοπινὴν πάλιν ὁ ἐπαναστατισμὸς.

Εἰς κάθε τοιαύτην δοκιμασίαν τοῦ πληθυσμοῦ ἀνοίγαν αἱ ἀποθήκαι τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ ἐστέλλοντο εἰς τὰ δοκιμαζόμενα διαμερίσματα σκηναί, ἱματισμὸς, τροφίμα ποῦ ἤρχοντο ἰδίως ἀπὸ τὸ Ἐξωτερικόν. Κινητὰ ἱατρεία, ἱατροί, νοσοκόμοι, φάρμακα, ἄλεια, τυρί, γάλα. Ὁ Ἐρυθρὸς Σταυρὸς πάντοτε σύντροφος τῶν πασχόντων, τῶν δυστυχούντων.

Μόνον μὲ τὴν ἐθελοντικὴν καὶ ὁλόψυχον συμπαράστασιν τοῦ λαοῦ, μὲ τὰς δωρεὰς καὶ τὰς ἐνδουλείας, ἐδημιούργησε Νοσοκομεῖα, Ἱατρεία, Σταθμοὺς Πρώτων Βοηθειῶν, Κέντρα Αἱμοδοσίας, Σχολὰς Νοσοκόμων, Ἀποθήκας Ὑλικοῦ καὶ Ἱματισμοῦ, Ὑπηρεσίαν Ἀναζητήσεων, διὰ νὰ στέκεται κάθε στιγμὴν εἰς τὸ πλευρὸ τῶν ἀσθενῶν, τῶν πτωχῶν, τῶν γερόντων καὶ τῶν ἀγωνιούντων, εἰς ὅλα τὰ μέρη τῆς Πατρίδος μας καὶ μάλιστα τελευταίως εἰς τοὺς δοκιμαζομένους ἀδελφούς μας τῆς Κύπρου.

Τὸ Κράτος ἀναγνωρίζει τὴν κοινωνικὴν προσφορὰν τοῦ Ε.Ε.Σ., τὴν ἐκτίμᾷ καὶ τὴν βοηθεῖ ὅσον ἡμπορεῖ. Ὅμως σήμερα ἄλλαι ἀνάγκαι δὲν τοῦ δίδουν τὴν δυνατότητα νὰ βοηθήσῃ ὅσον πρέπει τὸν Ε.Ε.Σ.

Ἀδελφοὶ Ἕλληνες,

Ὁ Ε.Ε.Σ. ὀφείλει νὰ εἶναι πάντοτε ἐτοιμὸς διὰ τὸ ἀνθρωπιστικὸν του χρέος. Βοηθήσατέ τον. Ἀπλώσατε τὸ χεῖρ σας γενναϊόδωρο τώρα εἰς τὸν ἐτήσιον Ἐράνον του καὶ δείξατε τὴν πατροπαράδοτον ἀλληλεγγύην τοῦ καλοῦ Ἑλλήνος.

ΟΜΙΛΙΑ ΤΟΥ ΑΝΤΙΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. ΕΙΣ ΤΑΣ ΠΑΤΡΑΣ

Τὴν 5)11 ὁμίλησεν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Διακιδείου

Σχολῆς τῶν Πατρῶν ὁ Ἀντιπρόεδρος τοῦ Κ. Συμβουλίου τοῦ Ε.Ε.Σ. κ. Ἰωάν. Δ. Φινινῆς μετ' ἔμφρον τοῦ Ε.Ε.Σ.», παρουσία τοῦ ἀναπληρωτοῦ τοῦ ἀσθενήσαντος κ. Νομάρχου Διευθυντοῦ τῆς Νομαρχίας, τῶν Ἀρχῶν τῆς πόλεως καὶ πολλῶν ἐπιλέκτων μελῶν τῆς Πατρίδος κοινωνίας.

Ἀρχικῶς ὁ κ. Φινινῆς ἔκαμε μίαν ἀναδρομὴν εἰς τὸ ἐπὶ 98 ἔτη ἔργον τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ ὑπεγράμμισε τὴν ἀξίαν τῶν ἐπιτευξέων του. Κατόπιν ἀνεφέρθη εἰς τὸ ἔργον τοῦ Τμήματος Πατρῶν Ε.Ε.Σ. καὶ τοῦ Σταθμοῦ τῶν Πρώτων Βοηθειῶν ὑπὸ τὰ θεορὰ χειροκροτήματα τοῦ ἀκροατηρίου.

Ὁ διαδεχθεὶς αὐτὸν εἰς τὸ βῆμα κ. Ν. Σεργάνος ἀπηύθυνεν ἐκ μέρους τοῦ κ. Νομάρχου θερμὴν ἐκκλήσιν πρὸς τοὺς κατοίκους τοῦ Νομοῦ, ὅπως ἐκ τοῦ ὑστερήματός των προσφέρουν εἰς τὸν Ἐράνον καὶ ἐνισχύσουν τὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν.

Τὸν Ἀντιπρόεδρον τοῦ Ε.Ε.Σ. παρουσίασαν ὁ Πρόεδρος τῆς Διακιδείου Σχολῆς καὶ Ἀντιπρόεδρος τῆς τοπικῆς Διοικήσεως Ε.Ε.Σ. λογοτέχνης κ. Κώστας Τριανταφύλλου, ἐξάρας τὴν κοινωνικὴν αὐτοῦ δρασιν.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓ. ΕΘΝ. ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡ. ΜΑΤΩΝ
Γραφεῖον Ὑπουργοῦ

Ἐν Ἀθήναις τῇ 13ῃ Νοεμβρίου 1975
Ἀρθρ. Πρωτ. 7978

Π ρ ο ς

1) Ἐκπαιδευτικοὺς Συμβούλους-Ἐπόπτας τῶν Ἀνωτέρων Ἐκπαιδευτικῶν Περιφερειῶν, 2) Γενικοὺς Ἐπιθεωρητάς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, 3) Γενικοὺς Ἐπιθεωρητάς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, 4) Ἐπιθεωρητοὺς Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, 5) Νομαρχίας τοῦ Κράτους καὶ Διαμερίσματα τοῦ Νομοῦ Ἀττικῆς α) Διευθετὲς Μέσης Ἐκπαιδεύσεως, β) Διευθετὲς Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, εἰς ἔδρας των.

Κοινοποιήσεις: Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1 Ἐν τὰ ὅθι

ΘΕΜΑ: Περιοδικὸν «Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος»

Ἐχομεν τὴν τιμὴν νὰ γνωρίσωμεν ὑμῖν ὅτι τὸ Περιοδικὸν «Ἑλληνικὸς Ἐρυθρὸς Σταυρὸς Νεότητος», ὄργανον τῆς Διεθνoῦς ὁργανώσεως τῆς Νεότητος τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐκδιδόμενον ἀπὸ πενήτην καὶ πλέον ἐτῶν, δύναται νὰ συνιστᾶται πρὸς ἀγοράν, προαιρετικῶς, ὑπὸ τῶν μαθητῶν τῶν Σχολείων Μέσης καὶ Δημοτικῆς Ἐκπαιδεύσεως, ὡς ἐπίσης καὶ τῆς Τεχνικῆς-Ἐπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως, κατ' ἐξαιρέσιν τῶν διατάξεων τῆς ὑπ' ἐριθρ. 396.1/89/46793/13.5.75 ἡμετέρας ἐγκυκλίου «περὶ συστάσεως καὶ κυκλοφορίας ἐν τοῖς Σχολείοις ἐντύπων πέρα τῶν διδακτικῶν».

Ὁ Ὑπουργὸς
ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΗΠΕΙΡΩΤΙΚΩΝ ΜΕΛ. ΓΕΩΡΓ. ΖΕΦΕΩΣ
ΚΟΣΜΗΤΗ Ἰακρίβης ἀντίγραφον
Ο ΠΡΟΪΣΤΑΜΕΝΟΣ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗΣ ΑΡΧΕΙΟΥ ΚΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΩΝ

ΔΩΡΕΑ 1. Τριανταφύλλου

ΗΜΕΡΟΜ: 16.8.85

ΑΡΙΘ. 36199

ΝΕΚΤΑΡΙΟΣ ΚΕΦΑΛΑΣ

Ο ΑΓΙΟΣ ΤΟΥ ΑΙΩΝΟΣ ΜΑΣ

Υπό ΑΘ. Ι. ΔΕΛΗΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ
Καθηγητού Πενεπιστημίου

Γ'

Ἡ Αἴγινα εἶναι ἓνα ἀπὸ τὰ πιὸ ὠραῖα νησιά τοῦ Ἀργοσαρωνικοῦ κόλπου. Οἱ ξένοι τουρίστες τὴν ἐπισκέπτονται διὰ νὰ δοῦν τὸ κυριώτερον ἀξιοθέατον τῆς ἀρχαιότητος τοῦ νησιοῦ, τὸν μεγάλο δωρικό ναὸ τῆς Ἀφαίας, ὁ ὁποῖος ὑψώνεται ἐπάνω ἀπὸ τὴν νοτιοανατολική παραλία. Ἡ μεσαιωνικὴ πρωτεύουσα, ἡ Παλαιοχώρα, ἔχει 27 ἐκκλησίες, οἱ ὁποῖες μαρτυροῦν τὴν θρησκευτικότητα τῶν κατοίκων τῆς. Μὰ ἐπάνω ἀπ' ὅλα ἡ Αἴγινα καμαρώνει διὰ τὰ μοναστήρια τῆς καὶ πιὸ πολὺ ἐκεῖνο τοῦ Ἀγίου Νεκταρίου.

Ὁ Ἅγιος Νεκτᾶριος εἶναι ἴσως πιὸ κοντὰ στὸν λαὸ μας ἀπὸ ὅ,τι ἄλλοι ἅγιοι ἄνθρωποι τοῦ Θεοῦ. Ὅχι διότι ἐκεῖνοι ἦσαν ὀλιγώτερον ἐνάρετοι ἀλλὰ κυρίως ἀπὸ τὸ γεγονός ὅτι ὁ Νεκτᾶριος ἔζησε ἀναμεσα μας. Ζοῦν ἀκόμη ἄνθρωποι, οἱ ὁποῖοι ἐνθυμοῦνται τὴν γεμάτη ἀγάπη ταπεινὴ μορφή του νὰ ἐργάζεται διὰ τὸν Χριστόν, διὰ τὸ ποιμνίον του καὶ τὰς ἀνάγκας του.

Ἡ Σηλυβρία τῆς Θράκης εἶναι ἡ πατρίς τοῦ Ἀγίου. Ἐκεῖ ἐγεννήθη τὸ 1846 ὁ Ἅγιος τοῦ Αἰῶνος μας, ἓνα ἀπὸ τὰ πολλὰ παιδιὰ τῆς οἰκογενείας Κεφαλᾶ. Ἀπὸ μικρὸς ἔμαθε νὰ ζῇ εἰς τὴν φτώχεια καὶ τὰ βάσανα. Ἐῖχε ὅμως μέσα του τὴν ἀγάπη διὰ τὴν μάθησιν καὶ διὰ τὸ καλόν, τὴν ἀρετή. Ἦθελε νὰ γίνῃ χρήσιμος εἰς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὸ ἐπέτυχε. Πολλοὶ ἀγωνίζονται νὰ ἐπιτύχουν εἰς τὴν ζωὴν διὰ νὰ ἱκανοποιήσουν προσωπικὰς φιλοδο-

χρήματα καὶ φροντίζει νὰ φθάσουν εἰς τὰ χέρια τοῦ Νεκταρίου.

Ὁ Θεὸς ἔκανε τὸ θαῦμα του. Μὰ ὁ Νεκτᾶριος (τὸν ἔλεγαν Ἀναστάσιος, τὸ ὄνομά του εἰς Νεκτᾶριο τὸ ἄλλαξε ὅταν ἔγινε κληρικός), βρῆκε τὸν μετὰ του. Μὲ τὰ χρήματα ἀγόρασε καινούργια παπούτσια καὶ κάτι φτωχικά ρούχα. Τὸ ἀφεντικό του ὅμως ὑποπεύθηκε ὅτι ὁ Νεκτᾶριος τὸν ἔκλεψε. Ποῦ ἄλλου μποροῦσε νὰ βρῇ ὁ νεαρὸς χρήματα παρὰ εἰς τὸ συρτάρι τοῦ ταμείου του; Τὸν κατηγόρησε διὰ κλοπὴν ὁ Θεὸς ὅμως ἐφώτισε τὸν ἔμπορον, ὁ ὁποῖος ἔδωσε τὰ χρήματα. Ἐῖπε εἰς τὸν διώκτην τοῦ Νεκταρίου τὴν ἀλήθειαν καὶ ὁ πτωχὸς Νεκτᾶριος ἀπεκαταστάθη.

Ὁ Νεκτᾶριος ἐσπούδασε ἐργαζόμενος. Ἐγίνε ἱερεὺς. Ὁ Θεὸς τὸν ἀξίωσε νὰ γίνῃ καὶ ἐπίσκοπος. Ἐῖχε ὅμως πολλὰ βάσανα εἰς τὴν ζωὴν. Ὁ χρόνος τοῦ περιοδικοῦ, ἡ μιὰ σελίδα ἡ ὁποία εἶναι εἰς τὴν διάθεσίν μας, δὲν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ ἀσχοληθοῦμε μὲ τὸ βίον τοῦ Ἀγίου μὲ λεπτομέρειαν. Πολλὲς φορές ἡσθάνθη τὴν ἔλλειψιν τροφῆς, τὴν πίκρα τῆς συκοφαντίας, τὴν κακίαν τῶν ἀνθρώπων καὶ τῶν ἐκπροσώπων καὶ τῆς ἐκκλησίας ἀκόμη, τὴν ὁποίαν μέχρι θανάτου ὑπηρέτησεν.

Ὁ Νεκτᾶριος ἔζησε κοντὰ εἰς τοὺς ἀνθρώπους. Τοὺς ἐβοήθησε νὰ γίνουν πιὸ καλοὶ. Τοὺς ἔδειξε τὸ δρόμον διὰ τὴν εὐτυχία εἰς τὴν ζωὴν. Συμπαρεστάθη εἰς τοὺς πτωχοὺς καὶ τοὺς ἀδυνάτους. Μὲ τὰ συγγράμματά του ἐφώτισε καὶ φωτίζει ἀνθρώπους εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀληθείας. Μὰ πιὸ πολὺ μὲ τὸ παράδειγμα του ἔγινε ἀφορμὴ πολλοὶ ἄνθρωποι νὰ δοῦν τὸ φῶς, νὰ εὗρουν τὴν εὐτυχία, νὰ ζήσουν χαρούμενοι, νὰ γίνουν καὶ αὐτοὶ καλοὶ καὶ πηγὴ χάριος διὰ τοὺς ἄλλους.

Ὁ Ἅγιος τῆς Αἰγίνης ἀπέθανε τὸ 1920 εἰς ἓνα ἀπλό καὶ ταπεινὸ κρεββάτι τοῦ Ἀρεταίου Νοσοκομείου τῶν Ἀθηνῶν. Ἡ μνήμη του ὅμως ζῇ ἔκτοτε εἰς τὰς ψυχὰς χιλιάδων Χριστιανῶν. Εἶναι ἴσως ὁ μόνος ἅγιος ὁ ὁποῖος ἐπεβλήθη τόσο ἐνωρίς εἰς τὴν συνείδησιν τοῦ ὀρθοδόξου ἑλληνικοῦ λαοῦ. Τὸ Οἰκουμένικόν Πατριαρχεῖον, τὸ 1961, τὸν ἀνεκήρυξε Ἅγιον τῆς Ὁρθοδοξίας. Προηγουμένως ὅμως Ἅγιον τὸν εἶχαν ἀνακηρύξει οἱ χριστιανοί, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν τὸ παράδειγμα τῆς ἀγίας ζωῆς του. Ἀγιωσύνη σημαίνει παράδειγμα ἐναρέτου βίου.

ξίας. Νὰ ἀποκτήσουν χρήματα, θέσεις, δύναμι. Νὰ τοὺς θαυμάζουν οἱ ἄνθρωποι. Ὁ Νεκτᾶριος ἤθελε τὴν μόρφωσιν ὡς μέσον ἀγῶνος. Ἦθελε νὰ γίνῃ κῆρυξ τοῦ Εὐαγγελίου, τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ διὰ τὸν ἄνθρωπον. Αὐτὸ τὸ ὅποιον ἐπόθησεν ἡ ψυχὴ του τὸ ἐπέτυχε. Ἀλλὰ κουράστηκε πολὺ. Μόλις 14 ἐτῶν χωρὶς καθόλου χρήματα ξεκίνησε διὰ τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἐκεῖ δὲν εὗρισκεν ἐργασία. Ἐγύριζε πεινασμένους μὲ κουρελιασμένα ρούχα.

Τὸν ἀπασχολοῦσε κάποιος συγγενὴς του σὲ ἓνα καπνεργοστάσιον. Τοῦ ἔδιδε ὅμως πολὺ πιὸ λίγα χρήματα ἀπ' ὅ,τι ἐχρειάζετο ὁ Νεκτᾶριος διὰ νὰ συντηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν. Ἐπῆγγαινε συχνὰ στὴν ἐκκλησίαν διὰ νὰ προσευχηθῇ. Στὴν ἀπελπισίαν του ἐσκέφθη νὰ πῇ τὸν πόνον του εἰς τὸν Θεόν, ὅχι προφορικῶς ἀλλὰ γραπτῶς. Ἐγραψε ἓνα ἀπλό γράμμα ζητώντας βοήθειαν. Τὸ ἀπηύθυνε πρὸς τὸν «Χριστόν, εἰς τοὺς Οὐρανούς». Μερικοὶ ἴσως νὰ ποῦνε: «Μὰ τῶσαν χρόνων παιδί καὶ νὰ κἀν τέτοιο πρᾶγμα; Νὰ στείλῃ τὸ γράμμα, ποῦ;». Τὸ γράμμα ὁ Νεκτᾶριος τὸ ἔγραψε διότι ἐπίστευε ὅτι ὁ Χριστὸς θὰ τὸν βοηθοῦσε. Ὁ Χριστὸς τὸ ἔλαβε καὶ τὸν ἐβοήθησε. Μὰ πῶς; Νὰ τί ἀκριβῶς ἔγινε:

Πηγαίνοντας νὰ ταχυδρομήσῃ τὸ γράμμα πρὸς τὸ Χριστὸ εἰς τοὺς Οὐρανούς, ἐπῆγγαινε μαζὶ του καὶ ὁ ἀντικρινὸς ἔμπορος τῆς καπναποθήκης, ὅπου ἐργάζετο ὁ Νεκτᾶριος. Ὁ ἔμπορος τοῦ τὸ ἐπῆρε διὰ νὰ πληρώσῃ ἐκεῖνος. Διαβάζει τὴν παράξενη διεύθυνσιν. Τοῦ κάνει ἐντύπωσιν καὶ τὸ ἀνοίγει. Μὲ χαρὰ καὶ συγκίνησιν βάζει μέσα στὸ φάκελλο

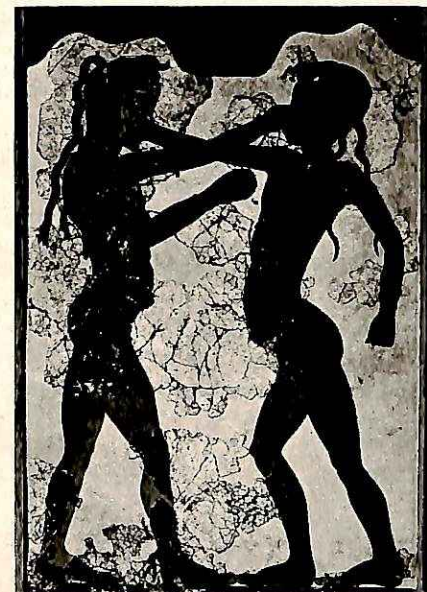

ΑΝΑΣΤ. Π. ΒΑΡΒΑΡΡΗΓΟΥ
Φιλολόγου - Ἀρχαιολόγου

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΘΗΡΑΣ

ΕΝΑ ταξίδι σ' αὐτὸ τὸ ὁμορφο καὶ παράξενον νησί τῶν Κυκλάδων εἶναι βέβαιο ὅτι θὰ ἀποκαλύψῃ τις ὁμορφιὲς τῆς Ἑλλάδος, ἀκόμη ἀγνωστες σὲ πολλοὺς ἀπὸ μᾶς.

Ἡ Θήρα, γνωστὴ ἐπίσης καὶ ὡς

Τοιχογραφία τῶν πυγμάχων.

Σαντορίνη, εἶναι τὸ πλέον ἰδιόμορφο νησί εἰς ὅλο τὸν κόσμον. Τὸ πα-

λόγη τοῦ στρογγυλοῦ σχήματος τοῦ νησιοῦ, τὸ ὁποῖο ἔχει πρὶν ἀπὸ τὸν τρομερὸ σεισμό.

Ἐν τούτοις, μόνον κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη, δηλ. μετὰ τὸ ἔτος

Θήρα - Σαντορίνη.

Σαντορίνη.

1966 ἀπεδείχθη ὅτι τὸ ἱστορικὸν παρελθὸν τῆς Θήρας δὲν ἦτο ἐντελῶς γνωστὸ. Καὶ αὕτῃ ἡ ἀπόδειξις ὀφείλεται εἰς τὰ ἀρχαιολογικὰ εὗρηματα τοῦ Καθηγητοῦ Μαρινάτου, τοῦ ἀφωσιωμένου ἐρευνητοῦ τοῦ προϊστορικοῦ πολιτισμοῦ τῆς Θήρας.

Ὁ ἀείμνηστος Μαρινᾶτος, βασιμμένος στὰ κείμενα τοῦ Στράβωνος καὶ εἰς τὴς Ὁδὲς τοῦ Πινδάρου, ἀρχισε τὸ 1966 τὴς ἀνασκαφὲς εἰς τὸ νοτιώτερον τμήμα τῆς νήσου, δηλ. εἰς τὸ σημερινὸ Ἀκρωτήρι, διὰ νὰ ἀνακαλύψῃ τὴν προϊστορικὴν Πομπηίαν τῆς Εὐρώπης, ἓνα (Συνέχεια στὴν σελίδα 29)

Λεπτομέρεια ἀπὸ τὴν τοιχογραφία τοῦ ἐρχομοῦ τῆς ἀνοιξέως.

ΤΟ ΝΗΣΑΚΙ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΣΥΛΛΑΒΗΣ

Ρῶ, είναι τ' ὄνομά του. Μιά συλλαβὴ ὅλη κι ὅλη, ἓνα γράμμα τοῦ ἀλφαβήτου. Κάποιος, κάποτε τοῦ ἔδωσε τὸ σύντομο ὄνομά του καὶ τὸ μικρὸ νησί στέκει ἀπὸ τότε ἐκεῖ, κοντὰ στὸ Καστελλόριζο, παντέρημο, νὰ διαλαλῇ τὴν ἐλληνικὴ του ταυτότητα. Δὲν ἔχει φρούρια, δὲν ἔχει καστρόπυργους, δὲν ἔχει σιδερόφρακτους ἱππότες νὰ τὸ υπερασπίσουν. Ἐχει ὅμως τὴν κυρὰ Δέσποινα τὴν Ἀγλαδιώτου, ποὺ σ' ὅλη της τὴ ζωὴ ὑψώνει τὴν ἐλληνικὴ σημαία στὸ κοντάρι, γιὰ νὰ τὴν βλέπουν ἀπ' ἀπέναντι στὶς τούρκικες ἀκτὲς καὶ νὰ μὴν πλησιάζουν.

Ὅταν πρωτόρθε στὸ νησί ἡ κυρὰ Δέσποινα ἦταν νιά. Εἶχε μαλλιά κοράκου, χέρια δυνατὰ καὶ δουλευτάρικα. Τῆς εἶπαν:

—Θὰ σηκώνης κάθε πρωὶ τὴ σημαία στὸ κοντάρι, στὸ νησάκι Ρῶ.

—Μόνο αὐτό; σκέφτηκε ἐκείνη. Τί εὐκολὴ δουλειά. Ὅπως στὶς διαβάσεις τῶν τραίνων, ποὺ κάποιοι πάντα πρέπει νὰ προσέχῃ νὰ κατεβάξῃ τὰ σίδερα, ὅταν περνοῦν.

Πῆρε τὴ μάνα της, τὸν ἄντρα της κ' ἐγκαταστάθηκε στὸ ἐρημονήσι. Εἶχε μόνο ἓνα σπιτάκι, μιὰ βρύση, μιὰ αὐλὴ, λίγα λουλούδια. Ὅμως εἶχε δικό της ἓνα ὁλόκληρο νησί. Πόσοι δὲν ὀνειρεύονται νὰ ἔχουν δικό τους ἓνα νησί;

Ὡστόσο ἡ δουλειὰ ποὺ ἀνέλαβε δὲν ἦταν σὰν τὰ τραῖνα, ποὺ περνοῦν. Ἦταν κάτι ἄλλο. Τὸ ἐνοίωθε Ἦταν κάτι μοναδικό. Ἦταν ἓνα χρέος. Ἐνας καθημερινὸς ἡρωϊσμός. Ἡ κυρὰ Δέσποινα τὸ εἶχε καταλάβει πὼς ἦταν ἐπιστρατευμένη: Ἐνας φαντάρος σὲ ὅλη της τὴ ζωὴ, ἓνας στρατιώτης ποὺ ἔχεχασαν νὰ τὸν ἀπολύσουν, ἓνας μαχητὴς στὶς πρώτες γραμμές, τόσα χρόνια τώρα.

Ὅχι, ὅπωςδήποτε ἡ δουλειὰ ποὺ ἀνέλαβε, δὲν ἦταν σὰν τὰ τραῖνα, ποὺ περνοῦν. Γι' αὐτὸ καὶ ἡ κυρὰ Δέσποινα τὴν ἐκτελοῦσε μὲ κάθε ἐπισημότητα. Ντυνόταν κ' ἐβγαίνει στὸ μικρὸ κατώφλι της μὲ τὴν πρωϊνὴ δροσιά. Τὸ νησί δεχόταν τοὺς ἀέρηδες ἀπὸ παντοῦ. Παραμάσχαλα μὲ τὴ σημαία, χωρίς φανφάρες καὶ τυμπανοκρουσίες, χωρίς ἐμβατήρια, μὲ τὰ μάτια ὅμως ἀνοιχτὰ καὶ τὴν καρδιά ἀκόμη ἀνοιχτότερη, πορευόταν στὸ κοντάρι. Ἐπαιρνε τὸ γαλανόλευκο πανί, τὸ σύμβολο, τραβοῦσε τὰ σχοινιά, ἔδενε ἐπάνω τους τὴν εἰκόνα τῆς πατρίδας κ' ὕστερα τραβώντας, τὴν τίναξε ψηλὰ στὸ ἀγέρι. Καὶ τὸ νησί, ποὺ δεχόταν τοὺς ἀέρηδες ἀπὸ παντοῦ, ἄκουγε μιὰ φορά τὸν ἓνα καὶ μιὰ φορά τὸν ἄλλο ἄνεμο:

—Τὸ νησάκι Ρῶ εἶναι ἐλληνικό, φώναζε ὁ βοριάς.

—Τὸ νησάκι Ρῶ εἶναι ἐλληνικό, μурμουρούζε ὁ μπάτης.

—Τὸ νησάκι Ρῶ εἶναι ἐλληνικό, βροντόλεγε ὁ λεβάντες.

Κι ὁ σιρόκος κι ὁ πουνέντες περίμεναν μὲ ἀγωνία νὰ ῥθῃ ἡ σειρά τους νὰ τὸ πουν κι ἐκεῖνοι μὲ τὸν δικό τους τρόπο, πὼς τὸ νησάκι Ρῶ εἶναι ἐλληνικό.

Εἶναι χρόνια τώρα ποὺ ἡ μάνα τῆς κυρὰ Δέσποι-

νας ἄφησε τὴν τελευταία της πνοὴ στὸ ἐρημονήσι. Γυρίζοντας ἀπὸ τὴ σημαία, ἡ κόρη βρῆκε τὴ μάνα νὰ χαροπαλεύῃ. Τῆς ἔκλεισε τὰ μάτια, τὴν ἔθαψε στὸ Καστελλόριζο. Τῆς ἄναψε τὸ καντήλι κ' ἔφυγε γυρίζοντας ποὺ καὶ ποὺ πίσω τὸ κεφάλι. Δὲν εἶχε χορτάσει τὴ μάνα, γιὰ τελευταία φορά. Βέβαια τὴν ἄλλη μέρα τὸ καντηλάκι θὰ ἔχε σβήσει. Θὰ χρειάζονταν κάποια χέρια γιὰ ν' ἀλλάξουν τὸ φυτίλι, γιὰ νὰ βάλουν λάδι, γιὰ νὰ φωτίσουν τὸν ἀπλὸ τάφο μὲ τὸν ξύλινο σταυρό. ...«Ἐνθάδε κεῖται...» Ὅμως τὰ χέρια τῆς κυρὰ Δέσποινας εἶχαν ἄλλη δουλειά. Ἡ σημαία περίμενε. Ἡ σημαία ἔπρεπε νὰ ξεδιπλωθῇ, ἔπρεπε νὰ τὴ δοῦν οἱ Τούρκοι. Οὔτε γιὰ μιὰ μέρα τὸ μονοσύλλαβο νησάκι Ρῶ δὲν ἔπρεπε νὰ μὴ διακηρύξῃ τὴν ὑπερηχοῦσά του.

—Τὸ νησάκι Ρῶ εἶναι ἐλληνικό (κι ἂς εἶναι ἡ μάνα πεθαμένη μέσα στὸ χῶμα, στὸ Καστελλόριζο, γιὰ πάντα).

—Κυρὰ Δέσποινα, ἀκούς; Στρώσε τὴ μαντήλα μὲ τὰ ροζιασμένα σου χέρια. Στῆσε τὸ αὐτὶ ν' ἀκούσης τίς φωνές μας. Λίγοι ἄνθρωποι στὸν κόσμο αὐτὸν ὑπῆρξαν μὲ τόση πίστι μιὰν ἰδέα; Τί θὰ πῇ ἰδέα; Δὲν ξέρεις τί θὰ πῇ ἰδέα, κυρὰ Δέσποινα; Τί περιέργο, Θεέ μου.

Διαβάζουμε στὶς ἐφημερίδες:

«Ἡ ἀπόφασι γιὰ τὴν ἀπονομὴ τοῦ παρασήμου ὑπεγράφη πρὶν μερικὲς μέρες ἀπὸ τὸν Ὑπουργὸ Ἐθνικῆς Ἀμύνης. Εἶναι πιθανόν, τὴν ἴδια μέρα νὰ τῆς δοθῇ καὶ ἓνα ἐφ' ἀπαξ ποσὸν γιὰ νὰ ζήσει ἡσυχὴ τὰ ὑπόλοιπα χρόνια ποὺ τῆς ἀπομένουν. Ἡ ἀπονομὴ θὰ γίνῃ μιὰν ἀπὸ τίς Κυριακὲς τοῦ Νοέμβρη, στὸ Καστελλόριζο, ὅπου κατοικεῖ τώρα ἡ καπετάνισσα. Πολεμικὸ πλοῖο ποὺ ναυλοχεῖ στὴ Ρόδο θὰ ἀπυπλεύσῃ μὲ ἐπισήμους ποὺ θὰ ἀπονείμουν τὸ παράσημο στὴ νεώτερη Μπουμπουλίνα.»

Θὰ δώσουν λοιπὸν παράσημο στὴν κυρὰ τῆς Ρῶ! Μόνο ἓνα; Μὰ φυσικά. Θὰ τῆς ἀπονείμουν τὸ παράσημο τῶν ἐξαίρετων πράξεων γιὰ τὴν ἐθνικὴ δρᾶσι ποὺ ἀνέπτυξε στὴν περίοδο 1940-1945, γιὰ τὴ βοήθεια ποὺ ἔδωσε σὲ χιλιάδες πατριώτες Ἕλληνες, ποὺ φυγάδευσε, γιὰ τὴ συμπαράστασί της σὲ ἄλλους τόσους ἀξιωματικούς τῶν συμμάχων.

Ἀς μὴν εἶμαστε φειδωλοί. Ἀς βγάλουμε ἀπὸ τὴν καρδιά μας μερικὰ παράσημα, κι ἂς τῆς τὰ δώσουμε. Ἀς μὴν εἶναι μέσα σὲ βελουδέσιο κουτί! Ἐνα παράσημο τῆς δίνουμε γιὰ τὰ νιάτα ποὺ ἔθαψε στὸ ἐρημονήσι. Ἐνα γιὰ τὰ μαῦρα της μαλλιά ποὺ λευκάνθηκαν στὸ χρέος, κι ἄλλο ἓνα γιὰ τὰ βασανισμένα, ἀγαπημένα χέρια της. Ἀλλο ἓνα γιὰ τὸ ἔθαψε μὲ πόνο τὴ μάνα καὶ τὸν κύρη της σὲ ἄλλο τόπο καὶ ξαναγύρισε πιστὴ στὸ καθῆκον στὸ μονοσύλλαβο νησάκι, ὅπου τῆς ἔταξαν νὰ ὑπηρετῇ, ἐνῶ τὰ καντηλάκια ἔμεναν σβηστά στοὺς ἀγαπημένους τάφους. Ἀλλο ἓνα γιὰ τὴ μοναξιά ποὺ ἄντεξε τόσα χρόνια ὁλομόναχη στὸ ξερονήσι. Ἐνα γιὰ τὴν πίστι, ἄλλο γιὰ τὴν ἀφοσίωσι, ποὺ δὲν τῆς τὴν δίδαξε κανεὶς, ποὺ γεννήθηκε μέσα της τὴν ἴδια στιγμή ποὺ τῆς ἀνάθεσαν νὰ γίνῃ στρατιώτης τῆς πατρίδας.

Ἐνα ἀκόμη γιὰ τὴν στερήθηκε τίς λειτουργίες τῶν Χριστουγέννων καὶ τοῦ Πάσχα, γιὰ τὴν ἐβγαίνει μόνη (Συνέχεια στὴν σελίδα 8)

Κ. Δ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ
Καθηγητοῦ Νευρολογίας καὶ Ψυχιατρικῆς

ΤΟ ΠΡΑΣΙΝΟ ΤΩΝ ΔΕΝΔΡΩΝ ΚΑΙ Η ΨΥΧΙΚΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΑΝΘΡΩΠΟΥ

Ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος παρὰ τὸν πολιτισμὸν του, ὅστις ἔχει μεταβάλλει ὅπως οὖν τὴν ἀρχικὴν ψυχροσωματικὴν του ὑπόστασιν, παραμένει εἰσέτι κατὰ τὸ βάθος ὃν φυσικὸν καὶ πρωτόγονον. Τὸ φυσικὸν τοῦτο ὃν εἶναι προσηρμοσμένον εἰς τὸ φυσικὸν περιβάλλον, ἐκ τοῦ ὁποίου ἔχει προέλθει καὶ συνεπῶς ἔχει ἀνάγκη τούτου.

Ποῖον ἐν τῷ συνόλῳ τὸ φυσικὸν περιβάλλον, τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁποίου ὑφίσταται καὶ ἔχει ἀνάγκη ὁ ἄνθρωπος, δὲν πρόκειται νὰ ἐξετάσω ἐν τῇ βραχείᾳ ταύτῃ πραγματείᾳ. Θὰ περιορισθῶ μόνον εἰς τὴν συνοπτικὴν ἀνασκόπησιν τῆς ἐπιδράσεως ἐπὶ τὴν ψυχὴν τοῦ στοιχείου ἐκείνου ἐκ τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, ὅπερ ἐν μιᾷ λέξει καλοῦμεν «τὸ πράσινον» καὶ ἐκ τούτου τὸ εἰς τὰ δένδρα ἀναφερόμενον.

Τὸ πράσινον τῶν δένδρων ἀπετέλεσε καὶ ἀποτελεῖ εἰσέτι παράγοντα τοῦ ἔξω κόσμου λίαν στενῶς συνυφασμένον πρὸς τὴν ψυχικὴν ζωὴν τοῦ ἀνθρώπου, διότι ὁ πρωτόγονος ἄνθρωπος, ἀπὸ τὸν ὁποῖον προήλθεν ὁ σημερινὸς ἄνθρωπος, ἔζη, ὡς γνωστόν, ἀποκλειστικῶς καὶ διαρκῶς ἐν μέσῳ τῆς φύσεως, τῆς ὁποίας ὁ χρωματισμὸς εἶναι πρᾶσινος, τόσον ἐκ φυτῶν, ὅσον καὶ ἐκ δένδρων, τὰ ὁποῖα κατὰ τὰς μακρινὰς ἐποχὰς ἐκάλυπτον ἀφθόνως τὴν ἐπιφάνειαν τῆς γῆς.

Ὁ πάλαι ἄνθρωπος, ζῶν σχεδὸν ἀποκλειστικῶς ἐν μέσῳ τῶν δένδρων, ὑφίστατο κατ' ἀνάγκη τὴν ἐπίδρασιν τῶν καὶ ἀπεκόμιζεν ἐξ αὐτῶν ἐντυπώσεις μετ' ἀναλόγων εὐαρέστων συγκινήσεων. Δύναται νὰ λεχθῇ, ὅτι μετὰ τῶν πρώτων καὶ συνεχῶν ἐντυπώσεων τοῦ πρωτογόνου ἀνθρώπου ἡ τοῦ πρασίνου ἦτο ἡ κυριώτερα, διότι ἐπροκαλεῖτο συνεχῶς ὅπουδῆποτε καὶ ἂν ἔστρεφε τὰ βλέμματά του. Ὡς δ' αἱ παιδικαὶ ἐντυπώσεις τοῦ ἀνθρώπου εἶναι συναισθηματικῶς ζωηρότεροι, οὕτω καὶ αἱ τῆς πρωτογόνου ἐποχῆς τοῦ ἀνθρώπου γένους εἶναι αἱ ἐντονώτερον ἀπηχέσασαι καὶ συγκινήσασαι τὴν ψυχὴν του.

Αἱ παλαιαὶ αὗται ἐντυπώσεις τοῦ πρασίνου μετὰ τῶν ἀναλόγων συναισθημάτων ἄφησαν τὰ ἴχνη των εἰς τὸ λεγόμενον ἀθροιστικὸν ἀσυνείδητον καὶ ἀπετέλεσαν εἶδος ἀρχετύπου, τὸ ὁποῖον διατηρούμενον καὶ εἰς τὸν σημερινὸν ἄνθρωπον ἀνακαλεῖται διὰ τῶν σχετικῶν ἐντυπώσεων. Ὅταν ὁ

Ὁ θρησκευτικὸς λυρισμὸς

«Καὶ ἰδοὺ ὁ ἀστὴρ ἔστη
ἐπάνω οὐ ἦν τὸ παιδίον»

«Καὶ ἔστη ὁ ἀστὴρ» ὅπου ἦταν «τὸ παιδίον, κ' ἰδόντες τὸν ἀστέρα» οἱ Μάγοι πάλι, καθὼς τὸ βρέφος ἔδειχνε τὸ θεῖον, «ἐχώρησαν χαρὰν σφόδρα μεγάλην».

***

«Καὶ ἐλθόντες στὴν οἰκίαν», λάμπει ἁγίον
τῆς ἀπιστίας δὲν μανρίζει ἡ αἰθάλη,
φτωχῶν ἀνθρώπων ὅπως βλέπουν βίον,
«Υἱὸν Ὑψίστου» σὲ φτωχῆς ἀγκάλῃ.

***

Μὰ ἂν μέσα σ' ἡλιοστάλακτα παλάτια,
μὲ φρούρια, τάφους γύρω, λόγχες, ἄτια,
τὸν νέον βασιλιὰ δὲν ἀντικρύσαν,

***

αἰώνιο Θρόνο στὸ σπιτάκι ἔστησαν,
τοῦ Βρέφους ὅπου ἀγκάλιαζαν τὰ μάτια
γῆν καὶ οὐρανόν, καὶ ἐγκάρδια προσκυνῆσαν.

ΘΕΟΔ. Β. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ

σημερινὸς ἄνθρωπος εὐρεθῇ ἐν μέσῳ δένδρων καὶ τὸ βλέμμα αὐτοῦ προσπίπτῃ εἰς τὸ πράσινον χῶμα, ἀναγεννᾶται ἐν αὐτῷ, καὶ ἐπαναλαμβάνεται ἡ παλαιὰ συγκίνησις τῆς γοητείας τῶν δένδρων. Ἡ νέα δηλαδὴ ἐντύπωσις ἀνακαλεῖ παλαιὰς ἀναμνήσεις καὶ μετ' αὐτῶν τὴν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν εἶχεν ὁ ἄνθρωπος, ὅτε ζῶν ἐν μέσῳ τῆς ἀγρίας φύσεως ὑπὸ τὴν σκιάν τῶν δένδρων καὶ ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν τῶν ποικίλων πρασίνων χρωματισμῶν, ἀπελάμβανε ζωὴν πλήρους ἀμεριμνησίας καὶ εὐεξίας. Ὑπὸ τοιαύτας προϋποθέσεις αἱ ἐκ τῶν δένδρων καὶ τοῦ πρασίνου ἐντυπώσεις προκαλοῦν ἰδιάζοντα εὐάρεστα συναισθήματα.

Ὅτι ὄντως, ὅταν ὁ ἄνθρωπος εὐρεθῇ ἐν μέσῳ δένδρων, συντελεῖται ἀπήχησις ἐν αὐτῷ, καθ' ὃν ἀνωτέρω ἐξέθεσα τρόπον, πιστοποιοῦσι πλεῖστα γινώσκα γεγονότα. Π.χ. ἡ εὐάρεστος διάθεσις, ὑφ' ἧς καταλαμβάνεται τις, ὅταν εὐρεθῇ ἐν μέσῳ φυσικοῦ ἐκ δένδρων περιβάλλοντος, ἐπὶ τούτοις τόσα ἄλλα γεγονότα, ὅτινα ὡς αὐτονόητα παραλείπω ν' ἀναφέρω καὶ τῶν ὁποίων ἡ εὐεργετικὴ ἐπίδρασις ἐπὶ τοῦ σώματος καὶ τῆς ψυχῆς εἶναι εἰς πάντας γνωστὴ καὶ ἀναμφισβήτητος.

Ἄν δὲ λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τὸν βιολογικὸν νόμον τῆς ἐπαναλήψεως, καθ' ὃν αἱ ψυχροσωματικαὶ λειτουργίαι τοῦ ὁργανισμοῦ μας τεῖνουν διαρκῶς νὰ ἐπαναλαμβάνωνται, κατανοοῦμεν διατί μία ἐσωτερικὴ ἀνάγκη καὶ τάσις ὁδηγεῖ ἡμᾶς ν' ἀναζητῶμεν τὸ πράσινον καὶ νὰ αἰσθανώμεθα εὐαρέστους συγκινήσεις ἐν μέσῳ δένδρων.

ΔΗΜ. ΣΤΑΜΕΛΟΥ

ΑΠΟ ΤΗΝ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑ ΜΑΣ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΕΘΙΜΑ

Τὰ Χριστούγεννα στὸν τόπο μας εἶναι συνδεδεμένα μετὰ γραφικὲς ἐθιμογραφικὲς ἐκδηλώσεις, ποὺ ἔχουν, ἐκτὸς ἀπὸ τὸ μεγαλεῖο τῆς πίστεως καὶ ἐντυπωσιακὴ ὁμορφιά καὶ ποίηση. Ἡ παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων εἶναι βασικὰ γιορτὴ τῶν παιδιῶν, ποὺ ἀπὸ τὰ χαράματα θὰ πλημμυρίσουν τὰ δρομάκια τοῦ χωριοῦ μετὰ τὴν χαρούμενη φωνὴ τους. Πολλὲς προετοιμασίαι καὶ κάμπωλα ὄνειρα ἔχουν σχεδιασθῇ ἀπὸ τὴν προηγούμενη ἡμέρην γιὰ τὴν συντροφίαν, γιὰ τὰ τραγούδια ποὺ θὰ ποῦν, γιὰ τὴν σειρά ποὺ θ' ἀκολουθήσουν. Παλαιότερα ἐπικρατοῦσε ἡ συνήθεια οἱ πατέρες τῶν παιδιῶν ποὺ θὰ τραγουδοῦσαν τὰ κάλαντα νὰ ἐπισκέπτονται πρῶτα τὸ σπῆτι τοῦ παπᾶ, ἔπειτα τοῦ προέδρου κ' ἔπειτα τοῦ πιὸ ἡλικιωμένου. Σειρὰ κατόπιν εἶχε ὁ δάσκαλος καὶ μετὰ ὅλα τὰ σπῆτια. Ἀκόμα καὶ σὲ σπῆτια ποὺ εἶχαν πρόσφατο πένθος θὰ πήγαιναν γιὰ νὰ τοὺς μεταφέρουν τὸ μήνυμα τῆς αἰσιοδοξίας καὶ τῆς ἐλπίδας. Καὶ μπορεῖ οἱ ἀνθρώποι τοῦ σπιτιοῦ κάτω ἀπὸ τὸ βάρος τῆς πίκρας τους, νὰ μὴ δέχονταν νὰ ὁλοκληρωθῇ τὸ τραγούδι, αἰσθάνονταν ὅμως ἱκανοποιημένοι γιὰ τὴν ἐπίσκεψιν καὶ τὰ φίλεσαν κατὰ παραπάνω γιὰ τὴν χαρὰ ποὺ τοὺς ἔδωσαν. Τὰ παιδιά ἐκτὸς ἀπὸ τὸ καθημερινὸ τραγούδι ποὺ ἀρχίζει μετὰ τὸ δίστιχο:

«Καλὴν ἡμέραν ἄρχοντες κι ἂν εἶναι ὁρισμὸς σας...» Λένε καὶ ἄλλα σχετικὰ μετὰ τὰ πρόσωπα τοῦ σπιτιοῦ. Γιὰ τὸν νοικοκύρη λένε:

«Ἐδῶ ποὺ τραγουδήσαμε πέτρα νὰ μὴ ραίσῃ
κι ὁ νοικοκύρης τοῦ σπιτιοῦ πολλὰ χρόνια νὰ ζήσῃ.
Νὰ ζήσῃ χρόνους ἑκατὸ καὶ νὰ τοὺς ἀπεράσῃ
κι ἀπὸ τοὺς ἑκατὸ κι ὀμπρὸς ν' ἀσπρίσῃ, νὰ γεράσῃ». Ἄν ὁ νοικοκύρης εἶναι γεωργός, θὰ τοῦ ποῦν τὸ δικό του τραγούδι:

«Ἄς εἶν' καλὰ τ' ἀλέτρι σου, Θεὸς νὰ τὸ πλουταῖν,
γιὰ νὰ θερίζῃ σταυρωτά, νὰ δένῃς ἀντρεϊωμένα,
νὰ κοσκινίξῃς μάλαμα, νὰ πέφτῃ τὸ χρυσάφι.
Χίλια καλοτυχίσματα στ' ἀφέντη μας τὸ σπῆτι,
μετὰ τὴν ὑγείαν, μετὰ τὴν χαρὰν, τίποτα μὴν τοῦ λείπῃ».

Τὸ ξεκίνημα τῆς ἐορταστικῆς προετοιμασίας ἀρχίζει μετὰ τοὺς καλλικέλαδους τραγουδιστὰς, ποὺ διαβαίνουν καμάρωτοι μέσα στὴ γραφικὴ μεγαλοπρέπεια τοῦ χιονιοῦ, γιὰ νὰ δώσουν τὸ μεγάλο ἄγγελο. Ὁ κόσμος ὅλος βρίσκεται σὲ μιὰ ἐντυπωσιακὴ κινητοποίηση. Πίττες ἐτοιμάζονται, σφαχτὰ

μοιράζονται, ζυμώνονται ὁμορφες κολουῖρες. Στὴ φωτιὰ καίνε παλιὰ παπούτσια γιὰ ν' ἀποτρέψουν τοὺς καλλικάντζαρους νὰ πλησιάσουν στὸ σπῆτι, ἐνῶ σὲ ὠρισμένα μέρη, ἐπικρατεῖ ἡ συνήθεια τὴν παραμονὴν ν' ἀνάβουν μεγάλες φωτιὲς σὲ κεντρικὸ σημεῖο τοῦ χωριοῦ καὶ χορεύοντας ἀνέγυρα, κυρίως τὰ παιδιά, νὰ λένε τὰ χριστουγεννιάτικα κάλαντα. Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀπὸ τὰ βλαχοκόνακα οἱ τσοπάνηδες χτυποῦν τὰ κυπροκούδουνα τῶν κοπαδιῶν τους.

Μοσχοβολοῦν τὰ σπῆτια ἀπὸ τὰ χριστόψωμα, ποὺ θέλουν ἀξία χέρια καὶ μεράκι γιὰ νὰ γίνουν. Πρὶν κοσκινίσουν τὸ ἀλεύρι, βγαίνουν μετὰ τὴν σῖτα στὸ κεφαλόσκαλο καὶ σκορπᾶνε τρεῖς χουφτιὲς γιὰ ν' ἀποδιώξουν κάθε κακοτυχία. Τὸ σκορπίσμα τοῦ ἀλευριοῦ ἐμποδίζει καὶ τοὺς καλλικάντζαρους νὰ μπουν — λένε — στὸ σπῆτι. Οἱ καλλικάντζαροι κρυφογυρίζουν στὴν γειτονίαν τὴν νύχτη. Ἔρχονται βαθιὰ ἀπὸ τὴ γῆ, ὅπου ὅλο τὸ χρόνο πολεμᾶνε τὸ δέντρο ποὺ κρατᾷ τὴν ἰσορροπία τῆς. Κ' ἴσα ποὺ τὸ βαθαίνουν τὸ κόψιμο καὶ λές θὰ τὸ ρίξουν, τοὺς προλαβαίνει ὁ Χριστὸς καὶ τοὺς ἀποδιώχνει. Μετὰ τὴν γέννησιν τοῦ Χριστοῦ τὸ δέντρο γίνεται ξανά, βαθύρριζο κι ἀτράνταχτο. Ἔτσι καθὼς εἶναι κακιωμένοι, ἔρχονται νὰ βγάλουν τὸ ἄχτι τους στὸν κόσμον. Μὰ ὁ κόσμος παίρνει τὰ μέτρα του. Ἄλλοι φκιάχουν τὸ γλυκὸ τοῦ καλλικάντζαρου μετὰ λιγοστὸ ἀλεύρι, σταφίδες μέλι καὶ κανέλλα. Τὸ μοιράζουν στὰ γειτονόσπιτα κι ἕνα κομμάτι τ' ἀφήνουν στὸ τζάκι, σὰν κατεβούνε τὴ νύχτα νὰ τὸ πάρουν καὶ νὰ φύγουν, χωρὶς ν' ἀνακατώσουν τὴ φωτιά. Ἄλλοι δένουν στὴν ἐξώπορτα ἕνα χοντρὸ λινάρι. Ἔρχεται ὁ καλλικάντζαρος, ἄχτι τὸ βάζει νὰ μετρήσῃ τὴν κλωστήν τοῦ λινarioῦ, μὰ πρὶν προλάβῃ γλυκοχαράξῃ. Ἔτσι καὶ βλέπει τὸ φῶς τῆς μέρας, παρατάει τὸ μέτρημα καὶ πάει νὰ κρυφτῇ σὲ καμιά σπηλιά.

Ὁ πιὸ σίγουρος ὡστόσο τρόπος νὰ ἐμποδίσουν τοὺς καλλικάντζαρους νὰ μπουν στὸ σπῆτι εἶναι τὸ κάψιμο τοῦ ξύλου τοῦ δωδεκαμερίτου. Φέρνουν τὴν παραμονὴ ἀπὸ τὸ δάσος ἕνα χοντρὸ ξύλο, συνήθως ἀγριοαχλαδιᾶς, τὸ «Χριστόξυλο» ὅπως τὸ λένε. Πρὶν τὸ βάλουν στὴ φωτιά τὸ τοποθετοῦν πάνω σ' ἕνα πολυχρωμὸ ὑφαντὸ, τὸ στολίζουν μετὰ καρύδια καὶ ἀμύγδαλα καὶ τὸ τραγουδοῦν. Ἐπειτα τὸ βάζουν στὴ φωτιά καὶ τ' ἀφήνουν ν' ἀργοκαίγεται ὡς τῶν Θεοφανείων. Οἱ κατσίβελοι, ὅπως λένε τοὺς καλλικάντζαρους, ἔτσι καὶ μυριστοῦν τὸ καμένο ξύλο τῆς ἀγριοαχλαδιᾶς, δὲν πλησιάζουν στὸ σπῆτι. Τὴν στάχτη ἀπὸ τὸ ξύλο τὸ δωδεκαμερίτικο τὴ σκορπίζουν στὰ χωράφια γιὰ νὰ πολυκαρπίσουν.

Παλαιότερα τὴ νύχτα τῶν Χριστουγέννων γέμιζαν οἱ στράτες τοῦ χωριοῦ μετὰ φωτιές. Σὲ κάμποσα μάλιστα χωριά γίνονταν καὶ μασκαράδες ποὺ τοὺς ἔλεγον ρογκατσάρια. Γιὰ «τὸ καλὸ» παντρεύουν, ὅπως λένε, τὴν παραμονή, τὴν φωτιά. Παίρνουν δυὸ κλωνάρια, ἕνα ἀπὸ σφεντάμι κ' ἕνα ἀπὸ κέδρο, κι ἀφοῦ τὰ περιχύσουν μετὰ λάδι καὶ κρασί τὰ βάζουν μαζί στὴν φωτιά. Αὐτὸ, λένε, φέρνει γούρι στὸ σπῆτι.

Ἰδιαίτερη γοητεία ἔχει τὸ Χριστουγεννιάτικο τραπέζι μετὰ τὸ καλοκεντημένο τραπεζομάνηλο, μετὰ τὴν πίτταν καὶ τὴν μοσχοκουλούρεν, μετὰ κρέας χοιρινὸ καὶ μοσχοβολὰ ὀλόκληρο τὸ σπῆτι. Καὶ νὰ περνᾷ, πρὶν ἀρχίσῃ τὸ φαγοπότι, ὁ παπᾶς ἀπὸ τὸ σπῆτι νὰ εὐλογήσῃ τὸ τραπέζι. Σὰν περάσῃ, ὁ νοικοκύρης δὲν κόψῃ τὸ Χριστόψωμα. Πρῶτα τὸ κομμάτι τοῦ Χριστοῦ. Θὰ τὸ σηκώσῃ ψηλὰ καὶ ὅλοι θὰ εὐχηθοῦν «Υγείαν καὶ χρόνια πολλὰ». Ἀπὸ κοντὰ τὰ κομμάτια τῶν ἀνθρώπων τοῦ σπιτιοῦ, τὸ κομμάτι τοῦ φτωχοῦ, τοῦ ξενητεμένου, τοῦ ἀρρώστου. Καὶ ἀκολουθεῖ τὸ φαγοπότι καὶ τὸ γλέντι. Πρῶτα κάθε οἰκογένεια στὸ σπῆτι τῆς, τὸ μεσημέρι. Καὶ τὸ ἀπόγευμα, σὲ συγγενικά ἢ φιλικὰ σπῆτια, γίνονται ξεφαντώματα ὁμαδικὰ! Κι ὅσο γιὰ τὰ ἀποφαγούδια τοῦ τραπεζιοῦ, θὰ τὰ σκορπίζουν στὴν ρίζαν τῶν δέντρων, στὸ περιβόλι, νὰ δέσουν σίγουρα τὸν ἀνοξιάτικον ἀνθὸ τους.

Γραφικὰ εἶναι καὶ τὰ γλέντια ποὺ γίνονται στὴν στάναν ἀπὸ τοὺς τσοπάνηδες. Μαζεύονται καὶ οἱ βλάχοι, ὁ καθένας ἀπὸ τὸ κονάκι του, καὶ προσμένουν τὸν παπᾶ. Παλαιότερα ὁ παπᾶς πρὶν εὐλογήσῃ τὸ χριστουγεννιάτικο τραπέζι, ἔπιανε τὸ Χριστόψωμα καὶ κρατώντας τὸ μετὰ τὸ δυὸ τοῦ χέρια τὸ τσάκιζε πάνω στὸ κεφάλι του. Ἐλεγον πὼς ἂν τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ Χριστοῦ ψωμοῦ ἔμενε στὸ δεξιὸν χέρι, ὁ ὑπόλοιπος χεῖμῶνας θάταν καλὸς κ' ἔτσι δὲν θὰ κακοκαρδίζονταν οἱ τσοπάνηδες γιὰ τὰ πράγματά τους, ἂν ὅμως τὸ μεγαλύτερο μέρος τοῦ ψωμοῦ ἔμενε στ' ἀριστερὸν τοῦ χέρου, βαρυνειμῶνιὰ φανέρωνε κ' ἔπρεπε οἱ τσελικάδες νὰ γνοιαστοῦν πὼς θὰ προφυλάξουν ἀπὸ τὴν χιονιὰ τὸ κοπάδι τους.

Ἀλλὰ δὲν εἶναι μονάχα τὸ γλεντοκόπι τὸ μεσημεριάτικο

ποὺ δίνει μιὰ ποιητικὴ ἀτμόσφαιρα στὴ μεγάλη γιορτὴ. Εἶναι τὸ ἔθιμο ποὺ ἀκολουθεῖ μιὰ διαδικασία λυρικῆς πανδαισίας, εἶναι ἡ πίστις ἡ ἀγνή καὶ ὀλοκάθαρη ποὺ θερμαίνει τὴν καρδίαν καὶ πυργώνει τὴ λαχτάρα τῆς ὁμορφίαν καὶ τῆς εὐτυχίας. Ἔτσι τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων τὰ κορίτσια μαζεύονται, συντροφίαν - συντροφίαν, βάζουν σὲ μιὰ λεκάνη μετὰ νερό βασιλικὸ καὶ δίπλα τὴν εἰκόνα τῆς Παναγίας καὶ ψέλνουν Χριστουγεννιάτικα τροπάρια. Αὐτὸ, συχνά, κρατᾷ ὥσπου νὰ φέξῃ, νὰ φανῇ «τὸ καινούργιο φῶς». Αὐτὴ ἡ ἀγρύπνια βοηθεῖ, λένε, νὰ ἐκπληρωθοῦν μέσα στὸν ἐπόμενο χρόνο τὰ ὄνειρά τους. Τὴν παραμονὴ θὰ ζυμώσουν μετὰ «ἀμίλητο νερό» τὸ καινούργιο προζύμι, λέγοντας τρεῖς φορές: «Ὁ Χριστὸς γεννᾶται, τὸ φῶς ἀναβαίνει, τὸ προζύμι νὰ γένῃ». Τὸ ἀπόγευμα θὰ πάνε στὴ βρύση νὰ τῆς προσφέρουν δῶρα. Φέρνουν ἐκεῖ πίττες, μέλι, ρόδια. Ρίχνουν καὶ νομίσματα στὴν κούπα, λέγοντας: «Ἔτσι ὅπως τρέχει τὸ νερό νὰ τρέχουν τὰ σοδέματα καὶ ἡ ὑγεία στὸ σπῆτι». Οἱ παλαιότεροι ἐξέταζαν ἀνήμερα καὶ τὸν καιρὸ. Ὅσο βαρύτερος ἦταν ὁ χιονιάς, τόσο περισσότερες θάταν οἱ καλοκαιριάτικες σοδεῖες. Ἄλλοι ἐπαίρνουν ἀπὸ τὸ κρασί τοῦ τραπεζιοῦ, περικύβαν μιὰ πέτρα καὶ ἀναβαν λιβάνι. Κατέβαιναν ὕστερα στὸ σταῦλο καὶ θυμιάτιζαν τὰ ζῶα, νὰ μὴν τὰ πιάνῃ τὸ μάτι.

Τὸ Χριστουγεννιάτικο δέντρο ἔχει συνδεθῇ, τελευταία, μετὰ τὴν γιορτὴ, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχῃ τὸ βάθος καὶ τὴν ὁμορφίαν τῶν ἄλλων ἐλληνικῶν ἐθίμων, ποὺ εἶναι συνδεδεμένα μετὰ τὴν παράδοσιν. Ἔχει καὶ τὸ δέντρο, μετὰ τὸν συμβολισμό ποὺ ἀποπνέει, ἕνα μυστικὸ δεσμὸ μετὰ τὴν Γέννησιν τοῦ Χριστοῦ, δὲν ἔχει ὅμως τὴν μακρινὴν του ρίζαν στὴν Ἑλλάδα. Ἦλθε ἀπ' ἐξῶ, καὶ δὲν μπορεῖ νὰ συναγανισθῇ τὴν ἐξέλιξιν ὁμορφίαν, τὸ λατρευτικὸ βάθος καὶ τὴν λυρικὴ διαύγεια, αὐτὰ τὰ κατ' ἐξοχὴν προσωπικὰ στοιχεῖα τῶν ἐλληνικῶν ἐθίμων.

Τὰ Χριστουγεννιάτικα ἐθίμα γιὰ τὰ ὁποῖα μιλήσαμε καὶ ποὺ ἄλλα διατηροῦνται καὶ ἄλλα ἀποξεχάστηκαν, ἔδιναν καὶ δίνουν τὸ ἰδιαίτερο ποιητικὸ χρῶμα τῶν Χριστουγέννων στὰ χωριά μας. Ὁλοκλήρωναν τὸ μεγαλεῖο τῆς πίστεως, γέμιζαν μετὰ πολλὴ φῶς καὶ περίσσια λυτρωτικὴ χαρὰ τὴν ψυχὴν καὶ τὴν καρδίαν τῶν ἀνθρώπων. Ἀναλαμπὴ τῆς μεγάλης τους ὁμορφίαν ὑπάρχει σήμερα. Ἄν αὐτὴ τὴν ἀναλαμπὴ γνωρίσουμε ἀπὸ κοντὰ, θὰ μπορέσουμε νὰ καταλάβουμε πόσο μπορεῖ νὰ δώσῃ οὐσιαστικὴ σημασία στὴ λαϊκὴ λατρεία τὸ ἔθιμο.

ΠΑΡΑΚΑΛΟΥΜΕ ΜΗ ΛΗΣΜΟΝΗΤΕ ΟΤΙ:

1) Πρέπει νὰ μᾶς ἐπιστραφοῦν τὸ τ α χ ὁ ρ ο ν : Τὸ Γενικὸν Δελτίον ἐγγραφῆς τοῦ σχολείου εἰς τὸν Ε.Ε.Σ.Ν. ὡς καὶ αἱ καταστάσεις ἐγγραφῆς Ἐρυθροσταυριτῶν.

2) Ἐπιστροφὰι φυλλαδίων Περιδοικοῦ γίνονται δεκταὶ μόνον μέχρι τέλους τοῦ ἐπομένου μηνός. Δηλαδή τεύχη Δεκεμβρίου 1975 θὰ γίνονται δεκτὰ μόνον μέχρι τέλους Ἰανουαρίου 1976.

3) Τὰ ἐμβάσματα διὰ τὸ Περιδοικὸν νὰ μὴ στέλλονται προσωπικῶς, ἀλλὰ ἀπροσώπως: «Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν Νεότητος», ὁδὸς Λυκαβηττοῦ 1, διότι ἄλλως δυσχεραίνεται ἡ εἰσπραξις.

4) Πρέπει νὰ στέλλετε εἰς τὰ Γραφεῖα μας σύντομον περίληψιν τῆς Ἐρυθροσταυρικῆς δράσεως τῶν μαθητῶν διὰ νὰ δημοσιεύωμεν εἰς τὸ Περιδοικὸν καὶ νὰ ἐνημερώνωμεν τὴν Γενεὴν.

ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΓΡΑΝΙΤΣΑ

ΑΓΡΙΟΓΑΤΑ

πικρύνει ἡ Κυβέρνησις τοὺς ληστές, οἱ χωρικοὶ τοὺς λύκους καὶ τοὺς ἀετοὺς, καὶ κανεὶς δὲν ἐσκέφθη νὰ ἐπικηρύξῃ τὴν τίγριν αὐτὴν τοῦ ἐλληνικοῦ λόγγου. Ἄν τὰ πτηνὰ εἶναι χρήσιμα διὰ τὰ σπαρτά, τὰ ὁποῖα σώζουν ἀπὸ τὰ ἐπιβλαβῆ ἔντομα, ἡ ἀγριογάτα εἶναι ἀσφαλῶς ὁ μεγαλύτερος ἐχθρὸς τῆς ἐλληνικῆς γεωργίας. Ζῇ, ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον, μετὰ πούλια. Καὶ ὅσα ἀφήνει αὐτὴ τὰ ξεπαστρέουν τὰ φίδια. Εὐτυχῶς, ὁ Θεὸς ἠθέλησε καὶ ἔβαλεν εἰς ἐμπόλεμον κατάστασιν αὐτὰ τὰ δύο πλάσματα τοῦ λόγγου.

Ἡ φιδολογικὴ τέχνη τῆς ἀγριογάτας εἶναι θαῦμα θαυμάτων πονηρίας. Ἄμα βλέπῃ φίδι τοῦ δίνει τὴν οὐρά της. Ἐκεῖνο παλεύει νὰ τὴν δαγκώσῃ, καὶ ἀφοῦ τοιουτοτρόπως τοῦ ὁπασχολῇ τὴν προσοχὴν μετὰ τὴν οὐράν της, ὁρμᾷ καὶ τὸ κυτᾷ μετὰ τὴν νύχτη κατακέφαλα. Ἐάν τὸ φίδι προφθάσῃ νὰ δεθῇ γύρω ἀπὸ τὸ σῶμα της, ἡ ἀγριογάτα εἶναι χαμένη. Ἄλλ' ἔχει τόσην τέχνην, ὥστε ἡ μάχη θὰ ἀπολήξῃ εἰς θάρος τοῦ φιδιοῦ.

Βέβαιος ὅμως νικητὴς κατὰ τοῦ φιδιοῦ εἶναι μόνον ὁ σκαντζόχοιρος. Πιάνει τὸ ἄκρον τῆς οὐρᾶς τοῦ φιδιοῦ καὶ ἀποσφύρει ἀμέσως τὴν μούρην του εἰς τὸ ἀκανθῶδες κάλυμμά του. Ἐπειδὴ δὲ τὸ φίδι, πιασμένον ἀπὸ τὴν οὐράν, δὲν ἔμπορεῖ νὰ φύγῃ, στρέφει καὶ κυτᾷ τὸν σκαντζόχοιρον ἢ μᾶλλον τ' ἀγκάθια του. Ὅσον δὲ πληγνύεται τόσο ἐρεθίζεται καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ κυτᾷ, μέχρις ὅτου ἐπὶ τέλους κατακοιμηθῇ ἐπάνω εἰς τὰ βελόνια τοῦ σκαντζόχοιρου.

Ἐπιστρέφω εἰς τὴν ἀγριογάταν. Ἡ μόνη τέχνη της καὶ τὸ μόνον ἀγαθοποιὸν ἔργον της εἶναι ἡ φιδοφαγία. Ἄλλ' ὑποθέτω, ὅτι κάποιοι ἀταβισμός ἐνεργεῖ διὰ νὰ μισοῦμεν περισσότερον τὰ φίδια ἀπὸ τὴν ἀγριογάταν. Ἐννοῶ τὸ πάθημα τῆς Εὐας. Λόγος ἄλλος διὰ νὰ ἀποκλινώμεν ὑπὲρ τῆς ἀγριογάτας δὲν βλέπω νὰ ὑπάρχῃ. Διότι καὶ κανενὸς εἶδους καταστροφὴ δὲν ὑπάρχει ἄγνωστος εἰς τὴν μικρὰν αὐτὴν τίγριν. Κυνηγᾷ τοὺς λαγούς, τὰ πούλια, τὰ ψάρια, ρημάζει τοὺς ὀρνιθῶνας καὶ τὰ μελισσομάντρια — σκοτώνει τὴν μέλισσαν — ἐπὶ πλεόν δὲ ἔχομεν ἐδῶ ἕνα ἀτυχὲς χωρικὸν κυριολεκτικῶς πετσοκομμένον ἀπὸ τὰ νύχια της.

Πλάσμα πονηρότερον καὶ κακοεργότερον

δεν υποθέτω να έπεσαν από τα χέρια του Θεού. Η λαϊκή γλώσσα έχει πρόχειρον την φράση «παρामονεύει σαν αγριόγατα». Το συνηθέστερον «παρამόνεμα» της αγριόγατας είναι το έξης: Μία αγριόγατα κυνηγά τον λαγόν. Η άλλη πιάνει το «καρτέρ» και εκεί λουφάζει, σχεδόν γίνεται ένα με το χῶμα. Ο λαγός, όταν καταδιώκεται είναι στραβός από το φόβο του. Αμα λοιπόν πέση στο καρτέρι, σωτηρία δεν έχει. Τα νύχια της αγριόγατας θα γαντζωθούν στο λαιμό του.

Τα πουλιά πάλι τα καταδιώκει ως έξης: Πιάνει μίαν κορυφήν δένδρου και παρακολουθεί απ' εκεί τας διευθύνσεις των. Έπειδή κατά την άνοιξιν τα πουλιά πηγαινοέρχονται στα δένδρα φέροντα τροφή στα μικρά των, εκ των κινήσεων αυτών ανακαλύπτει την φωλιάν των και, άμα σουρουπώση, αρχίζει τιν δενδοπεριοδείαν. Έάν γνωρίζετε τον έχθρον αυτόν των πουλιών, ο έαρινός λόγγος την νύκτα θα σάς φαίνεται άτελείωτον θέατρον δραμάτων μητρικής στοργής.

Όλοι εκείνα αι φωναι των πουλιών, τας όποιας, άνύποτος διαβάτης ήμπορεί να υποθέση ως τραγούδια, είναι κραυγαι βοηθείας. Έάν ζητε εις την έξοχην δεν έχετε παρά να δοκιμάσετε ως έξης τα μαρτύρια των πουλιών: Να πάρετε μίαν γάταν και να την δέσετε εις ένα κήπον. Αμέσως θα την κυκλώσουν ως σύννεφα χιλιάδες πουλιών. Ένα να την ιδῷ, θα μαζεύση ή φωνή του όλα τα πουλιά του χωριού. Όλο το κάτω μέρος του τόξου του πολυμυθικού «Γεφυριού του Μανώλη» είναι κατάστικτον από φωλιές πετροχελιδονιών. Εις το άκρον του γεφυριού ύπάρχει ένα χάνι, όπου θ' ακούσετε χιλιόρρυθμον την παράδοσιν του στοιχειωμένου γεφυριού. Είχα κοιμηθῇ εκεί προπέρσι, άφου επί ώρας ήκουσα την παράδοσιν της εύμορφης Πρωτομαστόρισσας, ή όποία έξυπνά την νύκτα «με την ρόκα και της όπως της έπησαν τον ήσκιο» και φωνάζει για τον άνδρα της. Κατά τα μεσάνυχτα ή ως τάφος σιωπηλή ρεματιά έγέμισεν από μίαν χιλιόσταμον ακατάληπτον κραυγήν.

— Δεν είναι ή Πρωτομαστόρισα... μου είπεν ο Χατζής. Είναι ή αγριόγατα. Έρχεται για τα πετροχελιδονα...

Ο Χατζής μου περιέγραψε ζωγραφικώτατα το πλάσμα αυτό της αγριότητας.

— Δύο μερών να είναι τα παιδιά της, μου είπεν, ενώ είναι άκομη θεόστραβα, σηκώνουν τις τρίχες των άμα νοιώσουν άνθρωπον γύρω των και λές πως θα πηδήσουν επάνω σου' ο Θεός να φυλάη.

(Από το βιβλίο «Τα άγρια και τα ήμερα του βουνού και του λόγγου», που κυκλοφορεί σε καλαίσθητον έκδοσι του ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΥ ΤΗΣ «ΕΣΤΙΑΣ»).

ΑΣΤΡΟΝΟΜΙΚΑ

Ο ΟΥΡΑΝΟΣ ΤΟΥ ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

ΕΝΩΡΙΣ τὸ βράδυ εμφανίζεται εἰς τὰ Νότιο-Νοτιο-Ανατολικά ὑψηλά λαμπερὸς ὁ πλανήτης Ζεὺς ὀλίγον δεξιὰ καὶ ἄνω ἀπὸ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κριοῦ. Μετὰ τὸν ἀστερισμὸν τοῦ Κριοῦ ἀκολουθοῦν οἱ ἀστερισμοὶ τοῦ Ταύρου (μετὰ τὸν λαμπρὸν Λαμπαδιαν) καὶ κατόπιν τῶν Διδύμων. Μεταξὺ αὐτῶν τῶν δύο λάμπει ὁ ἐρυθρὸς πλανήτης Ἀρης. Αὐτὴν τὴν ἐποχὴν εὐρίσκεται πολὺ κοντὰ εἰς τὴν Γῆν, δι' αὐτὸ καὶ εἶναι πολὺ λαμπρὸς. Μετὰ τοὺς Διδύμους ἔρχεται ὁ ἀστερισμὸς τοῦ Καρκίνου. Εἰς αὐτὸν τὸν ἀστερισμὸν εὐρίσκεται ὁ Κρόνος, ὁ ὁποῖος λάμπει ὡς ἀστὴρ πρώτου μεγέθους. Ἔτσι τὸ βράδυ κάθε Δεκεμβρίου βλέπει κανεὶς τὶς ξάστερες βραδιᾶς αὐτοὺς τοὺς τρεῖς λαμπροὺς πλανήτας εἰς τὴν σειρὰν ἕνα πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλον. Ἐξ αὐτῶν, ὁ μεσαῖος, ὁ Ἀρης, εὐρίσκεται ἐν μέσῳ ἄλλων λαμπρῶν ἀπλανῶν ἀστέρων. Ἀριστερὰ ἢ Αἰξ τοῦ Ἡνιόχου, δεξιὰ ὁ λαμπρὸς ἀστερισμὸς τοῦ Ὡρίωνος. Ἐξ ἄλλου ὁ Κρόνος πῶς κάτω, ἔχει δεξιὰ του σχεδὸν εἰς εὐθείαν γραμμὴν τοὺς λαμπροτάτους ἀπλανεῖς, τὸν Προκύνα καὶ δεξιώτερα τὸν Σείριον.

Τὸ πρωὶ λίγο πρὶν φωτίσῃ, ἂν κοιτάξῃ κανεὶς τὸν οὐρανὸν θὰ διακρίνῃ ὑψηλὰ εἰς τὰ ΝΑ τὸ λαμπρότατον ἀπὸ ὅλα τὰ οὐράνια σώματα μετὰ τὴν σελήνην, τὸν πλανήτην Ἀφροδίτη. Αὐτὸν τὸν μῆνα εἶναι ἀόρατος ὁ πλανήτης Ἑρμῆς. Ἡ σελήνη τὴν νύκτα τῆς 13 Δεκεμβρίου θὰ εἶναι πλησίον εἰς τὸν Δία, τὴν 18 εἶναι πανσέληνος, τὴν πρωΐαν τῆς 21 θὰ εἶναι πλησίον τοῦ Κρόνου καὶ τὴν 29 ὡς φθίνουσα μῆνη τὸ πρωὶ θὰ εἶναι πλησίον τῆς Ἀφροδίτης.

ΣΥΝΕΓΑΓΗΣ

ΤΟ ΝΗΣΑΚΙ ΤΗΣ ΜΙΑΣ ΣΥΛΛΑΒΗΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τὴ σελίδα 4)

της στὸ σκοτάδι κι άκουγε τοὺς ὕμνους τῶν Ἀγγέλων, γιατί τὸ βράδυ τῆς Ἀνάστασης ἔβλεπε ἡ ὑποψιαζόταν τὸν Χριστὸ ν' άνεβαίνει στοὺς οὐρανοὺς, πάνω στὴν σκοτεινὴ νύχτα τοῦ νησιοῦ της.

Ἄλλο ένα...

Ὅμως τί ὠφελοῦν τὰ δικὰ μας παράσημα; Τὸ δικιο της θὰ τὸ βρῇ ἡ κυρά τῆς Ρῶ όταν ἔρθῃ ἡ ὥρα νὰ τὴν καλέσῃ ὁ Θεός. Τότε, εἴμαστε σίγουροι, θὰ τῆς χαμογελάσῃ μετὰ τὸ θεϊκὸ του χαμόγελο, καὶ θὰ τὴν βάλλῃ νὰ καθήσῃ στὴν τάξι τῶν «σωστών» ἀνθρώπων. Ὑστερα θὰ διατάξῃ ἕναν ἄγγελο νὰ τὴν βάλλῃ σὲ μιὰ τέτοια θέσι πάνω στὸν οὐρανό, ὥστε νὰ μπορῇ σκυβώντας νὰ βλέπῃ τὸ ξερονήσι, ποὺ σ' ὅλη της τὴ ζωῇ ἦταν ἀφέντρα καὶ κυρά του.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΒΑΡΕΛΛΑ

ΑΝΔΡΕΑ ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΟΝΕΙΡΟ

Ο Χριστός έτυχε νὰ γιορτάξῃ τὰ γεννηθιά του — ἔκλεινε τὰ ἑννιά καὶ ἔμπαινε στὰ δέκα — τὴν παραμονὴ τῶν Χριστουγέννων. Διπλὴ γιορτῇ, λοιπόν, διπλὴ χαρὰ. Διπλὰ δῶρα, διπλὲς εὐχὲς ἀπὸ τὸ πρωὶ ὡς λίγο μετὰ τὰ μεσάνυχτα, ποὺ κατακουρασμένους καὶ εὐτυχισμένους, ἔπεσε νὰ κοιμηθῇ. Μὲ μιὰ διαφορά: κοιμήθηκε ἑννιά χρονῶν, ἀλλὰ ξύπνησε...εἴκοσι. Δηλαδή, ξύπνησε μέσα στὸ ὄνειρό του. Εἶχε βρεθῇ ὀλομόναχος μέσα σ' ἕναν μεγάλο χιονισμένο κάμπο, ἦταν εἴκοσι χρονῶν, καὶ στὰ χέρια του κρατοῦσε ἕνα βιβλίο. Ἦταν ἕνα βιβλίο ποὺ τὸ εἶχε γράφει ὁ ἴδιος — γιατί ἦταν, λέει, συγγραφέας — καὶ κρατοῦσε τὸ πρῶτο ἀντίτυπο ποὺ τοῦ τὸ εἶχαν στείλει ἀπὸ τὸ τυπογραφεῖο. Ἀφάνταστη χαρὰ τὸν εἶχε κυριέψει. Χαρὰ καὶ περηφάνια, γιατί ἀπὸ τότε ποὺ εἶχε ἀρχίσει νὰ διαβάξῃ παραμύθια, ἱστορίες καὶ ποιήματα, ἄλλο ὄνειρο δὲν εἶχε παρὰ νὰ γίνῃ συγγραφέας ὅταν θὰ μεγαλώσῃ. Καὶ τώρα, νά, εἶχε μεγαλώσει ἀστραπιαίᾳ, καὶ μάλιστα κρατοῦσε τὸ πρῶτο βιβλίο ποὺ εἶχε γράφει. Τὶ ὠραῖο βάρος ποὺ ἔνοιωθε στὶς παλάμες του. Ὀλοκαίνουργιο τὸ βιβλίο, χρυσόδετο, μετὰ τὸ ὄνομά του τυπωμένο στὴν κορυφῇ τοῦ ἐξώφυλλου, «Χριστὸς Νικολάου Φτερούλης» καὶ μετὰ τὸν τίτλο ἀποκάτω χαραγμένον μετὰ γόλα κεφαλαία ψηφία, κόκκινα-κόκκινα: «Ὁ Μάγος Βαλτάσαρ». Ἔτσι εἶχε τιτλοφορῆσει τὸ πρῶτο του βιβλίο, ποὺ σ' αὐτὸ ἱστοροῦσε τὴ Γέννησι τοῦ Χριστοῦ, δίνοντας τὴν πιὸ μεγάλη σημασία στὸ προσκύνημα τῶν Μάγων ποὺ εἶχαν ἔρθει ἀπὸ τὰ βάθη τῆς Περσίας φορτωμένοι λαμπρὰ δῶρα, γιὰ νὰ τὰ καταθέσουν μπροστὰ στὴν κοῦνια τοῦ θείου Βρέφους σάν δεῖγμα πὼς τὸν ἀναγνώριζαν «Βασιλέα τῶν Βασιλέων». Κρατοῦσε τὸ βιβλίο του ὁ Χριστός, τὸ γύριζε ἀπὸ δῶ κι ἀπὸ κεῖ, τὸ πασπάτευε μετὰ ἀγάπη, σχεδὸν δὲν τὸ πίστευε πὼς τόσο γρήγορα εἶχαν πραγματοποιηθῇ τὰ ὄνειρά του, καὶ καμάρωνε τὸν ἑαυτό του. Μόνο πὼς δὲν ἦταν κανένας δίπλα του γιὰ νὰ χαρῇ κι αὐτὸς καὶ νὰ τὸν καμαρώσῃ-κανένας, μήτε ὁ πατέρας του, μήτε ἡ μητέρα του, μήτε τὰ δύο μεγαλύτερα τὸν ἀδελφία, ὁ Πέτρος καὶ ἡ Ἄννα, ποὺ συχνὰ τοὺς ἐμπιστευόταν τὴν ἐπιθυμία του, σὰ μεγαλῶση, «νὰ γίνῃ μεγάλος συγγραφέας». Κι ὅχι μόνο κανεὶς ἀπὸ τοὺς δικούς του δὲν ἦταν κοντὰ του, ἀλλὰ οὔτε καὶ κανένας φίλος του, γείτονας, γνωστὸς ἢ ἀγνωστος. Εἶχε βρεθῇ ὀλομόναχος, μέσα στὸ χιονισμένο κάμπο, ποὺ δὲν εἶχε τέλος. Κ' εἶχε ἀρχίσει νὰ βραδιάξῃ καὶ νὰ πέφτῃ ἀπὸ τὸν οὐρανὸ ἕνα παράξενο χρῶμα, χρυσοὶ καὶ πρασινωπὸ, σάν κ' ἐκεῖνο ποὺ ἔβλεπε στὶς παλιὲς εἰκόνες ποὺ παρίσταναν τὴ Γέννησι τοῦ Χριστοῦ. Τὶ θὰ κάνατε ἐσεῖς στὴ θέσι του, ἔστω κι ἂν ὀνειρευόσαστε; Θ' ἀρχίζατε βέβαια νὰ φοβόσαστε, καὶ μάλιστα ὀχι λίγο. Αὐτὸ ἔπαθε κι ὁ Χριστός. Ἡ χαρὰ του γιὰ τὸ

πρῶτο του βιβλίο τοῦ εἶχε περάσει, καὶ τώρα μετὰ μεγάλο φόβο ἀντιμετώπιζε τὴν ἔρημιά καὶ τὸ χιόνι ποὺ τὸν ἔζωνε. «Χριστοῦλη μου, ἐγὼ ποὺ ἔγραψα αὐτὸ τὸ βιβλίο γιὰ νὰ διαδῶσω σ' ὅλο τὸν κόσμον τὴ Γέννησί σου, βοήθησέ με! Ναί, βοήθησέ με Χριστοῦλη μου!» Κ' ἔσφιξε τὸ βιβλίο του στὸ στήθος του, μετὰ τρεμουλιαστὰ χέρια...

Ξάφνου, ἀκούσε πίσω του μιὰ γλυκεῖα καὶ σοβαρὴ φωνή: «Τὶ κάνεις ἐδῶ, παιδί μου, μόνος σου, τέτοια ὥρα» ρώτησε ἡ φωνή. Ἀλαφιασμένος ἔστρεψε τὸ κεφάλι του ὁ Χριστός πρὸς τὸ μέρος ποὺ ἀκούστηκε ἡ φωνή, — καὶ τί νὰ δῇ; Μπροστὰ του στεκόταν ἕνας παράξενος ἄνθρωπος, — ἴδιος ὁ μάγος Βαλτάσαρ, ὅπως τὸν φανταζόταν καὶ ὅπως τὸν εἶχε περιγράψει στὸ βιβλίο του. Μιὰ ἀσπρὴ, μακρὰ γενειάδα ἀπλωνόταν στὸ στήθος του, στὸ κεφάλι του στεκόταν ἕνας ψηλός, μυτερός σκούφος ἀσημέννητος, φοροῦσε ἕνα φαρδὺ καὶ μακρὺ φόρεμα ὀλόχρυσον, σάν κι ἐκεῖνον τῶν Δεσποτάδων, κι ἀπὸ τοὺς δύο ὤμους του κρεμόντανε μεγάλα μεταξωτὰ ταγάρια γεμάτα ποῖος ξέρι ἀπὸ τὴ θαυμάσια πράγματα. Ἄ, βέβαια, σκέφτηκε ὁ Χριστός, θὰ ἦταν τὰ δῶρα ποὺ θὰ τὰ πήγαινε ὁ Βαλτάσαρ στὸ Σπήλαιο. Τέτοια ἐντύπωσι τοῦ ἔκανε τοῦ Χριστοῦ ἡ ἀξάφνη παρουσία τοῦ Βαλτάσαρ — ἐνοιωθε καὶ χαρὰ καὶ θαυμασμὸ καὶ λίγος φόβος — ποὺ δὲν εἶχε τὴ δύναμι νὰ βγάλῃ λέξι ἀπὸ τὸ στόμα του. Τόσο ἀπόμεινε ἔκθαμβος, ποὺ ἀκόμα καὶ μέσα στὸ ὄνειρό του νόμιζε πὼς ὀνειρεύεται...

— Ἐλα, μὴ φοβάσαι, τοῦ εἶπε μετὰ γλυκεῖα, πατρικὴ φωνὴ ὁ Βαλτάσαρ, καὶ τὸν ἔπιασε ἀπὸ τὸ χέρι, ἀρχίζοντας νὰ βαδίζῃ με σιγουριά μέσα στὸ χιόνι. Φαίνεται καλὸ παιδί. Πόσων χρονῶν εἶσαι καὶ πὼς σὲ λένε;

— Μὲ λένε Χριστό, εἶμαι εἴκοσι χρονῶν, καὶ εἶμαι συγγραφέας. Νά καὶ τὸ πρῶτό μου βιβλίο. Μάλιστα, γράφω γιὰ σᾶς, γιὰ τοὺς Μάγους ποὺ πήγαν νὰ προσκυνήσουν τὸ Χριστό, μόλις γεννήθηκε, καὶ τοῦ φέραν σμύρνα, χρυσάφι καὶ λίβανι, — κι ἄλλα πολλά. Μά, τί παράξενο, νὰ σᾶς βλέπω τώρα μπροστὰ μου, ὀλοζώντανο. Ζῆτε λοιπὸν ὕστερα ἀπὸ τόσες χιλιάδες χρόνια; Ἄ, βέβαια, θὰ σᾶς εὐλόγησῃ ὁ Χριστὸς Κ' ἔπειτα, σὰ Μάγος ποὺ εἴσατε, ὅλα μπορεῖτε νὰ τὰ καταφέρετε...

— Ὁχι, παιδί μου, δὲν εἶναι ἔτσι ὅπως τὰ λές, ἀπάντησε χαμογελώντας γλυκὰ καὶ πατρικῶς, ὁ Βαλτάσαρ. Δὲν εἶσαι εἴκοσι χρονῶν, ἀλλὰ ἑννιά καὶ πᾶς στὰ δέκα. Καὶ δὲν ἔγινες ἀκόμα συγγραφέας, γιατί εἶσαι πολὺ μικρός. Τὸ βιβλίο ποὺ κρατᾶς εἶναι ἕνα ἀπ' αὐτὰ ποὺ σοῦ χάρισα ἀτόψε γιὰ τὰ γεννηθιά σου. Τὸ ξέρω, θέλεις νὰ γίνῃς μεγάλος συγγραφέας, ἀλλὰ τόσο μικρὸς δὲν εἶναι δυνατό νὰ γράφῃς ἕνα σωστὸ μυθιστορημα, καθὼς πιστεύεις πὼς ἔκαμες. Βέβαια, ἡ φιλοδοξία σου εἶναι πολὺ εὐγενικὴ, ὠραία,

καὶ ἀξίζει νὰ κάνῃς κάθε προσπάθεια γι' αὐτήν. Τὶ βλέπω; Μελαγχόλησες; Ἄ, αὐτὸ δὲν ἐπιτρέπεται, Χριστό, δὲν κάνει νὰ χάνῃς τὸ θάρρος σου.

Τόσο πολὺ εἶχε πικραθῇ ὁ Χριστός, ποὺ ἔτσι τοῦ ἦρθε νὰ πετάξῃ τὸ βιβλίο ποὺ κρατοῦσε στὸ χιόνι. Μὰ δὲν πρόλαβε. Ὁ Βαλτάσαρ σήκωσε τὸ δεξιὸ του χέρι, ἔκαμε κάτι παράξενες χειρονομίες στὸν ἄερα, ψιθύρισε μερικά λόγια, κι ἀμέσως ξεφύτρωσε μπροστὰ τοὺς, σὰ νὰ πετάχτηκε μέσα ἀπὸ τὴ γῆ, ἕνα ἀπὸ κείνα τὰ χάνια τῶν παλιῶν καιρῶν, ποὺ ἦταν μέσα στὰ δάση καὶ στὶς ἐρημικὲς τοποθεσίες, καὶ ποὺ σ' αὐτὰ κατέφευγαν γιὰ νὰ βροῦν φαγητὸ, ζέστη καὶ ὕπνο οἱ ταξιδιώτες, οἱ ἔμποροι, οἱ κυνηγοί, οἱ ἱππότες. Τὶ ὠραῖο ποὺ ἦταν αὐτὸ τὸ χάνι, ἀπέξω. Ξύλινο, βαμμένο κόκκινο, πράσινο καὶ γαλάζιο, μετὰ πολλὰ παράθυρα φωτισμένα καὶ μετὰ τζάμια θολὰ ἀπὸ τὴ ζέστη ποὺ θὰ ἔκανε μέσα. Ἄ, τί χαρὰ ἐνοιωσε ὁ Χριστός ποὺ θὰ μπαίνανε σ' αὐτὸ τὸ χάνι. Μονομιάς ἔχασε καὶ τὸς δὲν ἦταν εἴκοσι χρονῶν καὶ τὸ βιβλίο, κι ἀκολουθῆσε τὸν Βαλτάσαρ, ποὺ εἶχε κιόλας σπρώξει τὴ βρειάει πόρτα, καὶ τώρα εἶχαν βρεθῇ κ' οἱ δύο μέσα στὸ χάνι. Πολλοὶ ἄνθρωποι, ντυμένοι μετὰ ρούχα τῶν πιὸ παλιῶν καιρῶν, καθόνταν ὀλόγυρα σὲ μακρούς ξύλινους πάγκους καὶ τρώγαν καὶ πίναν καὶ κουβέντιαζαν μετὰ δυνατὲς φωνές, ἐνῶ στὸ βάθος ὁ ἰδιοκτήτης τοῦ χανιοῦ, δίπλα σ' ἕνα δυνατό τζάκι ποὺ πετοῦσε φλόγες ἀπὸ τὰ ἀναμμένα κούτσουρα, ἔδινε ὀδηγίες στὸ προσωπικὸ του γιὰ τὴν περιποίησι τῶν ξένων.

Σὰν εἶδαν τὸν Βαλτάσαρ, σηκώθηκαν ὅλοι καὶ τὸν χαίρετσαν μετὰ πολὺ σεβασμὸ καὶ μετὰ χαμηλὴ φωνή. Ἐμοιάζε βασιλιάς ἀνάμεσά τους, καὶ ὁ Χριστὸς ἀρχισε πάλι νὰ καμαρώνῃ ποὺ ἦταν τόσο τυχερός, ὥστε νὰ συνοδεύῃ μιὰ τόσο σεβαστὴ καὶ μυστηριώδη προσωπικότητα. Ὁ Βαλτάσαρ διάλεξε μιὰ ἀπόμνη γωνιά, καὶ κάθησε μετὰ τὸ Χριστό, προστάζοντας νὰ τοὺς φέρουν δυὸ πιάτα ζεστὴ σούπα, Χριστόφωμο καὶ ἕνα δοχεῖο μετὰ φρέσκο γάλα.

— Ἐλα νὰ φᾶμε κάτι, θὰ πείνασες μέσα στὸ χιόνι, τοῦ εἶπε. Ἀτόψε εἶναι μεγάλη νύχτα χαρὰς καὶ γιορτῆς. Ἀτόψε πάλι, γεννήθηκε ὁ Χριστὸς γιὰ νὰ φέρῃ στὸν κόσμον ἀγάπη, εἰρήνη καὶ ἀρμονία.

Ὁ Βαλτάσαρ ἔκαμε τὸ σταυρὸ του, εὐλόγησε τὸν χριστόφωμο, καὶ ἀρχισαν νὰ τρῶνε. Ὁ Χριστός, ποτὲ δὲν εἶχε φάει μετὰ τόση ὀρεξί. Τὸ γάλα ποὺ ἔπινε δὲν ἦταν σάν κι αὐτὸ τοῦ σπιτιοῦ του, εἶχε μιὰ ἄλλη γεῦσι, ποὺ βαρεῖς πὼς τοῦ ἔδινε ἀγνωστές δυνάμεις καὶ τοῦ γεννοῦσε σκέψεις ποὺ ποτὲ δὲν εἶχε κάμει. Καθὼς τρώγαν, μιὰ ἀπόρρια ζωγραφίστηκε στὰ μάτια του, ποὺ τὰ κάρφωσε στὰ μάτια τοῦ Βαλτάσαρ. Ἐκεῖνος, κατάλαβε πὼς κάτι ἀπασχολοῦσε τὸν μικρὸ του φίλο, καὶ ἀμέσως τὸν ρώτησε:

— Τί σκέφτεσαι, Χριστό; Μήπως θὰ μπορούσα νὰ σε βοηθήσω σὲ κάτι;

— Νά... ἤθελα νὰ μάθω, τί ἔχετε μέσα στὰ διστάκια σας, κύριε Βαλτάσαρ. Τὰ βλέπω γιομάτα. Πὼς γίνεται αὐτό;

Ὅταν πήγατε στὸ Σπήλαιο δὲν ἀδειάσατε τὰ διστάκια σας στὰ πόδια τοῦ Χριστοῦλη; Ἡ... μήπως ἀκόμα δὲν γεννήθηκε ὁ Χριστός, καὶ τώρα

πάτε να του προσφέρετε τα ωραία σας δώρα ;

Ο Βαλτάσαρ έδειξε πώς ευχαριστήθηκε πολύ με την έρωτησι του μικρού του φίλου. Άφησε το ποτήρι με το γάλα που έπινε, ακούμπησε τα δυό του χέρια στους ώμους του Χρίστου, και του έξηγησε.

— Όχι, παιδί μου! Δεν πηγαίνω απόψε στη Σπηλιά του Χρίστου. Πώς είναι δυνατόν αυτό, αφού ο Χρίστος γεννήθηκε, τότε, μια φορά για πάντα, κι από τότε, κάθε χρονιά τέτοια βραδιά, γιορτάζουμε εκείνη τη Μεγάλη στιγμή ; Μα νά, θα σου πω κάτι, που δεν το έχω πει σε κανέναν ακόμη : Όταν εγώ και οι άλλοι δυό Μάγοι φτάσαμε στη Φάτην και αδειάσαμε τα δισάκια μας με τα πολύτιμα και λαμπρά δώρα μπροστά στον νεογέννητο Θεό, δίπλα στη Μητέρα του, τη Θεοτόκο, είδα το Θείο Βρέφος να στυλώνει τα μάτια του σ' αυτά τα δώρα που λαμποκοπούσαν και αστραφταν, σά να είχαν πέσει από το άσπερι που μ'ας είχε δηγήσει εκεί, και να τα κοιτάζει ώρα πολλή, με έκπληξη. Κι όπως τον παρακαλούσες με δέος, είδα πάλι τα μάτια του να τα παίρνει από τα δώρα, και να τα καρφώνει στα δικά μου. Πώς λάμπανε αυτά ! Ίδια άσπεράκια ! Μα κι δεν ήταν μάτια που έβλεπαν μόνο με τόση λάμψη, ήταν μάτια που μιλούσαν ! Το Θείο Βρέφος δεν μιλούσε ακόμη, όμως μιλούσαν τα θεϊκά του μάτια. Κ' έτσι όπως κ' έμένα, μ'ας κοίταζαν και τους άλλους δυό μάγους, που είχαμε γονατίσει μπροστά Του, νόμιζα πώς μου έλεγαν τα θεϊκά Του μάτια :

— Σας ευχαριστώ, καλοί μου Μάγοι, που με πιστέψατε πριν ακόμη γεννηθώ και που ήρθατε από τόσο μακριά για να μου προσφέρετε αυτά τα θαυμάσια δώρα ! Αυτό δείχνει την ευγενική και θεοφοβούμενη ψυχή σας. Μα έχω να σας δώσω μία συμβουλή : Εγώ, δεν ήρθα στον κόσμο για να μου φέρνουν δώρα οι άλλοι. Εγώ γεννήθηκα για να προσφέρω στον κόσμο ό,τι μου χάρισε ο Πανάγαθος πατέρας μου. Ήρθα για να διδάξω την αγάπη, για να γλυκάνω τον πόνο των αρρώστων, των φτωχών, των δυστυχημένων, για να πείσω εκείνους που έτυχε να έχουν πολλά αγαθά να προσφέρουν χαρούμενοι απ' αυτά τα αγαθά τους σε κείνους που δεν έχουν. Θα σας παρακαλέσω, λοιπόν, καλοί μου Μάγοι, να ξαναγεμίσετε τα δισάκια σας μ' αυτά τα θαυμάσια και ακριβά δώρα, να πάρετε τους μεγάλους δρόμους της γής και να τα μοιράσετε σε όσους έχουν ανάγκη ! Μη σας νοιάζει, γιατί εγώ θα σας βοηθώ ώστε τα δώρα σας αυτά να μη σωθούν ποτέ. Θα φροντίζω να είναι πάντα γεμάτα τα δισάκια σας, και όχι μόνο κάθε Χριστούγεννα, αλλά και κάθε στιγμή να μπορείτε να δίνετε ανακούφιση και χαρά σε τόσους και τόσους που ακόμη υποφέρουν σ' αυτόν τον κόσμο !

— Αυτά νόμιζα πώς μου είπαν τα μάτια του Θείου Βρέφους, πρόσθεσε τελειώνοντας ο Βαλτάσαρ. Και τώρα, Χρίστο, μπορείς να ξυπνήσης. Κ' είμαι βέβαιος πώς όταν μεγαλώσης και γίνης ένας σπουδαίος συγγραφέας, δεν θα ξεχάσης να βάλεις στα βιβλία σου και κάτι από την επιθυμία και τα νοήματα του Κυρίου μας...

Ο ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟΣ

Γ.

Κατ'όρθωσα τον επόμενο χρόνο να εύρω ένα μεγαλύτερον σκαντζόχοιρον τον εύρηκεν ένας φίλος κατεβαίνων νύκτα εις τὸ Ἀεροδρόμιον τοῦ Ἑλληνικοῦ πρὸς τὸ μέρος τῆς Ἡλιουπόλεως. Τὸν ἔβαλα κάτω εἰς τὸν κῆπο.

Παρατήρησα ὅτι ἡ μέθοδος τῆς ἐξερευνησεως τοῦ χώρου καὶ τῆς κινήσεως εἰς τὴν αὐλήν ἦταν ὁ ἴδιος. Καθὼς ὁμοῦ αὐτὸς ἦταν μεγαλύτερος καὶ δὲν ἤμπορουσε νὰ ξεφύγῃ ἀπὸ τὴν ἐξώπορτα, φαίνεται ὅτι ἐπῆρε καὶ μόνος του τὴν ἀπόφασιν ὅτι ἔλεος διαφυγῆς δὲν ὑπάρχει καὶ οὐδεὶς νὰ προσανατολισθῇ πρὸς τὴν ὑπάρχουσαν πραγματικότητα.

Ἦσως νὰ συνετέλεσε καὶ τοῦτο, ἀλλὰ ὅπως παρατήρησα, ὁ νέος μουσαφίρης ἦτο πολὺ εὐθυμος καὶ ζωηρὸς καὶ οἱ βόλτες του τὴν νύκτα στὴν αὐλὴ ἦσαν πολὺ διασκεδαστικῆς. Σύντομα διεπίστωσα ὅτι δὲν ἐπολυφοβόταν τοὺς ἀνθρώπους, διότι αὐτὸς ἔκοβε τίς βόλτες του ἀνενόχλητος, ἀκόμη καὶ ὅταν μ'ας ἔβλεπε ὅτι τὸν παρατηρούσαμε ἀπὸ τὴν βεράντα. Μάλιστα μία νύκτα μετὰ τὰ μεσάνυχτα ἐπῆρε τὸ θάρρος νὰ ἀνέβῃ τὰ πέντε τοιμενένια σκαλιὰ πού ὠδηγοῦσαν ἀπὸ τὴν αὐλὴν στὴν βεράντα καὶ ἔκαμνε βόλτες γύρω στοὺς τοίχους τῆς βεράντας πολλὰς φορὲς ἐν εἰδει διασκεδάσεως.

Αὐτὸ τὸ ἔκαμνε κάθε βράδυ καὶ ὅπως δίπλα στὴν βεράντα ἦσαν ἡ κρεββατοκάμαρα, τὸ φρού φρού τῶν ἀγκαθιῶν πού διακοῦσε ἐπὶ ὥρες μὲ ἐξυπνοῦσε. Ἐσκέφθηκα λοιπὸν νὰ κάμω ἕνα ξύλινο πλαίσιον μέσα στὸ ὁποῖον ἔβαλα ἕνα δικτυωτὸν καὶ αὐτὸ τὸ ἔβαλα στὸ ἐπάνω μέρος τῆς σκάλας καὶ ἔφραξα τὴν εἴσοδον. Ἐτσι ἐνόμισα ὅτι θὰ τὸν περιώριζα στὴν αὐλὴ. Ἀλλὰ τὸ πρῶτο κι ὅλας βράδυ, πάντοτε μετὰ τὰ μεσάνυχτα ὁ καλὸς σκαντζόχοιρος ἀνέβηκε τὰ πέντε σκαλοπάτια καὶ ἀπὸ τὸ τελευταῖο ἐσκαρφάλωσε εἰς τὸ δικτυωτὸν πλαίσιον καὶ ἐπῆδησε στὴν εὐρύχωρην βεράντα νὰ συνεχίσῃ τὸ γνωστὸ του παιγνίδι κάμνοντας βόλτες σὰν νὰ εὐρίσκετο σὲ ἄλων.

Τὴν ἐπομένη βραδύα μετετόπισα τὸ δικτυωτὸ ἀκριβῶς ἐπάνω εἰς τὴν ἄκρην τοῦ ἐπάνω σκαλοπατιοῦ, ὥστε νὰ εἶναι ἀπότομο καὶ ἀδύνατον νὰ

σκαρφαλώσῃ. Ἐν τούτοις τὸν ἥρωά μας δὲν τὸν ἐμπόδισε οὔτε ἡ δυσκολία αὐτή, καὶ συνέχισε κάθε βράδυ τὸ ἔργον του. Καθὼς αὐτὸ τὸ καλοκαίρι ἡ ζέστη ἦταν ἀνυπόφορη, ἄφηνα ἀνοικτὴ τὴν πόρτα τοῦ ὑπνοδωματίου μου πρὸς τὴν βεράντα. Κατὰ τὰς δύο μετὰ τὰ μεσάνυχτα μία νύκτα ἄκουσα θόρυβον καὶ κατὰ λαβα ὅτι θὰ εἶχα τὴν ἐπίσκεψιν τοῦ φίλου πού εἶχε ἀρχίσει νὰ γίνεται ἐνοχλητικὸς. Διὰ νὰ παρατηρήσω τὰ ἔργα του ἔφερα ἀθορύβως καὶ με πολλὴν προφύλαξιν τὸ κεφάλι μου στὴν ἄκρην τοῦ κρεββατιοῦ. Στὴν ἀρχὴ τὸν εἶδα νὰ γυρίζῃ γύρω γύρω στοὺς τοίχους κάτω ἀπὸ τίς ντουλάπες καὶ τὰ κομοδίνα καὶ τὸ κρεββάτι. Κατόπιν ἀφ'ὃς ἀνεγνώρισε τὸν χώρον, ἄρχισε νὰ κόβῃ βόλτες - κύκλους στὸ πάτωμα πᾶν-πᾶν σὰν νὰ ἀλωνίζῃ τρέχοντας. Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα δὲν ἤμπορουσε νὰ συνεχισθῇ ἔτσι ὅλη τὴν νύκτα. Σὲ μίαν στιγμὴ ἐφώνησε : Φθάνει πιά ! Ἐτρόμαξε καὶ ἔγινε σφαῖρα. Κατέβηκα, τὸν ἐπῆρα καὶ τὸν ἔβαλα κάτω στὴν αὐλὴ.

Τὴν ἐπομένην διὰ νὰ εἶμαι πιὸ σίγουρος ἔβαλα τὸ δικτυωτὸν πλαίσιον εἰς τὴν πόρτα πρὸς τὴν βεράντα καὶ τὸ προσήρμωσα ὀρθοῖον. Τὴν νύκτα ἤκουσα θόρυβον. Προσεκτικὰ παρατήρησα πρὸς τὴν πόρτα τῆς βεράντας καὶ τὸν εἶδα πού ἐσκαρφάλωνε. Ὅταν ἔφθασε στὸ ἀπάνω μέρος κ' ἐτοιμαζόταν νὰ πηδήσῃ μέσα στὴν κρεββατοκάμαρα, ἔβαλα τὴν φωνή. Ντροπὴ ! Αὐτὸς ἔγινε σφαῖρα καὶ ἔκαμε τὸν ψόφον ἐκεῖ ἐπάνω ἀκίνητος, ὥς ὅτου ἐσκήνωθη καὶ τὸν ἐπέταξα ἔξω τὸν ἀναιδῆ νυκτερινὸν ἐπισκέπτην. Κάποιαν ἀπὸ τὰς ἐν συνεχείᾳ νύκτας τὸν ἄφησα νὰ κάμῃ ὅ,τι θέλει, αὐτὸς ὁμοῦ ὅταν ἐτελείωσε τὸ παιγνίδι του ἐπὶ τὴν πόρτα πρὸς τὰ ἄλλα δωμάτια τοῦ σπιτιοῦ, ἀλλὰ δὲν ἔφυγε κατόπιν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὸν κῆπον. Ἐφάξαμε ὅλο τὸ σπῆτι, ἀλλὰ ποὺ νὰ τὸν εὐρώμε. Μετὰ πολλὰς ἐπιμόνους ἐξερευνήσεις τὸν εὐρήκαμε κάτω ἀπὸ μίαν μεγάλην βιβλιοθήκην κρυμμένον καὶ κοιμώμενον.

Τὸν Ὀκτώβριον ἐξηφανίσθη. Σύνθησεν ἀπὸ τέλους Ὁκτωβρίου μέχρι τέλους Μαρτίου οἱ ἀκανθόχοιροι περιπίπτουν εἰς χειμερίαν νάρκην.

(Συνέχεια στὴν σελίδα 24)

Η ΥΓΕΙΑ

ΜΙΚΡΟΒΙΑ

Τὰ μικρόβια εἶναι μικρότατοι ὁργανισμοί, τόσο μάλιστα μικροί, πὺν μόνον μὲ μικροσκοπία μποροῦμε νὰ τὰ ἴδωμε. Τὰ μικρόβια εὐρίσκονται παντοῦ γύρω μας : εἰς τὸ χῶμα, τὸ νερὸ, τὰ ροῦχα καὶ γενικὰ εἰς κάθε τι πὺν πιάνομε. ἐπίσης εἰς τὸ σῶμα, τὰ χέρια ἀκόμη καὶ εἰς τὸ στόμα καὶ τὴ μύτη μας. Ὑπάρχουν πολλῶν εἰδῶν μικρόβια. Μερικὰ εἶναι ὠφέλιμα, ὅπως ἐκεῖνα πὺν κάνουν τὰς διαφόρους ζυμώσεις ἢ ἄλλα, πὺν προκαλοῦν τὴν ἀποσύνθεσιν τῶν ὁργανικῶν οὐσιῶν. Ἀλλὰ ὁμοῦ εἶναι πολὺ βλαβερὰ καὶ προκαλοῦν ἕνα σωρὸ νοσήματα εἰς τὸν ὁργανισμὸν τοῦ ἀνθρώπου, ὅπως εἶναι ὁ τυφός, ἡ φυματίωσις, ἡ διφθερίτις κλπ. Τὸ δέρμα καὶ οἱ βλεννογόνοι εἶναι μία ἰσχυρὰ ἀσπίς πὺν μ'ας προφυλάσσει ἀπὸ τὰ μικρόβια, διότι τὰ ἐμποδίζει νὰ μποῦν στὸν ὁργανισμὸν μας, ἐκτὸς ἐὰν αὐτὸς παρυσιάξῃ κάποια πληγὴ. Ὅσον δὲ κι ἂν εἶναι μικρὴ, αὐτὰ εἶναι ἱκανὰ νὰ μποῦν στὸ σῶμα μας καὶ νὰ προκαλέσουν μὴνση.

Εἰς κάθε περίπτωσιν τραύματος τὰ μικρόβια πὺν ἔτυχε νὰ εὐρίσκωνται εἴτε στὸ ὄργανο πὺν ἐπρὸξένησε τὸ τραῦμα εἴτε στὰ ροῦχα μας εἴτε στὸ δέρμα, θὰ μποῦν ὅπωςδήποτε στὸ τραυματισμένον μέρος, θὰ ἔχωμε, δηλαδή, μὴνση τοῦ τραύματος. Τότε, ἐὰν τὰ μικρόβια ἀναπνευχθῶν, θὰ μ'ας βλάψουν.

Τὰ χαρακτηριστικὰ μῆς τραυματικῆς μὴνσεως ἡ καὶ μὴνσεως ἄλλης αἰτιολογίας (π.χ. ἀπὸ σπορίᾳ) εἶναι τὰ ἑξῆς : Τὸ δέρμα κοκκινίζει καὶ γίνεται πιὸ θερμὸ γύρω ἀπὸ τὸ τραῦμα, πρίσκειται λίγο ἢ πολὺ καὶ πολλὰς φορὲς ἔχωμε καὶ σχηματισμὸ πύου, πρήξιμο τῶν ἀδένων καὶ πυρετό. Ἀλλοτε, πολὺ σπάνια, τὰ μικρόβια μποροῦν διὰ τῶν μολυνθέντων τραυμάτων νὰ μποῦν καὶ εἰς τὴν κυκλοφορίαν τοῦ αἵματος καὶ νὰ προκαλέσουν δηλητηρίασιν τοῦ αἵματος, ἡ ὁποία εἶναι μία πολὺ βαρεὴ ἀρρώστια (σηψαιμία - πναιμία).

Κάθε τραῦμα, ἀκόμη καὶ τὸ πιὸ ἀσήμαντο, πρέπει νὰ τὸ περιποιούμεθα, ὥστε ν' ἀποφεύγωνται ἐπικίνδυνες μὴνσεις.

ΙΑΤΡΟΣ

Γράμματα στοὺς μικροὺς Ἑρυθροσταυρίτες

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ ΔΕΝΤΡΟ

Παιδάκια μου,

Πῶς μ' ἀρέσει νὰ στολίζω χριστουγεννιάτικα δέντρα ! Τὶ μανία εἶναι αὐτή ; Τὰ παιδιὰ μου μεγάλωσαν πιά καὶ κανένα τους δὲν δίνει σημασία. Ὅταν τὰ ρωτήσω : «Θὰ στολίσουμε φέτος δέντρο ;» δὲν παίρνω καμία ἀπόκρισι. Τόση ἀδιαφορία δείχνουν.

Παρ' ὅλη τὴν ἀπογοήτευσί μου, ἀρχίζω ν' ἀγοράζω μπάλες πολὺχρωμες καὶ γιρλάντες ἀσημιῆς καὶ κάποιο ὠραῖο πρωῒνὸ θὰ μὲ δῇτε ὅπωςδήποτε ἀνεβασμένη στὴ σκάλα νὰ βάζω τὸ ἀστέρι τῆς κορυφῆς. Εἶναι τέτοια ἡ χαρά μου, ὥστε δὲν μπορῶ νὰ τὴ δικαιολογήσω. Μπορεῖ ἡ χαρά αὐτὴ νὰ ἐρχέται ἀπὸ τὰ παιδικὰ μου χρόνια, τότε πὺν ἔβλεπα τὰ δέντρα στολισμένα στίς προθήκες τῶν μαγαζιῶν κ' ἐγὼ δὲν μποροῦσα νὰ ἔχω ἕνα δικό μου.

Θυμᾶμαι...Κάποτε ἔκοψα πράσινα φύλλα ἀπὸ τὴν πορτοκαλιὰ τοῦ σπιτιοῦ μας, ἔφτιαξα μὴνση μου ἕνα ὑποτυπῶδες δέντρο καὶ τὸ στόλισα μὲ χάντρες καὶ μπιχλιμπίδια.

Τὸ πρῶτο πλαστικὸ δεντράκι πὺν στόλισα γιὰ τὸ παιδί μου ἦταν τόσο δά μικρό. Ἐκανε τέτοια χαρά μὲ τὰ ἀναμμένα κεράκια, ὥστε εἶχε βγάλει ἀφροὺς σάλιων ἀπὸ τὸ στόμα τοῦ προσπαθῶντος φοῦ καὶ φοῦ νὰ τὰ σβῇση.

Τὸ πρῶτο χριστουγεννιάτικο δέντρο, ἔλατο, πὺν εἶδα, ἦταν σ' ἕνα πλουσιόσπιτο. Ἐκεῖνο τὸ βράδυ ζεστάθηκα πολὺ, κ' ἐπαῖξα πολὺ. Ἀλλὰ τὸ κλοῦ τῆς βραδιᾶς ἦταν ὅταν μοῦ κατέβασαν ἀπὸ τὸ δέντρο, γιὰ νὰ γίνῃ δικιά μου, μίαν μεγάλη κούκλα μὲ κίτρινο ὁργαντινένιο φόρεμα.

Ἀλλῃ μίαν φορά, ὅταν τὰ παιδιὰ ἦσαν μικρὰ ἔρριξαν, παίζοντας, τὸ ἔρημο τὸ δέντρο κ' οἱ μπάλες πὺν εἶχαμε ἀγοράσει μὲ τόσες θυσίαις ἔγιναν θρύψαλλα.

Ὅλα αὐτὰ ἔχουν ἀφήσει μίαν γοητεία μέσα μου, πὺν δὲν ξεχνιέται εὐκολά. Γι' αὐτό, ὅταν μὲ ρωτοῦν ἂν θὰ κάνουμε δέντρο, ἀπαντᾶω ἀμέσως :

— Μὰ φυσικά... ἀρέσει τόσο πολὺ στὰ παιδιὰ.
— Ποιὰ παιδιὰ, καλὲ μαμά, δὲν λὲς πῶς ἀρέσει σὲ σένα ;

Εἰλικρινὰ δὲν ξέρω, ἀλλὰ μπορεῖ νὰ ἔχουν καὶ δικίο.

A.B.

ΣΑΝ ΠΑΡΑΜΥΘΙ

Η ΡΙΤΣΑ είναι ένα εξάχρονο μελαχροινό κοριτσάκι με πρόσωπο λίγο μακρουλό, κατσαρά μαλλιά και μάτια που σπιθοβολούν. Έχει ανάστημα κοντό, γι' αυτό και το πειράζουν φωνάζοντάς το «μπόμπι-ρα». Μά δε δίνει σημασία, γιατί πιστεύει πως όταν μεγαλώσει θα ψηλώσει.

Είναι κάμποσες ημέρες από τότε που κατάφερε τον πατέρα της να πάνε μαζί με τη Μαρία, τη μεγαλύτερη αδερφή της, ν' αγοράσουν ό,τι χρειαζότανε για να στολίσουν το χριστουγεννιάτικο δέντρο τους: όμορφη χαρτονένια Φάτνη, Χριστούλη, Παναγία, Ίωσήφ, Μάγους, τσοπάνους και ζωάκια — όλα από πλαστική ύλη —, λαμπάκια που αναβοσβήνουν, άστρο από άσημιές χάντρες, κεράκια.

Κι ακόμα μιά σκόνη γυαλιστερή, ίδιο χιόνι, καθώς και χαλκομανίες που παρουσιάζουν αγγελοῦδια να ύμνο-λογούν πετώντας τον Κύριο.

Τὴν παραμονή των Χριστουγέννων ὅλο τὸ σπίτι ἦταν ἀνάστατο. Στιγνὸταν ἡ Φάτνη καταμεσῆς ἑνὸς μεγάλου ἐλατόκλωνου. Δὲν ἦταν ἀπὸ κορυφή, γιὰτὶ ὁ Δάσκαλος εἶχε πεί στὰ παιδιὰ πὼς μόνο κλώνους ἐπιτρέπεται νὰ κόβη κανεὶς ἀπ' αὐτὸ τ' ὁμορφο καὶ περήφανο δέντρο, γιὰτὶ τὰ ἔλατα, ἅμα τοὺς ἀφαιρεθοῦν οἱ κορυφές γίνονται νάνα καὶ σιγὰ - σιγὰ πεθαίνουν.

Τὰ δυὸ παιδιὰ μαστορεῦανε μὲ τὴ βοήθεια τῆς μανούλας τους. Ἐπειδὴ ὅμως ἐκείνη εἶχε νὰ κάνη πολλές δουλειές, τ' ἄφηνε συχνὰ νὰ αὐτενεργοῦν. Τὸ μεγάλο βάρος εἶχε πέσει στὴ Ρίτσα, γιὰτὶ ἡ Μαρία δὲν πολυνοιάζοτανε γιὰ τὴ Φάτνη, ποὺ τὴ θεωροῦσε παιχνίδι γιὰ πολὺ μικρὰ παιδιὰ — κόντευε, βλέπεις, νὰ κλείσῃ τὰ δέκα! Ἡ Ρίτσα κρέμασε τὸ ἄστρο καὶ τοὺς ἀγγέλους ἀνεβασμένη σ' ἕνα σκαμνί, ἡ Ρίτσα τοποθέτησε στὴ μικροσκοπικὴ κούνια τὸ Χριστούλη, ἡ Ρίτσα ἔβαλε τοὺς Μάγους νὰ διασχίζουν τὸ Σπήλαιο. Τὸ δέντρο, φυσικὰ, τῶστησε ἡ

μητέρα, κ' ἐκείνη φρόντισε νὰ βάλῃ τὰ λαμπάκια σκορπιστὰ ἀνάμεσα ἀπὸ τὰ παρακλάδια καὶ νὰ ἐνώσῃ τὸ κορδόνι τους μὲ τὴν πρίζα.

Ὅλα ἦταν ἑτοιμα ὅταν ἦρθε ἡ νύχτα καὶ τύλιξε μὲ τὰ μελανά της πέπλα τὴν Πλάσι...

ΜΕΣΑ ΣΤΟ ΣΥΘΑΜΠΟ ἄρχισαν νὰ τρεμοπαίζουν τὰ φωτάκια τοῦ δέντρου, δημιουργώντας μι' ἀτμόσφαιρα μαγική. Στὴ μητέρα τους, ποὺ πῆγε νὰ γυρίσῃ τὸ διακόπτη, ἡ Ρίτσα εἶπε ἐπιτακτικὰ:

—Στάσου. Μὴν ἀνάβῃς. Καλύτερα ἔτσι.

Εἶχε δίκιο, γι' αὐτὸ κ' ἐκείνη τὴν ἄκουσε. Ἐπειτα ἡ νοικοκυρὰ πῆγε στὴν κουζίνα. Τὰ δυὸ παιδιὰ καθίσανε στὰ σκαμνάκια τους ἀντίκρου ἀπὸ τὴ Φάτνη καὶ τὴν καμάρωναν ἀμίλητα.

Ἐτσι τὰ βρῆκε ὁ πατέρας τους ὅταν, μισὴ ὥρα ἀργότερα, ἔφτασε φορτωμένος μὲ ψώνια. Περνώντας ἔξω ἀπὸ τὴ σάλα εἶδε τὴ φωτισμένη Φάτνη, ἄφησε κάτω τὰ πακέτα καὶ πῆγε μέσα ἀκροπατώντας. Τοῦ κάνανε χαρές, ὅμως ἡ Ρίτσα εἶπε σὲ λίγο πὼς δὲν πρέπει νὰ μιλάνε δυνατὰ γιὰτὶ κοιμόταν ὁ Χριστούλης.

Ὅταν ἦρθε ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, πρώτη ἡ Μαρία ἔτρεξε στὸ κάλεσμα τῆς μητέρας. Ἡ Ρίτσα καθυστέρησε, γιὰτὶ ἤθελε ν' ἀποτελειώσῃ τὰ κάλαντα ποὺ ἔλεγε μέσα της, ἀνυπαντύνοντας τὴ Φάτνη μὲ κάποια μυστηριώδη συναισθήματα...

ΗΤΑΝ ΑΡΓΑ, πέσανε τὰ παιδιὰ στὰ κρεββατάκια τους, ἔσβησαν τὰ φῶτα. Σὲ λίγο ἀκούστηκε ἕνας ψίθυρος: ἦταν ἡ Μαρία, ποὺ εἶχε ἀποκοιμηθῇ. Ἡ Ρίτσα δὲν ἄργησε νὰ τὴν μιμηθῇ.

Ξαφνικὰ μέσα στὴ μικρὴ κάμαρα, ποὺ τὴ φώτιζε ἕνα τόσο δὰ γαλάζιο λαμπάκι, πῆγε ἕνα ἀγγελοῦδι καὶ στάθηκε πάνω ἀπὸ τὸ προσκέφαλο τῆς Ρίτσας. Ἀκραγγίζοντας τὸ μέτωπό της μὲ τὰ κρινοδάχτυλά του, εἶπε σιγανά:

—Κοιμᾶσαι; Ἡ Παναγία ξενοχτᾷ γιὰτὶ ὁ Χριστούλης δὲν ἔκλεισε ἀκόμα τὰ ματάκια του.

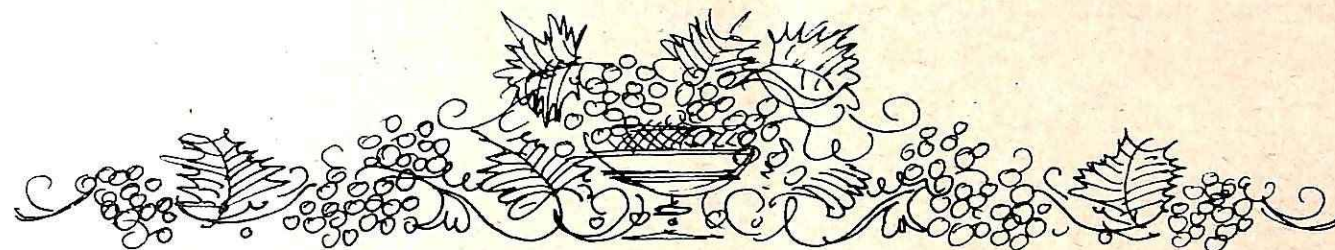
Σηκώθηκε ἀμέσως τὸ παιδί, ἔτριψε τὰ μάτια του θέλοντας νὰ ἰδῇ καλὰ τὸ οὐράνιο πλάσμα, ἀλλὰ τοῦ κάκου! Εἶχε πετάξῃ μακριὰ.

Πῆδησε κάτω, κ' ἔτσι ὅπως ἦτανε μισόγυμνη καὶ ζυπόλυτη πῆγε σιγὰ - σιγὰ στὴ σάλα. Ἡ Φάτνη ἦταν ὀλόφωτη, γιὰτὶ ἐκείνη ἡ ἴδια εἶχε παρακαλέσει τὸν πατέρα της νὰ μὴ σβῆσῃ τὰ λαμπάκια.

Προτοῦ νὰ μπῇ καλὰ - καλὰ μέσα, εἶδε τὸ παχουλὸ χεράκι τοῦ Θεοῦ Βρέφους νὰ τῆς γνέφῃ πρόσχα. Σίμωσε δειλὰ - δειλὰ μὲ κομμένη τὴν ἀνάσα, κι ὅταν βρέθηκε ἀντικρὺ του ἔπεσε στὰ γόνατα καὶ προσκύνῃσε.

Τὴν ἴδια στιγμὴ ἀκούστηκαν οὐράνιοι ψαλμοί, καὶ σὲ λίγο μελωδικές φωνές ἀγγέλων ποὺ ψιθυρίζανε λόγια ἀκατανόητα γιὰ τὴ Ρίτσα. Παραξενεύτηκε, δὲν ἄργησε ὅμως νὰ τ' ἀποστηθίσῃ. Κάτι τῆς ἔλεγε πὼς τ' ἀγγελοῦδια ὕμνοῦσαν τὸ νεογέννητο παιδί, ποὺ ὁ Θεὸς τῆς Ἀγάπης εἶχε στείλῃ στὴ γῆ γιὰ νὰ σώσῃ τοὺς ἀνθρώπους ἀπὸ τὰ βάσανα καὶ τὴν ἁμαρτία.

Ἐμεινε ἀσάλευτη γιὰ λίγες στιγμές κ' ἔπειτα, μὲ σιγανὴ φωνὴ ποὺ κάποια μυστικὴ χαρὰ ἀνάκατη μὲ παράξενο δέος τὴν ἔκανε νὰ τρέμῃ, ἔψαλε μαζί τους: —Ὡσαννὰ ὁ ἐν τοῖς Ὑψίστοις!

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΑ ΠΟΙΗΜΑΤΑ

ΤΑ ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ

Εἶναι μέρα χαρμόσυνη τούτη.
ἐγεννήθη τοῦ κόσμου τὸ φῶς.
Χαίρετ' ὅποιος μεγάλα ἔχει πλοῦτη
τραγουδάει καὶ χορεύει ὁ φτωχός.

Τὰ παιδιὰ μ' ἀνυπόμονους κρότους
τὴν καινούργια ζητοῦν φορεσιά,
ποῦ ἔχουν φτάσει νὰ ἰδοῦν στ' ὄνειρό τους,
ποῦχε ἡ μάνα ἑτοιμάσει γι' αὐτά.

Χαίροντ' ὅλοι — τὸ βλέπω —, ἀλλ' ἐσβήστη
ἀπὸ κρύα, παγωμένη πνοή
στὶς ψυχές τῶν ἀνθρώπων ἡ πίστι
κ' εἶναι τώρα ἡ χαρὰ τους τυφλή.

Στὰ σκοτάδια τοῦ κόσμου μιά μέρα
πάλι ἐκείνη σὰν ἄστρο ἄς φανῇ,
ποῦ τοὺς Μάγους ὠδήγησε πέρα
νὰ λατρεύουν τὸ οὐράνιο παιδί.

ΓΕΡΑΣΙΜΟΣ ΜΑΡΚΟΡΑΣ

***

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΙΑΤΙΚΟ

Εἶδα χθὲς βράδυ στ' ὄνειρό μου
τὸ γεννημένο μας Χριστό.
Τὰ βόδια ἀπάνω του φυσοῦσαν
ὅλο τὸ χνῶτο τους ζεστό.

Βοσκοὶ πολλοὶ καὶ βοσκοπούλες
τὸν προσκυνοῦσαν ταπεινά·
ξανθόμαλλοι ἀγγελοὶ ἐστεκόνταν
κ' ἔψελναν γύρω του «Ὡσαννὰ!»

Τὸ μέτωπό του ἦταν σὰν ἥλιος
καὶ μέσα ἡ Φάτνη ἡ φτωχικὴ
ἄστραφτε πιὸ καλὰ ἀπὸ μέρα,
μὲ κάποια λάμψη μαγικὴ.

Στὰ πόδια του ἔσκυβαν οἱ Μάγοι
κ' ἔμοιαζε τ' ἄστρο ἀπὸ ψηλά,
πὼς θὰ καθίσῃ σὰν κορώνα
στῆς Παναγίτσας τὰ μαλλιά.

Μὰ κι ἀπ' ἀγγέλους κι ἀπὸ Μάγους
δὲ ζήλεψα ἄλλο πιὸ πολὺ,
ὅσο τῆς Μάνας του τὸ στόμα
καὶ τὸ ζεστό, ζεστό φιλί.

ΤΕΛΛΟΣ ΑΓΡΑΣ

***

ΟΙ ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΟΙ

Γεννιέται ἀπόψε ὁ Χριστός,
ὄχι ὅμως σὲ παλάτι οὔτε σὲ κάστρο.
Στὴν ταπεινὴ τὴ φάτνη, ἐκεῖ,
σταμάτησε τὸ πιὸ λαμπρὸ
τοῦ Δεκεμβρίου ἄστρο.

Γεννιέται ἀπόψε ὁ Χριστός,
Ἄγγελοι γύρω φτερουγίζουν.
Οἱ Μάγοι τώρα ὁδοιποροῦν,
τ' ἀστέρι φέγγει ὁδηγός...
Ἐφτάσαν, νὰ τους, γονατίζουν.

Μπρὸς τὸ μικροῦλη τὸ Χριστὸ
σκορπίζουν πλοῦσια δῶρα:
Λίβανο, σμύρνα καὶ χρυσό...
Κι ὅλοι ἐκεῖ, στὴ φτωχικὴ
τὴ Φάτνη, λάμπουν τώρα.

ΣΤΕΦ. ΜΠΟΛΕΤΣΗΣ

ΤΟ

ΤΑΞΙΔΙ

ΣΤΟ

ΝΗΣΙ

Διήγημα

Ήταν πιά μισοπερασμένο το καλοκαίρι, όταν ο κύριος Άνδρέας ανάγγειλε στα παιδιά, πώς τον υπόλοιπον καιρόν μέχρι το φθινοπωρινό άνοιγμα των σχολείων θα τον περάσουν στο νησί. Ήτοι θα πραγματοποιούσαν και την υπόσχεση, που όλοι είχαν δώσει στην θείαν Άριστέαν, πώς θα της ανταποδώσουν την επίσκεψή της στην Άθινα. Ή χαρά των παιδιών για την απόφασή του πατέρα ήταν ζωηρή. Αυτό, γιατί θα ταξίδευαν για πρώτη τους φορά σε μακρινό θαλασσινό ταξίδι. Ύστερα, γιατί θα γνώριζαν το νησί του πατέρα, το όρεινό χωριό που γεννήθηκε, την Χώρα — έτσι ονομάζουν στο νησί την πρωτεύουσά του — όπου τέλειωσε το Γυμνάσιο, όλον τον τόπον, όπου

έζησε τα παιδικά του και τα νεανικά του χρόνια και συχνά τους τον περιέγραφε με νοσταλγία. Και τέλος, γιατί θα ξανάβλεπαν την θείαν Άριστέαν, που πολύ την είχαν συμπαθήσει.

Το πρωί λοιπόν της ημέρας, που ξεκίνησαν από το σπίτι για το ποθητό ταξίδι ένοιωθαν τα παιδιά τόση χαρά, έκαναν τόσο θόρυβο, ώστε ο κύριος Άνδρέας, σχεδόν τα μάλωσε.

— Παρακαλώ!... Παρακαλώ!... Ήσυχία!... Μή ξεχνάτε ποτέ το μέτρον...

Το πλοίο με το όποιον θα ταξίδευαν στο νησί ήταν όχημα ταχυγών:

— Έτσι πρέπει να ονομάζουμε, με την επιτυχημένη αυτήν ονομασία, και όχι με την κακόχη ξενική «φέρυ - μπόουτ» τα νέα αυτά μεταπολεμικά πλοία που μεταφέρουν ανθρώπους και όχηματα, αυτοκίνητα κυρίως... βρήκε, όπως πάντα, την ευκαιρία να τους διδάξη ο κύριος Άνδρέας.

Η κίνησι στο λιμάνι του Πειραιώς ήταν ζωηρή. Σχεδόν «ούρά» σχημάτιζαν οι επιβάτες στις αποβάθρες, φορτωμένοι τις βαλίτσες τους όπου να μπουν στα πλοία. Πλησίαζε η μεγάλη γιορτή του δεκαπεντάγουστου, η γιορτή της Παναγίας, που οι νησιώτες την τιμούν ιδιαίτερος, και τα καράβια προς τα νησιά, προς τις Κυκλάδες κυρίως, ήταν γεμάτα κόσμο, κόσμο που ταξίδευε χαρούμενα με καλόκαρδη, άμεριμη διάθεση. Λίγο μετά την έξοδο από το λιμάνι του Πειραιώς στο πλοίο, με το όποιον ταξίδευε η οικογένεια του κυρίου Άνδρέα, μία συντροφιά νεαρών αδειούχων στρατιωτών άρχισε το τραγούδι, νοσταλγικό τραγούδι της πατρίδας.

Η θάλασσα ήταν ήρεμη. Έλαφρό κυματάκι έσκαγε πότε-πότε στα πλευρά του πλοίου, χωρίς όμως να το κλυδωνίζει. Ήτοι τα παιδιά μπόρεσαν άνεμπόδιστα να χαρούν το ταξίδι. Να θαυμάζουν τη γαλανή θάλασσα του Αιγαίου, να βλέπουν το ένα μετά το άλλο τα νησιά, να παρακολουθούν το ξαφνικό πέταγμα έξω από το νερό των δελφινιών, που συναγωνίζονταν σε ταχύτητα το πλοίο, να βλέπουν τους γλάρους να σχηματίζουν ωραίους κύκλους ψηλά στα κατάρτια, να περιεργά-

ζωνται τα νησιώτικα καΐκια, που το πλοίο τα προσπερνούσε στέλλοντας προς αυτά τον κυματισμό, τον όποιον προκαλούσαν οι έλικές του.

Στο νησί έφτασαν νωρίς το απόγευμα. Όταν το πλοίο έρριξε άγκυρα και πριν ακόμη πλευρίση στην αποβάθρα, τα παιδιά πρόφτασαν να περιεργασθούν την Χώρα από κάποιαν απόστασι. Ήταν μία ωραία νησιωτική κωμόπολι, αμφιθεατρικά ύψωμένη σε λόφο χαμηλό, στεφανωμένη με το «Κάστρο», παλιό απομεινάρει από τα χρόνια των Βενετσιάνων. Τα ασπροβαμμένα σπίτια της έλαμπαν στο φως του απογεύματος. Και η πελώρια «Πορτάτα», αρχαίο Έλληνικό κτίσμα στην άκρη του λιμανιού επάνω σ' ένα λοφίσκο, φάνταζε μέσα στο φως και στο γαλάζιο πέλαγος σαν πραγματική εξώθυρα του νησιού. Ήταν πραγματικά η Χώρα μία μικρή ειδυλλιακή πρωτεύουσα, χωρίς όμως πολλό θόρυβο, χωρίς κίνησι ένοχλητική και βιαστικούς ανθρώπους. Όλοι εκείνοι, που ήταν συναγμένοι στην αποβάθρα και περίμεναν την αποβίβασι των ξένων έμοιαζαν να είναι ήσυχoi, γαλήνιοι άνθρωποι, πρόθυμοι να βοηθήσουν και να υποδεχθούν εγκάρδια ακόμη και τον άγνωστο. Ήτοι τα παιδιά έδικαιολόγησαν με σεβασμό τη συγκίνησι του κυρίου Άνδρέα, που δεν μπόρεσε, παρά τη φαινομενική αυστηρότητά του, να συγκρατήσει κάποιο δάκρυ. Ο Λεωνίδας του έσφιξε το χέρι.

— Πατερούλη, δακρύζεις;...
 Άλλά ο κύριος Άνδρέας, ανακτώντας την ψυχραιμία του, απάντησε:

— Όχι... Όχι... Άπλως το αεράκι μου έρέθισε τα μάτια...

Όμως τα παιδιά κράτησαν βαθιά μες στην ψυχή τους εκείνο το πατρικό δάκρυ. Και σιωπηρά υποσχέθηκαν στον πατέρα τους πως και εκείνα θα αγαπήσουν με ανάλογη θερμότητα το νησί της γεννήσεώς του.

Σταλμένος από την θείαν Άριστέα, τους περίμενε στην αποβάθρα ο Γιώργης, ο πρόθυμος ιδιοκτήτης και οδηγός του μοναδικού ταξιοῦ του όρεινού χωριού, και τους υποδέχτηκε καλόκαρδα. Θυμόνταν τον κύριον Άνδρέα από παλαιότερα χρόνια. Βέβαια στριμώχτηκαν λίγο στο

«άμαξι» όπως ήταν πολλοί και είχαν και κάμποσες άποσκευές, μα αυτό κανέναν δεν ενόχλησε. Γρήγορα-γρήγορα άφησαν την Χώρα κι ανηφόρισαν προς το έσωτερικό του νησιού. Όπως έτρεχε άρκετά στον ελεύθερο δρόμο ο Γιώργης, τα παιδιά δεν πρόφταναν να θαυμάζουν τις γραφικές βοσκοπλαγιές με τα άμπέλια και τις έλιές, τα πολλά έξωκλήσια τα όλόλευκα, τους λίγους πυργούς θεμελιωμένους σε ξάγναντα. Δεν πρόφταναν να χαιρετούν τους ξωμάχους, που σκορπισμένοι στα κτήματά τους διέκοπταν για λίγο τη δουλειά κ' ανασηκώνονταν για ένα γελαστό χαιρετισμό. Ήταν η πρώτη δά φορά, που τα παιδιά έρχονταν σε γνωριμία με την Έλληνική φύσι, με το Έλληνικό ύπαιθρο στην αυθεντική, στη γνήσια μορφή, που δεν είχαν αλλοιωθή από τη γειννίασι της πολιτείας ή την επίδρομή του «τουρισμού», του «περιηγητισμού», όπως τον έλεγε πάντα, φίλος των Έλληνικών λέξεων, ο κύριος Άνδρέας. Και φυσικά τα παιδιά έδικαίωσαν την θείαν Άριστέα, που τους είχε τόσο παραστατικά μιλήσει για το νησί.

Σαν να είχε διαισθανθή αυτή την ικανοποίησι των παιδιών η θεία Άριστέα, τα υποδέχτηκε στο ξάγναντο, όπου τεματίζουν τη διαδρομή τους τα αυτοκίνητα, γελαστή, πρόσχαρη, αλλά πάντα αξιοπρεπής. Ήταν βέβαιη πως τα παιδιά θα μείνουν ευχαριστημένα. Φυσικά, όπου να φθάσουν στο παλαικό αρχοντικό της χρειάστηκε ν' ανηφορίσουν τους πλακόστρωτους δρόμους του χωριού. Έως εκεί οι νησιώτισες και τα παιδιά τους υποδέχονταν με εγκάρδια καλωσορίσματα, σαν να τους ήξεραν από χρόνια.

Και μόνον όταν έφτασαν στο σπίτι, ο Πελέ, τρομαγμένος από την ξαφνική παρουσία τόνων ξένων και μάλιστα τόνων παιδιών — είχαν έρθει κοντά στα παιδιά και μερικά του χωριού — το έβαλε στα πόδια και έγινε άφαντος έως το βράδυ, που η πείνα τον ανάγκασε να γυρίση στο σπίτι, νιαουρίζοντας δειλά-δειλά στην εξώθυρα και να δεχθή με πολλές επιφυλάξεις τα πρώτα χάδια τόνων παιδιών. Άπ' έδω κ' εμπρός τα παιδιά θα γίνονταν φίλοι με τον Πελέ, αφού έμαθαν από την θείαν Άριστέαν «τόν βίον και την πολιτείαν του», που ίσως την διηγηθούμε καμμιά άλλη φορά.

ΨΥΧΟΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΑ

ΘΕΜΑΤΑ

Ν' αναμορφώσωμε τον έαυτό μας

Βαθεία γνώσις τόν νόμων που δεσπόζουν και ρυθμίζουν την ψυχοσύνθεσί μας, μάς επιτρέπει να γνωρίσωμε καλύτερα τον έαυτό μας, να ίδουμε τις αδυναμίες μας, τις ελλείψεις μας, τις τάσεις μας, τις λαθάνουσες ικανότητές μας, ώστε να βελτιωθούμε. Η έντονη επιθυμία και η σταθερή θέλησις να ζήσωμε μία ζωή ανώτερη και πνευματικότερη σύμφωνα με το ήθικό ιδεώδες της Χριστιανικής θρησκείας θα μάς οδηγήσει να εύρωμε τον τρόπο και τα μέσα που θα επιδράσουν στην μεταβολή τόν τάσεων και επιθυμιών μας και γενικώς, στην διόρθωσι του χαρακτήρα μας, την αναμόρφωσί μας.

Για να μην αποβούν όμως άκαρπες και άνωφελες οι προσπάθειές μας και να μη ματαιοπονούμε σαν τον αρχαίο Σίσυφον, είναι ανάγκη πρό παντός άλλου ν' αναγεννηθή η καρδιά μας, από την όποιαν προέρχονται οι επιθυμίες και οι διάφοροι διαλογισμοί. Έτσι, η αναμόρφωσίς μας θα γίνη πραγματικότης. Πώς θα επιτευχθή όμως αυτό το αποτέλεσμα;

Δεν άρκει μόνον η καλή μας θέλησις κι η δική μας δύναμις. Χρειάζεται προς τούτο θεία δύναμις, την όποιαν μόνον η άληθινή πίστις προς τον Ήσου Χριστόν, που είναι η Πηγή της ζωής και της Δυνάμεως, ήμπορεί να μάς δώση. Εκείνος που εilikρινά πιστεύει με την καρδιά του στον Χριστό γίνεται καινούργιος άνθρωπος, με καινούργιες διαθέσεις, σκέψεις και κλίσεις. Μόνον αν υπάρχη μέσα του πνεύμα θεϊόν θα έχη ο άνθρωπος δυνάμεις ψυχικές ανώτερες και θα είναι ικανός να κάμνη πράγματα μεγάλα και θαυμαστά. Μόνον τότε θα μπορέσωμε να γίνωμε ικανοί να ενώσωμε τους δύο αντίθετους πόλους, δηλαδή, το όφειλεις του ήθικού νόμου, με την πράξι και να πραγματοποιήσωμε τα παραγγέλματα του ήθικού νόμου στην καθημερινή μας ζωή.

Δεν πρέπει όμως να νομίζωμε ότι ο Θεός Παράγων θ' αντικαταστήση την δική μας θέλησιν. Ο άνθρωπος δεν είναι αυτόματο. Δεν ενεργεί αναγκαστικά και μηχανικά, αλλά διότι ο ίδιος το θέλει. Ο άνθρωπος έχει το μεγάλο προνόμιο της ήθικης ελευθερίας, της ελευθερίας έκλογής. Ο Θεός έχει προικίσει τον άνθρωπο με ήθικην ελευθερίαν ώστε να είναι επιδεκτικός άγάπης, έπαινου, βραβεύσεως. Δεν ήθέλησε να τον κάμνη ένα δν αυτόματο,

ένα ρομπότ, ένα άψυχο πλάσμα. Για τούτο, η πραγματική άξία του ανθρώπου εξαρτάται από την ήθική του ελευθερία, από την δυνατότητα που έχει να κάμνη ελεύθερα την έκλογήν του. Να είπη ένα ναι, ή ένα όχι, ελεύθερα.

Μέσα λοιπόν στο γενικό αυτό πλαίσιο που έχομε διαγράψει, ή κάθε προσπάθεια του ανθρώπου για την ήθική του βελτίωσι, για την αναμόρφωσί του, έχει την θέσι της και την άξία της, που είναι άνεκτίμητη. Διότι άποτελεί την έξωτερική έκδήλωσι της θελήσεώς του. Με άλλα λόγια, αυτή η προσπάθεια ξεχωρίζει τον άνθρωπο τόν θεληματικό, αυτόν που διψά για πρόοδο, από τον άβουλο άνθρωπο, που φυτοζωεί.

Ο Θεός παράγων είναι εκείνος που φωτίζει την συνείδησι και τόν πνεύμα, ώστε ο άνθρωπος να είναι σε θέσι να διακρίνη το καλό από το κακό, το δίκαιο από τόν άδικο. Είναι εκείνος που υποβάσσει κ' ένισχύει την θέλησι ώστε να μπορεί να πραγματοποιήση εκείνο που υπαγορεύει τόν λογικόν και η ήθική. Δεν καταργεί όμως την προσπάθεια. Δεν άντικαθιστά τόν πνευματικόν άγώνα, αλλά τόν υποβοηθεί, τόν ένισχύει.

Η μεγάλη σημασία της θελήσεως — Επιθυμία και θέλησις

Έχει μεγάλη σημασία η θέλησις στον άγώνα της ζωής. Γι' αυτό είναι ανάγκη να γνωρίζωμε ποιά είναι τα μέσα και ο τρόπος που θ' αναπτυχθή η θέλησις μας. Άλλά πώς γεννάται η θέλησις; Πού όφειλει την γεννησι της; Στο συναισθημα, στην επιθυμία. Άν η επιθυμία να επιτύχωμε κάτι είναι έντονη, τότε θα υπερπηδήση όλα τα εμπόδια που είναι εμπρός της και θα επιτύχη τον σκοπό της. Άν όμως η επιθυμία είναι αδύνατη και χαλαρή, τότε έχει ανάγκη να την βοηθήση η θέλησις.

Πώς όμως διακρίνεται η επιθυμία από την θέλησι; Από τόν ότι η επιθυμία είναι ασθενέστερη από την θέλησι, που είναι δυνατότερη. Έξ άλλου, μπορεί κανείς να επιθυμή και πράγματα αδύνατα, ενώ δεν μπορεί να θέλη κάτι που να μη μπορεί να τόν επιτύχη. Η θέλησις λοιπόν είναι η ιδιότης εκείνη της ψυχής που έχει την ικανότητα να μεταβάλλη την επιθυμία σε πράξι, με την συνδρομή όλων τόν δυνάμεων, φυσικών ή ήθικών προσπαθειών.

Υπάρχουν άνθρωποι που δεν έχουν επιθυμίες. Αυτό είναι άνίκανοι να δράσουν. Όταν κάποιος είναι άνίκανος να συγκινήθη είναι άνίκανος και να θέλη. Πολλοί νέοι άποτυγχάνουν στην ζωή διότι είναι άνίκανοι να δώσουν ένταση και βάθος στα συναισθήματα που άξίζουν τόν κόπο να προσπαθήσουν να τα πραγματοποιήσουν.

Θά πρέπει να τονισθή, ότι εκείνοι που δεν έχουν επιθυμία ή θέλησι, δεν έχουν ούτε και προσωπικότητα. Τα πρόσωπα αυτά, όφειλουν να καλλιεργούν μέσα τους ευγενικούς πόθους, ανώτερες σκέψεις και ιδανικά, να τέν ένισχύουν με την σκέψι και την προσευχή, ώστε να μεταβάλουν την αδύνατη επιθυμία σε μία έντονη και δυνατή θέλησι, που θα τέν μεταμορφώση σε πραγματικότητα.

Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΜΕΝΗ

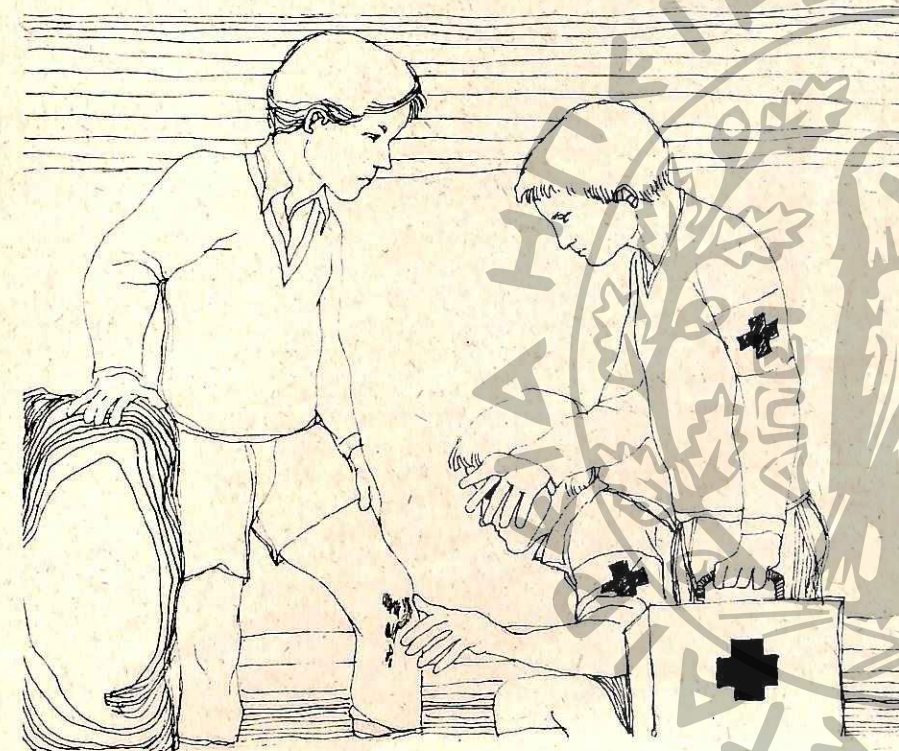
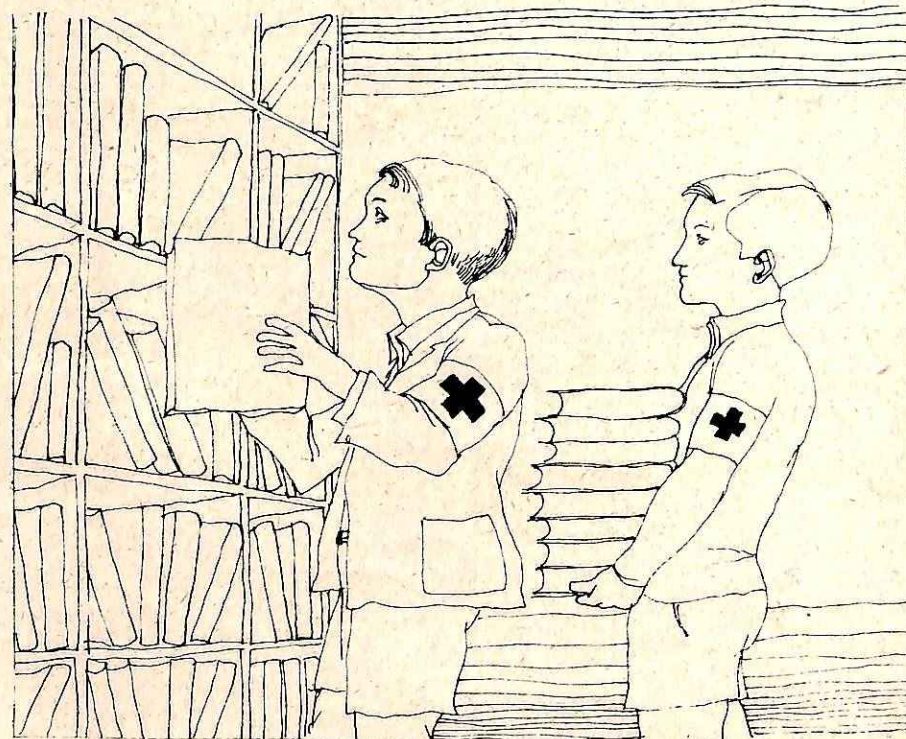
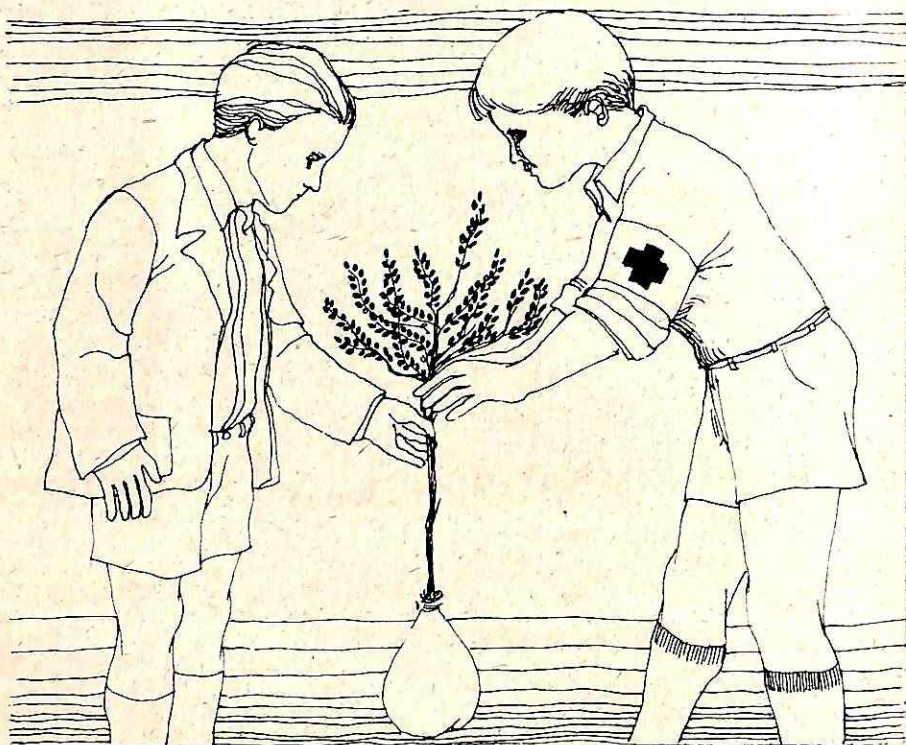
Υπό Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ

16

Ένας ιδιαίτερος κλάδος του Έρυθρου Σταυρού είναι ο Έρυθρος Σταυρός Νεότητος. Ο πρώτος παγκόσμιος πόλεμος έκαμε αισθητή την αξία της συμβολής των παιδιών στην ανθρωπιστική έρυθροσταυρική δράσι και, μετά την αποκατάστασι της ειρήνης, πρώτος ο Καναδικός Έρυθρος Σταυρός ίδρυσε, στα 1919, ειδικόν κλάδο για τη Νεότητα. Το παράδειγμά του ακολούθησαν τότε οι Έρυθροι Σταυροί των μεγάλων συμμαχικών χωρών, αργότερα και των άλλων, και τώρα κάθε Έρυθρος Σταυρός έχει και κλάδο Νεότητος. Το σύνολο των νεαρών Έρυθροσταυριτών σ' όλη την ύφήλιο υπερβαίνει σήμερα τα εκατό εκατομμύρια.

Ο Έλληνικός Έρυθρος Σταυρός ίδρυσε τον δικό του κλάδο στα 1924 και του έδωσε την κατεύθυνσι που είχε χαράξει ο Σύνδεσμος των Έρυθρών Σταυρών — έδρα του ή Γενεύη — προσαρμοσμένη όμως προς τις παραδόσεις της ελληνικής φυλής και τις υπαγορεύσεις του έλληνοχριστιανικού πολιτισμού. Ο β' παγκόσμιος πόλεμος και η έχθρική κατοχή ανέκοψαν τη δράσι του Ε.Ε.Σ. Νεότητος, αλλά στα 1946 άρχισε ή αναδιοργάνωσί του, που τον έφερε ταχύτατα στην πρώτη γραμμή των αδελφών οργανώσεων όλου του κόσμου.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό του Ε.Ε.Σ. Νεότητος είναι ή στενή συνεργασία του με το σχολείο ή, ακριβέστερα, ή ανάπτυξι της δράσεώς του μέσα στα σχολικά πλαίσια. Την ευεργετική αυτή για την ανάπτυξί του τοποθέτησι την όφείλει στον αείμνηστο Πρόεδρο Κ. Γεωργακόπουλο, που

είχε χρηματίσει Υπουργός Παιδείας, αλλά και σ' έναν έμπνευσμένον Έρυθροσταυρίτη εκπαιδευτικό, που ανέλαβε στη β' περίοδο την προεδρία της Έφορείας του. Πρόκειται για τον κ. Παναγιώτη Γεωργούντζο, Γενικό Έπιθεωρητή, κατόπιν Πρόεδρο του Ανωτάτου Εκπαιδευτικού Συμβουλίου και σήμερα Πρόεδρο του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού. Από τις δικές του προσπάθειες προήλθε και ή υιοθέτησι της νεανικής έρυθροσταυρικής κινήσεως, από τις αρμόδιες κρατικές Αρχές, αλλά προπάντων από όλους τους εκπαιδευτικούς λειτουργούς, που ανέλαβαν με ένθουσιασμό την καλλιέργεια των ιδανικών της και τη διδασκαλία τους σε όλα τα Έλληνόπουλα σχολικής ηλικίας.

Σήμερα ο Ε.Ε.Σ. Νεότητος αριθμεί 500.000 μέλη, που διδάσκονται τον ανθρωπισμό και έμποτιζονται με το έρυθροσταυρικό πνεύμα από 17.500 εκπαιδευτικούς, στενούς και άφωσσωμένους Συνεργάτες του Έλληνικού Έρυθρου Σταυρού.

Το μηνιαίο περιοδικό του Ε.Ε.Σ. Νεότητος εκδίδεται τους όκτώ μήνες του σχολικού έτους και κυκλοφορεί σε 300 χιλιάδες αντίτυπα κατά μήνα, σε όλα τα σχολεία της χώρας. Η ύλη του, γραμμένη από την πέννα διαλεχτών λογοτεχνών, παιδαγωγών, και έπιστημόνων, είναι κατάλληλη για τα παιδιά όλων των σχολικών τάξεων, τα τέρπει, τα διδάσκει και βοηθεί τους εκπαιδευτικούς στη διάπλασι της παιδικής ψυχής. Γι' αυτό και το Υπουργείο Παιδείας το συνιστά και διευκολύνει την κυκλοφορία του στα σχολεία.

Ο ΣΠΑΓΓΟΣ

Ένα μικρό άριστούργημα

Σ' όλους τους δρόμους γύρω από την Γκοντεרבιλ οι χωριάτες τραβούσαν για το χωριό, που είχε παζάρι την ημέρα εκείνη. Οι άντρες βάδιζαν με ήσυχα βήματα, μ' όλο το κορμί τους τεντωμένο εμπρός, σε κάθε κίνηση που έκαναν τα ραιβά τους πόδια, παραμορφωμένα από τις σκληρές δουλειές κι από το βάρος του αλετριού, που κάνει τον άριστερό όμο ν' ανασπώνεται και τη μέση να φεύγει από τη θέση της, απ' το θέρισμα των σταχυών που σ' αναγκάζει ν' ανοίγεις τα γόνατα για να είσαι στητός, απ' όλες τις κουραστικές δουλειές της εξοχής. Η γαλάζια, κολλαρισμένη, λαμπερή σάβερνικωμένη μπλούζα τους, στολισμένη στο λαιμό και στους καρπούς των χεριών με άσπρο σειρήνη, φουσκιωμένη γύρω από τον κοκκαλιάρικο κορμό τους, έμοιαζε με μπαλόνι έτοιμο να πετάξει, απ' όπου ξεμύτιζαν ένα κεφάλι, δυο χέρια και δυο πόδια.

Άλλοι έσερναν μ' ένα σκουπίδι μια γελάδα, ένα μωσχάρι. Κ' οι γυναίκες τους πίσω από το ζώο χτυπούσαν τα πλευρά του μ' ένα κλαδί γαρνιρισμένο με φύλλα, για να το αναγκάσουν να περπατά γρήγορα. Απ' τα χέρια τους κρέμονταν μεγάλα κοφίνια, απ' όπου ξεπετιόνταν κεφάλια από κοτόπουλα ή από πάπιες. Περπατούσαν με βήματα πιο μακριά και πιο ζωηρά απ' τους άντρες τους, με τον κορμό ίσιο και τυλιγμένο μ' ένα μικρό σάλι, καρφισωμένο πάνω στο στήθος τους, με το κεφάλι τυλιγμένο σε λευκό μαντήλι, κολλημένο στα μαλλιά έτσι που να σχηματίζει ένα σκούφο.

Επειτα, ένα κάρρο με πάγκους περνούσε χοροπηδώντας, που το έσερνε ένα δυνατό αλογάκι, τραντάζοντας παράξενα δυο άντρες, καθισμένους πλάι-πλάι και μια γυναίκα στο βάθος του άμαξιού, που κρατιόταν απ' την άκρη για να φυλάγεται απ' τα δυνατά τραντάγματα.

Στην πλατεία της Γκοντεרבιλ ήταν ένα πλήθος, ένας συνωστισμός αφάνταστος από ανθρώπους και ζώα. Τα κέρατα των βοδιών, τα καπέλλα

με τις μακριές φούντες των πλούσιων χωρικών και τα γιορτάσιμα καπέλλα που φορούσαν οι χωρικές, ξεχώριζαν πάνω στη σύναξη. Κ' οι διαπεραστικές, έντονες φωνές σχηματίζουν ένα αδιάκοπο και άγριο βουητό, που το σκέπαζαν κάποτε ένα μεγάλο ξέσπασμα γέλιου από τα δυνατά στήθη κάποιου εθνίου χωριάτη ή το παρατεταμένο μούγγρισμα μιας γελάδας, δεμένης στον τοίχο ενός σπιτιού.

Όλ' αυτά μύριζαν σταύλο, γάλα και κοπριά, σανό και ιδρώτα κι ανέδιναν μια ξινή, ανθρώπινη και κτηνώδη δυσσομία.

Ο μαστρο - Ώσκορν από το Μπρεπτε, μόλις είχε φτάσει στην Γκοντεרבιλ και τραβούσε για την πλατεία, όταν διέκρινε χάμον ένα μικρό κομμάτι σπάγγο. Οικονόμος ο μαστρο - Ώσκορν, όπως όλοι οι πραγματικοί Νορμανδοί, σκέφθηκε πως καθετί που μαζεύει κανένας από χάμον μπορεί να του χρειαστεί κ' έσκυψε με κόπο, γιατί υπέφερε από ρευματισμούς. Πήρε λοιπόν από χάμον το κομμάτι του λεπτού σπάγγου κ' ετοιμαζόταν να το τυλίξει προσεκτικά, όταν πρόσεξε στο κατώφλι της πόρτας του το μαστρο - Μαλανταίν το σαμαρά που τον κοίταξε. Είχαν άλλοτε κάτι διαφορές για κάποιο καπίστρι και δεν μιλούσαν, επειδή κ' οι δυο τους ήταν μνησικάκοι. Ο μαστρο - Ώσκορν ντροπήθηκε που τον έβλεπε ο έχθρος του να μαζεύει μέσ' από την κοπριά ένα κομμάτι σπάγγο. Έκρυψε απότομα το εύρημά του κάτω από την μπλούζα του κ' έπειτα στην τσέπη της βράκας του μετά καμώθηκε πως κάτι γύρευε ακόμα χάμον που δεν τώβρισκε, και τράβηξε με το κεφάλι ψηλά, σκυφτός στα δύο, γιατί πονούσε.

Χάθηκε εύθως άμέσως μέσα στο βουερό άρροκίνητο πλήθος, έκνευρισμένος από τ' ατέλειωτα παζάρια. Οι χωριάτες ψηλαφούσαν τις γελάδες, έφηναν, ξαναγύριζαν άμήχανοι, πάντα με το φόβο μήπως τους γελάσουν, μην τολμώντας ν' αποφασίσουν, παρακολουθώντας το

μάτι του πωλητή, γυρεύοντας αδιάκοπα ν' ανακαλύψουν την πονηριά του ανθρώπου και το έλάττωμα του ζώου.

Οι γυναίκες, αφού άκούμπησαν μπρός στα πόδια τους τα μεγάλα κοφίνια, έβγαλαν από μέσα τα πουλερικά τους, που κοίτονταν καταγής, με τα πόδια δεμένα, με το βλέμμα φοβισμένο και το λειρί κατακόκκινο. Άκουαν τις προτάσεις, επέμεναν στις τιμές με ύφος σοβαρό, με πρόσωπο απαθές ή ξαφνικά πάλι δέχονταν το παζάρεμα, φωνάζοντας στον πλάτη που απομακρύνονταν με βήματα άγνά:

—Σύμφωνοι, στο δίνω.

Επειτα σιγά-σιγά ή πλατεία άραιώσε απ' τον κόσμο και καθώς ή καμπάνα της εκκλησίας χτυπούσε μεσημέρι, αυτοί που κατοικούσαν μακριά σκόρπισαν στις ταβέρνες. Στου Ίορδάνη ή μεγάλη αβουσα ήταν γεμάτη από φαγάδες, όπως κ' ή εύρύχωρη αυλή είχε πλημμυρίσει από άμαξια κάθε τόπου, καρροτσάκια, κάρρα με πάγκους, άμαξάκια των δύο θέσεων, καρροίλες άκατονόμαστες, παραμορφωμένες, μπαλωμένες, ύψωνοντας στον ουρανό σαν δυο χέρια τα ξύλα τους που ζεύονταν τ' άλογα, ή με τη μύτη μπηγμένη στο χώμα και τα πισινά του άμαξιού στον άέρα.

Έντελως κοντά σ' αυτούς που έτρωγαν, το πελώριο τζάκι, πλημμυρισμένο από φωτεινή φλόγα, έριχνε τη ζεστασιά του στην πλάτη εκείνων που κάθονταν στη δεξιά πλευρά. Τρεις σουβλες στριφογύριζαν φορτωμένες με πουλερικά, περιστερία και χοιρομέρια και μια εξαίσια μυρωδιά από ψημένο κρέας που αναδίνονταν από το τζάκι, τους γαργάλιζε το κέφι και τους έκανε να πέφτουν τα σάλια τους. Όλη ή άριστοκρατία του κάρρου έτρωγε στο μαύρο - Ίορδάνη, ταβερνιάρη και ζωέμπορο — ενός κατεργάρη με πολλούς παράδες.

Τα πιάτα περνούσαν κι άδειαζαν, όπως κ' οι μισές με το κρασί. Καθένας μιλούσε για τις δουλειές του. Μάθαιναν νέα και για τις έσοδες. Ο καιρός ήταν καλός για τα περιβόλια, λίγο όμως υγρός για τα σιτάρια.

Ξαφνικά άκούστηκε στην αυλή, μπρός στο σπίτι, το ταμπούρλο. Όλοι σηκώθηκαν με μιάς, έκτός από μερικούς αδιάφορους, και τρέξανε στην πόρτα, στα παρόθυρα, με το στόμα γεμάτο και την πετσέτα στο χέρι.

Αφού χτύπησε το ταμπούρλο τον ό τελάλης, φώναξε με διακεκομμένη φωνή, αφήνοντας τις φράσεις του να πέφτουνε μία-μία: «Γίνεται γνωστόν εις τους κατοίκους της Γκοντεרבιλ και γενικά εις όλους τους παρόντας στο παζάρι, πως άπωλέσθη σήμερα το πρωί στο δρόμο της Μπεζβίλ μεταξύ ενάτης και δεκάτης ώρας ένα πορτοφόλι από μαύρο δέρμα, που περιείχε πεντακόσια φράγκα και διάφορα έγγραφα. Παρακαλούνται να το παραδώσουν άμέσως στο Δημαρχείο ή στο μαστρο - Εδύχιο Ούλμπρεκ από τη Μανεβίλ. Η άμοιβή θά είναι είκοσι φράγκα». Επειτα ο τελάλης έφηνε. Άκούστηκαν ακόμα για λίγο τα ύποκωφα χτυπήματα του ταμπούρλου του και ή έξασθενημένη φωνή του.

Τότε όλοι τους άρχισαν να μιλούν για το γεγονός, άπαριθμώντας τις πιθανότητες που ο μαστρο - Ούλμπρεκ είχε να βρή ή να μην ξαναβρή το πορτοφόλι του. Και το γεύμα τέλειωσε. Έπιναν πιά τον καφέ τους όταν ο έννομοτάρχης φάνηκε στο κατώφλι ρωτώντας.

—Ο μαστρο - Ώσκορν από το Μπρεντά εις' εδώ;

Ο μαστρο - Ώσκορν, που καθότανε στην άλλη άκρη του τραπεζιού, απάντησε: «Νάμαι», ενώ ο άστυνομικός ξανάπε: «Μαστρο - Ώσκορν, έχετε την καλωσύνη να μ' άκολουθήσετε στο Δημαρχείο; Ο κ. Δήμαρχος θά ήθελε να σάς μιλήσει».

Εκπληκτος, ανήσυχος ο χωριάτης, άδειασε με μιάς το ποτήρι του, και πιο σκυφτός από το πρωί, γιατί τα πρώτα βήματα έπειτα από κάθε φαί είναι πάντα δύσκολα, προχώρησε ξαναλέγοντας «Νάμαι, νάμαι...»

Ο Δήμαρχος τον περίμενε καθισμένος σε μια πολυθρόνα. Ήταν ο συμβολαιογράφος του χωριού, ένας άντρας χοντρός και σοβαρός με πομπώδεις φράσεις.

—Μαστρο - Ώσκορν, ειπε, σάς είδαν σήμερα το πρωί που μαζέψατε από χάμον, στο δρόμο της Μπεζβίλ, το πορτοφόλι που έχασε ο μαστρο - Ούλμπρεκ από τη Μανεβίλ.

Με το στόμα ανοιχτό ο χωριάτης κοίταζε το Δήμαρχο, φοβισμένος κιόλας από την ύπόνοια που τον βάρανε, χωρίς να καταλαβαίνει το γιατί.

—Εγώ, εγώ μάζεψα αυτό το πορτοφόλι;

—Μάλιστα, σεις.

—Μά την πίστι μου, μήτε ξέρω τίποτα.

—Σας είδαν.

—Εμένα με είδαν; Ποιός εις' αυτός που με είδε;

—Ο κ. Μαλανταίν, ο σαμαράς. Τότε ο γέρος θυμήθηκε, κατάλαβε, και κατακόκκινος από τον θυμό του ειπε:

—Α, με είδε αυτός ο παλιάνθρωπος! Με είδε να μαζεύω αυτό το σπάγγο. Ορίστε κύριε δήμαρχε.

Και ψάχνοντας στην τσέπη του έβγαλε το σπάγγο. Ο δήμαρχος όμως, μη πιστεύοντάς τον, κουνούσε το κεφάλι.

—Δεν θά με κάνετε να πιστέψω πως ο κύριος Μαλανταίν, που είναι άνθρωπος αξιόπιστος, πήρε αυτό το σπάγγο για πορτοφόλι.

Έξω φρενών ο χωριάτης, σήκωσε το χέρι του, έφτυσε πλάι για να πιστοποιήσει το λόγο της τιμής του, και ξανάπε.

—Κι όμως είναι ή αλήθεια του καλού Θεού, ή πάσα αλήθεια, κύριε δήμαρχε. Νά, τ' δοκίζομαι στη σωτηρία της ψυχής μου.

Ο δήμαρχος ξανάπε:

—Αφού μαζέψατε το πορτοφόλι, ψάχνατε ακόμα πολλή ώρα μες στη λάσπη, για να ιδήτε μήπως είχε ξεφύγει κανένα νόμισμα.

Ο άνθρωπάκος πνιγόταν από αγανάκτηση και φόβο.

—Άκου κεί πράματα!... Άκου κάτι πράματα... ψευτιές για να συκοφαντήσουν ένα τίμιον άνθρωπο!

Μάταια διαμαρτυρήθηκε δεν τον πίστεψαν. Τον έφεραν σε αντιπαράσταση με τον κ. Μαλανταίν, που επανέλαβε αυτά πουχε πεί. Βρίστηκαν μεταξύ τους κάπου μίαν ώρα. Έψαξαν, μιά και το ζήτησε ο μαστρο - Ώσκορν, δεν βρήκαν τίποτα επάνω του. Τέλος, ο δήμαρχος με μεγάλη άμηχανία, τον έδιωξε προειδοποιώντας τον ότι θ' αναφερότανε στην Εισαγγελία ζητώντας απ' αυτήν οδηγίες.

Το νέο είχε διαδοθή. Βγαίνοντας από το Δημαρχείο, περικύκλωσαν τον γέρο, ρωτώντας τον με ειρωνεία και περιέργεια μαζί, αλλά χωρίς αγανάκτηση κι ο γέρος άρχισε να διηγείται την ιστορία του. Δεν τον πίστεψαν, γελοούσαν. Προχωρούσε, ενώ όλοι τον σταματούσαν, ακόμα κι αυτός σταματούσε τους γνωστούς του, και ξανάλεγε την ιστορία του δείχνοντας τις άδειανές του τσέπες. Τούλεγαν: «Αίντε, γοιταλεπού!» Κι αυτός θύμωνε, του ανέβαινε

το αίμα στο κεφάλι επειδή δεν τον πίστευαν.

Νόχτωσε. Έπρεπε να φύγει. Ξεκίνησε με τρεις γνώριμους και τους έδειξε το μέρος όπου είχε μαζέψει το σπάγγο. Και σ' όλο το δρόμο διηγότανε την περιπέτειά του.

Το βράδυ, γύρισε όλο το χωριό για να διηγηθή την ιστορία του στους συντοπίτες, που δεν την ήξεραν. Δεν τον πίστεψε κανείς. Την νύχτα άρρώστησε από το κακό του.

Την άλλη μέρα, στη μία το μεσημέρι, ο Μάριος Πωμέλ, ύπηρέτης στο άρρόκτημα του μαστρο - Μπρατόν, παρέδιδε το πορτοφόλι και το περιεχόμενό του στον μαστρο - Ούλμπρεκ. Ο άνθρωπος αυτός ισχυριζόταν πως το είχε βρει στο δρόμο, μη ξέροντας όμως γραμματα το πήγε στο σπίτι και το παρέδωσε στ' άφεντικό του.

Το νέο διαδόθηκε στα περίχωρα. τώμαθε κι ο μαστρο - Ώσκορν. Έκανε άμέσως το γύρο του χωριού και ξανάπε την ιστορία του συμπληρώνοντάς την με το αποτέλεσμα. Θυράμβευε.

—Αυτό που με στενοχωρούσε, έλεγε, δεν είναι τόσο το γεγονός: καταλαβαίνετε: Είναι το ψέμα. Δεν υπάρχει τίποτα που να σε ζημιώνει περισσότερο, από το να σε καταδικάζουν για ένα ψέμα.

Μιλούσε όλημερίς για την περιπέτειά του, ως και σ' άγνωστους που τύχαινε να συναντήσει. Ήταν ήσυχος, όμως κάτι τον στενοχωρούσε, χωρίς να ξέρη ακριβώς τί. Φαινόταν να τον κοροϊδεύουν όσοι τον άκουγαν, να μην τον πιστεύουν. Ένοιώθε πως τον κακολογούσαν πίσω από την πλάτη του. Πήγε στην αγορά την άλλη Τρίτη, μόνο και μόνο γιατί ήθελε να διηγηθή την ιστορία του. Όρθιος στην πόρτα του ο Μαλανταίν, έβαλε τα γέλια σαν τον είδε. Για ποιόν λόγο; Πλησίασε ένα άρρότη από το Κρικτό, κι αυτός πριν να τελειώσει τη διηγησί του, του φώναξε. «Αίντε, άλεπού», και του γύρισε την πλάτη. Όταν κάθισε στην ταβέρνα, ξανάρχισε να λέη την ιστορία του. Ένας ζωέμπορος του φώναξε: «Κόφτο, γέρικη άλεπού. Τον ξέρω το σπάγγο σου!» — «Μ' αφού το βρήκαν το πορτοφόλι», αποκρίθηκε: «πάψε γέρο μου, έκανε ο άλλος, τα ξέρουμε αυτά: Ο ένας το βρίσκει, κι ο άλλος το παραδίνει...»

Ο μαστρο - Ώσκορν λίγο έλειψε

(Συνέχεια στην σελίδα 24)

Ο ΣΥΛΛΟΓΟΣ «ΒΥΡΩΝ»

Ὅσον καὶ ἂν ἐμφορῇται ἡ ψυχὴ τοῦ γράφοντος Ἀπομνημονεύματα τοῦ κορυφαίου καὶ ἱερωτάτου τῶν καθηκόντων νὰ λέγῃ τὴν ἀλήθειαν, ὅσον καὶ ἂν ὑποτεθῇ ὅτι εἶναι ἐκ φύσεως καὶ ἐξ ἀνατροφῆς φιλαλήθης, δὲν εἶναι δυνατόν νὰ μὴ χαρακτηρισθῇ ὡς ὑπερβολικός, ὡς μυθοπλάστης, ὅταν θὰ ἐπιχειρήσῃ νὰ περιγράψῃ τὸν Φιλολογικὸν Σύλλογον «Βύρων».

Κάθε Σύλλογος εἶχε τὴν «οἰκογένειάν» του. Αὐτὴ εἶχε γραφικὴν ὕλην, ταχυδρομικά, κλητῆρα, ἀποκοῦμπι πρόσθετον τίτλον, ἰδιαίτερα ἐκτυπώματα καὶ ἐνίοτε καὶ κοινωνικὴν θέσιν. Ὁ Σύλλογος ἦτο τὸ δεύτερον σπῆτι τῆς οἰκογενείας, ἐνίοτε καὶ τὸ πρῶτον καὶ μόνον. Ἀπέναντι τούτων ὅμως, καὶ ἄλλων τὰ ὁποῖα δὲν παρίσταται ἀνάγκη ν' ἀναγραφῶν, ἡ οἰκογένεια εἶχε ὑπὲρ αὐτῆς καὶ ἐργασίαν συνεχῇ καὶ ἰοκκον, ἐνίοτε δὲ καὶ ἀποκλειστικὴν ὑπὲρ τοῦ Σώματός, τὸ ὁποῖον ἄλλως θὰ ἦτο ἀδύνατον νὰ ὀρθοποδήσῃ ἀλλὰ καὶ νὰ ζήσῃ. Ἀνεφάνησαν δὲ εἰς τὴν ἱστορίαν τοῦ Συλλόγου καὶ ἰδεολόγοι ἄξιοι θαυμασμοῦ ὁμολογουμένως.

Τὴν οἰκογένειαν τοῦ «Βύρωνος» (Πρόεδρος, Ταμίας καὶ Γεν. Γραμματεὺς) ἀπετέλουν οἱ ἐξῆς: Ὁ Κωνσταντῖνος Ζησίου, ὁ Ἰωάννης Μαργαρίτης καὶ ὁ Σπυρίδων Δάτσιος. Ὁ πρῶτος καὶ ὁ τρίτος ἰδίως ἦσαν ἐξόχως ἰδεολόγοι καὶ ἐνάρετοι. Τὰ προτερήματα ὅμως αὐτὰ δὲν ἠδυνήθησαν νὰ τοὺς σώσουν, ὅταν ἡ ἀντιδρῶσα ἀντιπολίτευσις ἐκραταιώθη καὶ ἐξεμάνῃ πλέον.

Καὶ πρῶτα ἡ χαρακτηριστικὴ συνεδρίασις, τὴν ὁποῖαν ὑπεσχέθη νὰ διηγηθῶ, εἶναι ἡ ἐξῆς:

Ὁνομαστός λόγιος καὶ ὀνομαστότερος τύπος, Κόμης λεγόμενος, θὰ ὠμιλοῦσε «περὶ τῆς ἀθανασίας τῆς ψυχῆς». Ἡ συνεδρίασις ἦτο ἐπισημοτάτη. Θὰ προήδρευεν ὁ ἐπίτιμος Πρόεδρος τοῦ Συλλόγου Κωνσταντῖνος Παπαρρηγόπουλος. Ὁ τακτικὸς μετριοφρόνως εἶχε καταλάβει τὴν θέσιν τοῦ Γεν. Γραμματέως, ὅστις πάλιν ἐξετόπισε τὸν Εἰδικόν.

Ἡ αἴθουσα εἶχε διακοσμηθῇ καταλλήλως. Τὰ μέλη, αἱ οἰκογένειαι τῶν καὶ οἱ φίλοι τῶν, οἱ φιλοπερίεργοι καὶ οἱ ἀδιάκριτοι, προσελθόντες μίαν ὥραν πρωτύτερα, εἶχαν καταλάβει τὰς θέσεις ὅλας. Διὰ νὰ εἰσελθῶν κατὰ τὴν κανονικὴν ὥραν οἱ ἐπίσημοι, οἱ παπᾶδες καὶ αἱ ὑστερήσασαι κυρίαί, εἶδαν κ' ἐπαθάν. Ἀναγγέλλεται τέλος ὅτι καταφθάνει ὁ ρήτωρ τῆς ἡμέρας. Ὅσοι δὲν ὠμιλοῦν, καταγίνονται τώρα νὰ ἐπιβά-

λουν σιωπὴν εἰς τοὺς ἄλλους, ὁμιλοῦντας περισσότερον ἀπὸ αὐτοὺς.

Ὁ Κόμης καταλαμβάνει τὸ βῆμα χειροκροτούμενος μανιωδῶς. Ὁ ἐπίτιμος Πρόεδρος λέγει ἐπαινετικούς τινες λόγους περὶ αὐτοῦ.

Τώρα ὁ ρήτωρ βγάζει τὰ συνήθη καὶ βάζει τὰ χρυσίζοντα γυαλιά του. Ἀνεμίζει τὰ λευκὰ ξανθὰ μαλλιά του, κουρεμένα δὲ ἰδιορρυθμότατα, βγάζει τὰ χειρόγραφα του ἀπὸ τὰ ἐσωτερικά βάθῃ τῆς ρεδιγκότας του, καὶ ἀρχίζει νὰ διαβάσῃ καὶ νὰ συμπληρώσῃ τὸ κείμενον τοῦ δι' ἐπεξηγηματικῶν φράσεων ἢ δι' ἐκείνων τοῦ κειμένου τὰς ὁποίας ἐνεθυμεῖτο ἀπέξω.

Πρέπει ὅμως νὰ εἰπῶμεν εἰς τοὺς νεωτέρους τί ἦτο αὐτὸς ὁ Σπυρίδων Κόμης. Ἐγνώριζε πολλὰ πράγματα. Ἦτο ἀρχαιολόγος, φιλόσοφος, τεχνοκρίτης, νομισματολόγος, ἐθνογράφος, βιβλιογράφος, ἐγκυκλοπαιδικὸς μελετητὴς τῶν προϊόντων τῆς ἀνθρωπίνης διανοήσεως καὶ διευθυντὴς κάποτε τῆς Ἑθνικῆς Βιβλιοθήκης, εἰς τὸν ὁποῖον κατὰ τὸ σύνθημα ἐφόρτωναν τὰς ἀπὸ τῆς ἰδρύσεώς της ἀμαρτίας της. Ὡς ἄνθρωπος ἦτο εὐκρινὴς καὶ ἔντιμος, κατ' ἐξοχὴν φιλαλήθης, ἀκοινώνητος μᾶλλον, εὐερέθιστος καὶ καθ' ὅλα παράδοξος ἄνθρωπος. Ἡ μεγαλύτερα του ὅμως δύναμις συνίστατο εἰς τὸ ὅτι δὲν εἶχε γράψῃ τίποτε. Ὡς ἐμφάνισις ἦτο: Ὑψηλότατος, εὐρύστερνος, κυρτὸς ὀλίγον, λευκότατος, ὠχρότατος μάλιστα, ἐξηντάρης καὶ ἐπάνω κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην.

Ἀρχίζει λοιπὸν νὰ ὀμιλῇ.

Μνημονεύει τοὺς μεγαλυτέρους φιλοσόφους τοῦ ἀρχαίου, παλαιοῦ καὶ νέου κόσμου, οἱ ὁποῖοι ἐπραγματεύθησαν τὸ ζήτημα τῆς ἀθανάτου ψυχῆς. Περαιτοῦται οὕτω τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἀγορεύσεώς του. Εἰς τὸ δεύτερον θ' ἀναπτύξῃ τὰς ἰδίας αὐτοῦ γνώμας...

Ἡ εὐγλωττία του τώρα κατέστη χειμαρρῶδης· εἶναι ἐνθους καὶ ἐνθεος ἀκόμη, ἂν θέλετε. Εἶναι ἐμβρόντης, οἰστρήλατος. Δὲν βλέπει πλέον ἐμπρὸς του. Τὰ φρύδια του, τὰ μουστάκια του, τὰ μαλλιά του... ὅλα κατὰ τὸν ἀνῆφορον. Χειρονομεῖ παραφώρας καὶ κραυγάζει. Ἀπὸ τίς φωνές του κινδυνεύει κανεὶς νὰ μὴ ἀκούῃ τί λέγει.

Τώρα στέκεται· κτυπᾷ τὸ χέρι του ἐπὶ τοῦ ξυλοπηγῶς βήματος. Γίνεται εὐθυτενής· ὑψηλότερος ἑαυτοῦ. Ντοῦρος. Ἀγριεύει καὶ βροντοφωνεῖ:

—Καὶ διὰ νὰ σᾶς ἀποδείξω ἐν τέλει ὅτι ἡ ψυχὴ εἶναι ἀθάνατη — ὅτι τὸ πιστεύω ἐκ πεποιθήσεως ἀκραδάντου —, ὅτι ἡ παρούσα ζωὴ εἶναι ὄχι μόνον παροδικὴ ἀλλὰ καὶ παρωδία τῆς μεγάλης, τῆς αἰωνίας, τῆς ἀληθοῦς ζωῆς, ὅτι τὸ κρατοῦν φυλακισμένην τὴν ἀθάνατον ψυχὴν σῶμα ἡμῶν εἶναι ἐυτελές, ἀσήμαντον, ἀξιοπεριφρόνητον περιβάλλυμα...

Καὶ βγάζει ἀπὸ τὴν ἐσωτερικὴν τῆς ρεδιγκότας του τσέπην μίαν μεγάλην σιδηρᾶν θήκην.

—Μή!...Τοῦ φωνάζουν ὅλοι καὶ σηκώνονται ἐντρομοὶ πρὸ τῆς ἐπικειμένης αὐτοκτονίας.

Ὁ δὲ ρήτωρ μὲ ἀστραπιαίαν ταχύτητα, ἀνοίγει τὴν θήκην, βγάζει ἀπὸ μέσα μίαν...καραμέλλαν, τὴν βάζει εἰς τὸ στόμα του, πίνει κατόπιν καὶ ὀλίγον ἀπὸ τὸ σύνθημα ρητορικὸν νερόν καὶ ἐξακολουθεῖ νὰ ἀναπτύσσῃ τὴν θεωρίαν του, ὡς νὰ μὴ συνέβῃ τίποτε!

ΜΙΧ. ΜΗΤΣΑΚΗ

ΠΑΝΑΓΙΑ

Η

ΜΕΓΑΛΟΜΑΤΑ

ΧΩΜΕΝΗ μέσα στὰ παλιὰ βενετσιάνικα μουράγια χάμου εἰς τὴ θάλασσα, ἕνα μέτρο ἀποπᾶν ἀπὸ τὸ νερό, εἰς τὸ βάθος τῆς μικρῆς κρυψώνας τῆς, ἡ Παναγία ἡ Μεγαλομάτα βλέπει πρὸς τ' ἀντικρινὸ νησί. Μὲ τὸ θεῖο παιδί Της στὴν ἀγκάλη, γραμμένη ἀπάνω στὸν τοῖχο, ποῖός ξέρεῖ ἀπὸ ποῖο εὐσεβὲς χέρι, ποῖον μακρινὸν αἰῶνα, κάθεται ἀπὸ κάτ' ἀπὸ τὸ μικροσκοπικὸ τῆς τὸ βολτάκι, ἀπὸ μέσ' ἀπ' τὰ μικροσκοπικά τῆς καγκελλάκια, ὀλομόναχη καὶ ἡσυχῇ, ἀσυντρόφευτη καὶ ἔρημη.

Ἄλλος κανένας δίπλα καὶ κανένας γύρω τῆς· βασίλισσα κυρά, μέσα στὸ σπιτάκι τῆς, μέσα στὴ σπηλίτσα τῆς. Μπροστά τῆς μόνο τρία καντηλάκια κρε-

μασμέν' ἀπὸ ψηλά, τριγωνικά, ἀκίνητοῦν ἀνάερα, ρίχνουν τὸ γλυκὸ φῶς τους στὸ γλυκὺ τῆς πρόσωπο τῆς νύχτες τοῦ χειμῶνα μὲς στὴ σκοτεινιά· τῆς κρατοῦν συντροφιά, ἐνῶ ἀπόξω βράζει τ' ἄγριο πέλαγο. Δεξιὰ στὸ πλάι καρφωμένο τὸ κουτάκι τῆς ξύλινο, μικρούλι καὶ τετράγωνο, καρτερεῖ κανένα ὁ βολὸ ἀπὸ κανέναν ἀνέλπιστο πιστὸ σ' αὐτὸν τὸν ἀπιστο καιρὸ. Καὶ χάμου ἕνας μπότης πῆλινος νὰ δέχεται τὸ λάδι, ποὺ τῆς πᾶνε οἱ γυναῖκες τοῦ λαοῦ, γιατί ἡ Παναγίτσα εἶναι ἔρημη, ἡ Παναγίτσα εἶναι ἀπροστάτευτη, δὲν ἔχει σχέσι οὔτε μὲ Δεσπότη οὔτε μ' ἐκκλησιά· μονάχα ὁ λαὸς τὴν προστατεύει καὶ ὁ λαὸς τὴν συντηρεῖ.

Καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ τῆς πᾶνε τὸ λαδάκι τῆς καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ τῆς πᾶνε τὰ λουλουδάκια τῆς καὶ οἱ γυναῖκες τοῦ τῆς φέρουν τὸν παπὰ νὰ τοὺς διαβάσῃ κάπου-κάπου μιὰ μικρὴ παράκλησι. Καὶ οἱ ψαράδες ποὺ περνοῦν μὲ τὰ καΐκια τους, σὰν πιάσουν κάνα ψάρι, πορεύονται, ζυγώνουν τὸ μικρὸ τὸ λιμανάκι τῆς, μπαίνουν καὶ τῆς ἀνάφτουν τὸ κεράκι τους. Κι οἱ ἄρρωστοι, ποὺ πάσχουν καὶ ἀπελπίζονται, καὶ ἀπὸ γιατροὺς τοῦ κόσμου δὲν προσμένουν γιατροειά, τάζονται στὴ Μεγαλομάτα Παναγία, καὶ ἡ Παναγία τοὺς θεραπεύει, καὶ τῆς πᾶνε τὰ ματάκια τους σὲ φλούδα ἀσημένια καὶ τῆς τὰ κρεμοῦν στὸ σπλαχνικὸ τῆς χέρι, τῆς πᾶνε τὰ ποδάρια τους τὰ σάπια καὶ τῆς τὰ κρεμοῦν ἀσημωμένα καὶ χρυσά.

Καὶ ὁ Σπῦρος, ὁ ἐπιστάτης τοῦ γειτονικοῦ Ἀϊ-Νικόλα, ὡς γείτονας ἔρχεται κάθε μέρα καὶ τὴν φροντίζει, τὴ σκουπίζει, τῆς στρώνει εἰς τὰ πόδια τῆς τὴν μπόλια τῆς, ποὺ ἀκουμποῦν τὰ βάζα μὲ τὰ φιάρα περνώντας τὸ στενὸ τὸ πεζουλάκι τῆς, ὅπου ἐχτίσθη κάτου εἰς τὴν ρίζα στὸ μουράγιο τὸ παχύ, γιὰ νὰ συγκοινωνῇ μὲ τὴ στεριά ἡ Παναγίτσα, πατώντας τὰ δυὸ-τρία τὸ πολὺ σκαλιά, ποὺ κατεβαίνουν ἀπὸ τὴν πετροῦλα τῆς στὴ θάλασσα μὲ κίνδυνον νὰ πέσῃ νὰ γλιστρήσῃ στὸ νερό.

Κι ἐνῶ ἀπάνωθεν περνοδιαβαίνει ὁ κόσμος, ἄμαξες, πεζοί, ἐντόπιοι, ταξιδιώτες, ἡ ζωὴ τῆς πόλεως, κ' ἐνῶ μπροστά περνοῦν καΐκια καὶ βαπόρια, βάρκες καὶ καράβια, ἡ ζωὴ τῆς θάλασσας, εἴτε ἡ μέρα ἀπλώνει τὸ καθαρὸ φῶς, εἴτε ἡ νύχτα ρίχνει τὸ βαθὺ σκοτάδι, εἴτε βροντᾷ ἡ μπόρα, εἴτε ἡ γαλήνη ἀνασαινεῖ, ὀλομόναχη καὶ ἡσυχῇ, ἀσυντρόφευτη καὶ ἔρημη, ἀπροστάτευτη, ἀόρατη, χωμένη μέσα στὰ παλιὰ βενετσιάνικα μουράγια, χάμου στὴ θάλασσα, ἕνα μέτρο ἀπὸ πᾶν' ἀπ' τὸ νερό, εἰς τὸ βάθος τῆς μικρῆς κρυψώνας τῆς, ἀπὸ κάτω ἀπ' τὸ μικρὸ τῆς τὸ βολτάκι, ἀπὸ μέσ' ἀπ' τὰ μικρά τῆς καγκελλά, μὲ τὸ Θεῖο Παιδί Της στὴν ἀγκάλη, ἡ Παναγία ἡ Μεγαλομάτα κοιτάζει ἀδιάκοπα μὲ τὰ μεγάλα τῆς γλυκὰ μάτια τὸ λευκὸ κύμα...

ΑΙ ΕΘΕΛΟΝΤΑΙ ΚΟΙΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Αἱ ἐβελονταὶ Κοιν. Προνοίας τοῦ Ε.Ε.Σ. ἄρχισαν καὶ ἐφέτος τὴν ἐργασίαν τοὺς μὲ τὴν τέλεσι θείας λειτουργίας εἰς τὸν "Ἁγίον Δημήτριον Λομπαρδιάρη. Εἰς τὴν λειτουργίαν παρευρέθησαν ἡ Πρόεδρος τῆς Ἐφορείας Κοιν. Προνοίας κ. Α. Μεγαπάνου, ἡ Ἀντιπρόεδρος κ. Α. Βλαχούτσικου, ἡ Γεν. Γραμματεὺς κ. Ε. Νέζου, ἡ ὑπεύθυνος Κοιν. Λειτουργίας δνῆς Μ. Μαλικάτῃ, πολλοὶ ἐβελονταί, Συνεργάται καὶ φίλοι τοῦ Σώματος ὥς καὶ οἱ Κοιν.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΔΙΑΚΡΙΣΙΣ ΕΙΣ ΤΟΝ
ΕΛΛΗΝΙΚΟΝ ΕΡΥΘΡΟΝ ΣΤΑΥΡΟΝ

Τὸ 33ον Παγκόσμιον Συνέδριον τοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ, τὸ ὁποῖον συνήλθεν εἰς Γενεύην, ἐξέλεξε τὸν Ἑλληνικὸν Ἐρυθρὸν Σταυρὸν μέλος τῆς Ἐκτελεστικῆς Ἐπιτροπῆς, Ἀνωτάτου Διοικητικοῦ Σώματος τοῦ Συνδέσμου τῶν Ἐρυθρῶν Σταυρῶν, εἰς τὸν ὁποῖον ἀνήκουν αἱ ἔρυθρο-σταυρικαὶ ὀργανώσεις 122 χωρῶν. Ὁ Ε.Ε.Σ. ἐξέλεγχ πέμπτος μετὰξὺ 27 ὑποφίφων Ἐρυθροσταυρικῶν Συλλόγων.

Εἰς τὸ Συνέδριον, εἰς τὸ ὁποῖον
μετέσχεν Ἀντιπροσωπεῖα τοῦ Ε.Ε.
Σ. ὑπὸ τὸν Πρόεδρόν του κ. Π.
Γεωργούντζον, ἐλήφθησαν ἀποφά-
σεις ἐπὶ θεμάτων ἀνθρωπιστικοῦ
καὶ κοινωνικοῦ χαρακτῆρος.

Ἡ τιμητικὴ ἐκλογή τοῦ Ε.Ε.Σ.
ἀπετέλεσε καὶ προσωπικὴν ἀναγνώ-
ρισιν τῆς δράσεως τοῦ μονίμου

Λειτουργοί τοῦ Ε.Ε.Σ. Στὸ σύνολο 150 ἐθελοντῶν προστετέθησαν 46 δόκιμα μέλη τοῦ πρόθυμα προσῆλθαν νὰ ἐνισχύσουν τοὺς σκοποὺς τοῦ Ε.Ε.Σ.

Μὲ τὴν εὐλογία τῆς Ἐκκλησίας, τὴν ἀγάπῃ ποὺ ὅλες διαθέτουν γιὰ τοὺς συνανθρώπους των καὶ τὸν ἐνθουσιασμό γιὰ τὸ ἔργο ποὺ ἐπιτελοῦν θὰ προσφέρουν γιὰ μιὰ ἀκόμῃ χρονὶὰ χαρὰ καὶ συμπάραστασι σὲ ἀσθενεῖς, υπέρηλικες καὶ στὰ παιδιὰ τῶν Νοσοκομείων καὶ Ἰδρυμάτων μας.

Ἀντιπροσώπου του πλησίον τῶν
Διεθνῶν Ἐρυθροσταυρικῶν Ὁργα-
νώσεων κ. Μιχ. Πεσματζόγλου καὶ
τῆς συμβολῆς του εἰς τὴν σύνταξιν
τῶν Συμβάσεων τῆς Γενεύης.

Ο ΕΡΑΝΟΣ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ.

Συγκινητικαὶ ἐκδηλώσεις

Κατὰ τὰς ἡμέρας πού ἐγίνεν ὁ Ἑρνος τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἐσημειώθησαν κάποιαι ἐκδηλώσεις πολὺ συγκινητικαί. Θ' ἀναφέρομεν ἐνδεικτικῶς δύο ἐξ αὐτῶν :

1. — "Όταν αἱ κυρίαὶ τοῦ Ἑρά-
νου ἔκρουσαν τὴν θύραν τῆς ἐπὶ
τῆς ὁδοῦ Τεπελενίου ἀριθ. 6 οἰ-
κίας (συννοικισμοῦ Παπάγου). ἤ-
νοιξεν ὁ μαθητὴς τῆς Δ' τάξεως
τοῦ Δημοτικοῦ Ἀνδρέας Παναγό-
πουλος· τοῦ ἔλπαν τὸν λόγον τῆς
ἐπισκέψεώς των κ' ἐπειδὴ ἦτο μὲ-

νος καὶ ἀπροετοίμαστος, ἔσπασε τὸν
κουμπάρᾱ του καὶ τοὺς ἔδωκε τὸ
μεγαλύτερο μέρος τῶν χρημάτων
ποῦ περιεῖχε, δηλαδὴ 25 δραχμάς.

2. — "Όταν οἱ μαθηταὶ τοῦ Γ' Κέντρου Μαθητείας Ἀθηνῶν (Ο.Α. Ε.Δ.) ἐπληροφορήθησαν ἀπὸ καθητάς των ὅτι ἐπρόκειτο νὰ διενεργηθῇ ὁ Ἑρνος, ἀπεφάσισαν νὰ στερηθοῦν γιὰ μερικὰς ἡμέρας τὸ πρῶνόν τους κουλούρι — μερικὸν ἐξοικονομῆσουν καὶ τὰ μεταφορικὰ τοῦ λεωφορείου —, συνεκέντρωσαν ἓνα ποσόν, καὶ τὸ παρέδωσαν εἰς τριμελῆ ἐπιτροπὴν, ἣ ὁποία κ' ἐπεσκέφθη τὰ Κεντρικὰ Γραφεῖα τοῦ Ε.Ε.Σ. καὶ τὸ κατέθεσεν. Ἐννοεῖται ὅτι ὅλα τὰ προϊόντα τῆς μαθητικῆς εἰσφορᾶς ἀπετελοῦντο ἀπὸ κέρματα.

ΑΙΜΟΔΟΣΙΑ

Εἰς τὰ εἰς Γαλάτσι λατομεῖα
ΛΑΤΟ συνεργεῖα τοῦ Ἑλληνικοῦ
Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἔλαβον αἶμα τὴν
8ην Νοεμβρίου, ἔθελοντικῶς προσ-
φερθὲν ὑπὸ τοῦ συνόλου τοῦ προσω-
πικοῦ τοῦ λατομείου μὲ πρῶτον
ἐθελοντὴν αἰμοδοτῆν τὸν Διευθύν-
οντα Σύμβουλον κ. Δημ. Ζωναρᾶν.

ΠΡΩΤΑΙ ΒΟΗΘΕΙΑΙ

Ὁ Σταθμὸς Πρώτων Βοηθειῶν τοῦ Ἑλληνικοῦ Ἐρυθροῦ Σταυροῦ ἀνακοινεῖ ὅτι κατὰ τὸν λήξαντα μῆνα Ὀκτώβριον ἐξυπηρέτησεν ἐν ὅλῳ 7.767 ἀσθενεῖς καὶ τραυματίαις.

Χαρακτηριστικαὶ περιπτώσεις: Αἱ δη-
λητηριάσεις ἀνῆλθον εἰς 86, τὰ νοσήματα
κυκλοφοριακοῦ συστήματος εἰς 1.074, τὰ
ἐγκύματα εἰς 99, καὶ ἡ μέθη εἰς 109.

Ἀφ' ἐτέρου παρεσχέθησαν διὰ τοῦ
 ἑσπέρου 30 ἱατρικαὶ ὁδηγαί εἰς ποντο-
 πόρα πλοῖα δι' ἀσθενούντων μέλη τῶν
 πληρωμάτων των.

Τὸ Κέντρον Αἰμοδοσίας Ε.Ε.Σ. προσέ-
φερε δωρεὰν 356 φιάλας αἵματος καὶ 33
φιάλας πλάσματος αἵματος.

ΕΚΚΛΗΣΙΣ

Τὰ Χριστούγεννα πλησιάζουν. Καὶ ἐφέτος, ὅπως καὶ κάθε χρό-
νο, οἱ Ἑρυθροσταυρίται μας ἀ-
σφαλῶς δὲν θὰ ξεχάσουν τὰ πτω-
χὰ Ἑλληνόπουλα καὶ ἰδίως τῆς
ὑπαίθρου.

Ρούχα, παπούτσια, παιχνίδια,
 πού δὲν τὰ χρειάζονται οἱ ἴδιοι,
 καθαρὰ καὶ περιποιημένα, γραφι-

κὴ ὕλη (τετράδια-μολύβια, γομολάστιχες), βιβλία παιδικά, ἃς συγκεντρωθοῦν ἀπὸ τώρα καὶ ἄς σταλοῦν εἰς τὰ γραφεῖα μας ἢ ἀπ' εὐθείας εἰς τὴν ἀποθήκην Ε.Ε.Σ. Πειραιῶς 81, ὥστε νὰ φθάσουν ἐγκαίρως εἰς τὸν προορισμό τους, γιὰ νὰ σκορπίσουν τὴ χαρὰ στοὺς μικροὺς συναδέλφους των, ποὺ δοκιμάζουν κάθε μέρα τόσες στερήσεις.

Ἔτσι, μὲ τὴν ὥραία αὐτὴ χειρονομία θὰ συντελέσουν στὸ νὰ γιορτάσουν οἱ μικροὶ συνάδελφοὶ τῶν μὲ χαρὰ τὰ Χριστούγεννα, καὶ οἱ ἴδιοι θὰ ἔχουν τὴν ικανοποίησιν ὅτι μὲ τέτοιες ὥραιες πράξεις ἐτοιμάζονται νὰ ὑποδεχθοῦν τὴν γέννησιν τοῦ Θεοῦ Βρέφους καὶ νὰ ψάλουν ἐπ᾿αὐτὰ «τὸ Δόξα ἐν Ὑψίστοις Θεῷ καὶ ἐπὶ γῆς εἰρήνῃ ἐν ἀνθρώποις εὐδοκίᾳ».

ΑΙ ΥΙΟΘΕΣΙΑΙ ΣΥΝΕΧΙΖΟΝΤΑΙ

(^οΑποστολὰι εἰδῶν βοηθείας
μέσω Ε.Ε.Σ.)

Τὸ 2ον Δημ. Σχολ. Παιανίας Ἀττικῆς
10 χαρτοκιβώτια εἰς τὸ Δημ. Σχολ.
Ποκίστης Ναυπακτίας. Τὸ Γυμνάσιον Θη-
λέων Ν. Ἡρακλείου Ἀττικῆς 4 χαρτο-
κιβώτια εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Τσόπελα Πρα-
μάντων Ἰωαννίνων. Τὸ Δημ. Σχολ. Βρο-
ντῆς Βοίου 1 σάκκον μὲ ξηρούς καρπούς
εἰς τὸ 3ον Δημ. Σχολ. Ν. Ἡρακλείου Ἀτ-
τικῆς. Τὸ Μικτὸν Γυμνάσιον Παπάγου
Ἀθηνῶν 24 χαρτοκιβώτια εἰς τοὺς ἀπό-
ρους μαθητάς κοινότητος Ἡλιορράχης
Κονίτης. Τὸ Ἰδιωτ. Δημ. Σχολ. «Ἅγιος
Διονύσιος Ἀρείοπαγίτης» Ν. Ψυχικοῦ
Ἀθηνῶν 5 χαρτοκιβώτια εἰς τὸ Δημ.
Σχολ. Βασιλικοῦ Θεσπρωτίας. Τὸ Ζ'
Γυμνάσιον Θηλέων Ἀθηνῶν ἀνὰ 4 χαρ-
τοκιβώτια εἰς τὰ Δημ. Σχολ. Μονοδεν-
δρίου Πωγωνίου καὶ Πρωτοπαππᾶ Ἰωαν-
νίνων. Τὸ ΚΔ! Γυμνάσιον Ἀρρένων Δάφ-
νης Ἀθηνῶν 19 χαρτοκιβώτια εἰς τὸ
Γυμνάσιον Δροσποηγῆς Ἀρτης. Τὸ ΣΤ!
Γυμνάσιον Ἀρρένων Ἀθηνῶν 3 σάκκους
καὶ 1 δέμα εἰς τὸ Δημ. Σχολ. Λημερίου
Εὐρυτανίας.

('Απ' εὐθείας)

Τὸ Γυμνάσιον Ἀρρένων Αἰγίου πρό-
φικα καὶ δῶρα εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ
Ἀσύλου Ἀνιάτων Αἰγίου καὶ χρήσιμα
εἶδη εἰς τοὺς μαθητὰς τοῦ Ὀρφανοτρο-
φείου Καλαβρύτων. Τὸ 1ον Δημ. Σχολ.
Θηβῶν δέματα με γραφ. ὕλην εἰς Δημ.
Σχολ. Νεράιδας Εὐρυστανίας καὶ τρόφιμα
εἰς Ὀρφανοτροφεῖον καὶ Γηροκομεῖον Θη-
βῶν. Τὸ 21ον Δημ. Σχολ. Ἀθηνῶν 24
δέματα με ἱματισμὸν εἰς Δημ. Σχολ. Θε-
τιδίου Φαρσάλων καὶ 10 δέματα με ἱμα-
τισμὸν εἰς Δημ. Σχολ. Μαραθῶν Μουζα-
κίου. Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Φιλιατρῶν Τρι-
φυλλίας γλυκίσματα ἀξίας ἀρχ. 540 εἰς τ.
Ἱδρυμα περιθάλψεως ἀνάτων Φιλια-
τρῶν. Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Ἡλιουπόλεως

Ἀθηνῶν 1 δέμα με ἱματισμὸν εἰς ἄπορον
μαθητρίαν Γυμνασίον Γρανίτης Εὐρύ-
τανίας καὶ τρόφιμα εἰς ἀπόρους οικογε-
νείας καὶ Κέντρα Ἀγάπης Ἱερ. Ναῶν
Ἀγ. Μαρίνης καὶ Κοιμησέως Θεοτόκου
Ἡλιουπόλεως. Τὸ Δημ. Σχολ. Γέρακα
Ἀττικῆς 3 χαρτοκιβώτια με σχολ. εἶδη
καὶ παιχνίδια εἰς ἀπόρους μαθητὰς τῆς
ὑπαίθρου, διὰ τοῦ Συνδέσμου Φίλων
τῶν μαθητῶν. Τὸ Ἴον Δημ. Σχολ. Ἐ-
δέσσης τρόφιμα καὶ γλυκίσματα εἰς
Γεν. Νοσοκομεῖον, «Ἄσυλον Παιδιοῦ»
καὶ ἀπόρους γέροντας τῆς πόλεως. Τὸ
Κολλέγιον Ἀθηνῶν χρήσιμα εἶδη εἰς
νοσηλ. παιδιὰ Νοσοκομεῖον Π.Ι.Κ.Π.Α.
Πεντέλης, εἰς τοὺς τροφίμους τοῦ Γεροκο-
μεῖου Ἀθηνῶν καὶ Ὀρφανοτροφείου Ν.
Μάκρης «Στέγη Ἀγάπης». Ἡ Ἰδιωτ.
Σχολὴ Ἀννης Κρουσταλλάκη Ἀθηνῶν
τρόφιμα εἰς τὸ Ἰδρυμα γερόντων Ἐλπί-
νη τοῦ Χριστοῦ» Κ. Πετραλῶνων καὶ
ἀπόρους οικογενεῖας τῆς Ἑνορίας Ἀγ.
Αἰκατερίνης Ἀθηνῶν. Τὸ Δημ. Σχολ.
Μύθων Ἱεραπétrας Κρήτης τρόφιμα εἰς
ἀπόρους μαθητὰς. Τὸ 38ον Δημ. Σχολ.
Πειραιῶς 42 δέματα με ἱματισμὸν, βιβλία,
σχολ. εἶδη κλπ. εἰς ἐνδεῆ Σχολεῖα τῆς
ὑπαίθρου, διὰ τοῦ Συνδέσμου φίλων τῶν
μαθητῶν τοῦ χωρίου. Τὸ Δημ. Σχολ.
Καλυβίων Ἀναλήψεως Ἐλασσόνης εἶδη
βοηθείας εἰς ἀπόρους γέροντας. Τὸ Ζ'
Γυμνάσιον Θηλέων Ἀθηνῶν 3 μεγάλα
κιβώτια με γάλα, γλυκίσματα καὶ παιγ-
νίδια εἰς παιδ. Σταθμὸν Ρούφ, παιγνίδια
καὶ γλυκίσματα εἰς Δημ. Βρεφοκομεῖον
Ἀθηνῶν καὶ τρόφιμα εἰς ἀπόρους οικο-
γενεῖας συνοικίας Ἀγ. Γεωργίου Ἀκα-
δημίας Πλάτωνος Ἀθηνῶν. Τὸ Δημ. Σχολ.
Μοναστηρίου Αἰγιαλείας δέμα με γραφ.
ῦλην καὶ βιβλία εἰς Δημ. Σχολ. Ἀμυνδα-
λιάς Καλαβρυτῶν. Τὸ Δημ. Σχολ. Κα-
ρωτῆς Διδυμοτεῖχου βιβλία, γλυκίσματα,
φρούτα καὶ σιγαρέττα ἀξίας δρχ. 1.850
εἰς Γεν. Κρατ. Νοσοκομεῖον Διδυμοτεῖχου.
Τὸ 47ον Δημ. Σχολ. Πατρῶν τρόφιμα,
βιβλία καὶ σχολ. εἶδη ἀξίας δρχ. 4.200
εἰς ἀπόρους μαθητὰς καὶ δῶρα εἰς τὸ
Γηροκομεῖον Πατρῶν. Τὸ Ἴον Δημ. Σχολ.
Πόρου Κεφνίας τρόφιμα καὶ χρημ. βοη-
θήματα εἰς ἀπόρους οικογενεῖας καὶ 80
αὐγά εἰς Ὀρφανοτροφεῖον Κεφαλνίας «Ὁ
Σωτήρ». Τὸ Δημ. Σχολ. Γρὰ Λυγιάς
Ἱεραπétrας Κρήτης τρόφιμα καὶ χρημ.
βοηθήματα εἰς τὰς ἀπόρους οικογενεῖας
τοῦ χωριοῦ. Τὸ Δημ. Σχολ. Κομποτίου
Ἀρτῆς γλυκίσματα, φρούτα, γραφ. ῦλην
κλπ. εἰς ἀπόρους μαθητὰς, τροφίμους Γη-
ροκομεῖου καὶ ἀσθενεῖς Νοσοκομεῖου Ἀρ-
τῆς. Τὸ Δημ. Σχολ. Σουλάρων Κεφνίας
τρόφιμα, γλυκίσματα κλπ. εἰς Φιλανθρω-
πικὰ Ἰδρύματα Ληξουρίου. Τὸ 2ον Δημ.
Σχολ. Διδυμοτεῖχου δῶρα εἰς ἀσθενεῖς
καὶ ἐπιτόκους τοῦ Γεν. Κρατ. Νοσοκομεῖ-
ου τῆς πόλεως. Τὸ 2ον Δημ. Σχολ. Πό-
ρου Κεφαλνίας 110 αὐγά εἰς τὸ Ὀρφα-
νοτροφεῖον Κεφαλνίας «Ὁ Σωτήρ». Τὸ
Δημ. Σχολ. Γαρδικίου Παραμυθίας ἱμα-
τισμὸν, γραφ. ῦλην, τρόφιμα κλπ. εἰς
ἀπόρους μαθητὰς, δέματα με εἶδη βοη-
θείας εἰς ἀπόρους ἀσθενεῖς τοῦ χωρίου
καὶ 250 αὐγά εἰς στρατ. μονάδα καὶ Ἱερ.
Μητρόπολιν Παραμυθίας. Τὸ Δημ. Σχολ.
Ἑλληνικοῦ Πατρῶν εἶδη βοηθείας εἰς
ἀπόρους μαθητὰς, 80 αὐγά εἰς τὴν Σχο-
λὴν Κωφαλάων Πατρῶν καὶ χρημ. βοη-
θήματα εἰς ἄπορον οικογένειαν. Τὸ Ἴον
Δημ. Σχολ. Σητείας Κρήτης δέματα με

τρόφιμα εἰς ἀπόρους οἰκογενείας. Τὸ Δημ. Σχολ. Τσάκλας Ἀγρινίου εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους μαθητάς, ἀσθενεῖς καὶ γέροντας. Τὸ Ράλλειον Γυμνάσιον Θηλέων Πειραιῶς δῶρα καὶ χρημ. βοηθήματα εἰς διάφορα Φιλανθρωπικά Ἰδρύματα καὶ εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους οἰκογενείας. Τὸ Δημ. Σχολ. Λουκᾶ - Μαντινείας γραφ. ὕλην, αὐγά καὶ γλυκίσματα εἰς ἀπόρους μαθητάς καὶ εἶδη βοηθείας εἰς ἐνδεεῖς. Τὸ Δημ. Σχολ. Λαγκάδας Χίου γραφ. ὕλην εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Κυπαρισσίου Τριταῖας Πατρῶν εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους καὶ ἀσθενεῖς μαθητάς. Τὸ 3ον Δημ. Σχολ. Παλαμᾶ Καρδίτσης τρόφιμα, ἱματισμὸν καὶ σχολ. εἶδη εἰς ἀπόρους μαθητάς, τρόφιμα εἰς ἐνδεεῖς οἰκογενείας, 800 αὐγά, φρούτα κλπ. εἰς τοὺς ἀσθενεῖς τοῦ Κρατ. Νοσοκομείου, τοῦ Ἀσύλου ἀνιάτων παιδίων, τοῦ Σταθμοῦ ἀνηλίκων καὶ τοῦ Νηπιαγωγείου Καρδίτσης. Τὸ Δημ. Σχολ. Ν. Πέλλης Γιαννιτῶν εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους μαθητάς καὶ οἰκογενείας τοῦ χωριοῦ. Τὸ 19ον Δημ. Σχολ. Τρικάλων δέματα μὲ εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Ναούσης εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους κατοικοὺς ἀκρτικῶν χωριῶν καὶ δέματα μὲ χρήσιμα εἶδη καὶ χρημ. βοηθήματα εἰς ἀσθενεῖς Νοσοκομείων καὶ τροφίμων Γεροκομείων. Τὸ Δημ. Σχολ. Ποταμίας Χίου γραφ. ὕλην ἀξίας δρχ. 190 εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ 9ον Δημ. Σχολ. Ἐάνθης γραφ. ὕλην καὶ βιβλία εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Χίου 86 δέματα μὲ ἱματισμὸν, γλυκίσματα κλπ. εἰς ἀκρτικὰ φυλάκια. Τὸ 1ον Δημ. Σχολ. Καισαριανῆς Ἀθηνῶν δέματα μὲ σχολ. εἶδη εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ 9ον Δημ. Σχολ. Λαρίσης δέματα μὲ ἱματισμὸν εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀνθηροῦ Μουζακίου Καρδίτσης σχολ. εἶδη εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀγιοφύλλου Καλαμπάκας σχολ. εἶδη εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ 7ον Δημ. Σχολ. Ἀγ. Ἀναργύρων Ἀττικῆς βιβλία καὶ τρόφιμα εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Καλογριανῆς Καλαμπάκας δῶρα καὶ φάρμακα εἰς ἀσθενεῖς μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Κλεινοῦ Καλαμπάκας ἱματισμὸν καὶ σχολ. εἶδη εἰς ἀπόρους μαθητάς.

ΔΙΣΚΟΙ (μὲ σχολικὰ τραγούδια)

Καλλιτεχνική επιμέλεια:
Πάνου Άντωνοπούλου
Αιόλου 102 - Αθήναι
Τηλ. 32 19 066

Κυκλοφορούν 120 δίσκοι 45
στροφών με 450 τραγούδια
παιδικά και σχολικά. Ρυθμι-
κές ασκήσεις γυμναστικής.
Πατριωτικά και φυσιολατρι-
κά τραγούδια.

Μιά προσφορά στο παιδί και
στα σχολεία.

Ζητήσατέ μας σχετικό κατάλογο.

Τὸ Δημ. Σχολ. Καλομοίρας Καλαμπάκας σχολ. εἶδη εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ Βον Δημ. Σχολ. Ἐλευσίνος 7 δέματα μὲ ἱματισμόν, γραφ. ὕλην τρόφιμα, παιχνίδια κλπ. χιλ)μα 150 εἰς ἀπόρους μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Ὁρθοβουνίου Καλαμπάκας σχολ. εἶδη καὶ τρόφιμα εἰς ἀπόρους καὶ ἀσθενεῖς μαθητάς. Τὸ Δημ. Σχολ. Ἀμπελίων Καλαμπάκας σχολ. εἶδη καὶ τρόφιμα εἰς ἀπόρους μαθητάς καὶ κατοίκους τοῦ χωρίου. Τὸ Δημ. Σχολ. Τσουγκούρου Καλαμπάκας εἶδη βοηθείας εἰς ἀπόρους μαθητάς καὶ κατοίκους τοῦ χωρίου.

(*Συνεχίζονται*)

Ο ΣΠΑΓΓΟΣ

(Συνέχεια από την σελίδα 19)

να πνιγῇ. Καταλάβαινε, ἐπιτέλους: Τὸν κατηγοροῦσαν ὅτι κάποιος συν-
ένοχος του εἶχε παραδώσει τὸ πορ-
τοφόλι. Θέλησε νὰ διαμαρτυρηθῇ,
ὅλοι ἄρχισαν νὰ γελοῦν. Ἐφυγε,
χωρὶς νὰ τελειώσῃ τὸ φαγητό του.
Γύρισε στὸ σπῆτι ἀγανακτισμένος,
πνιγμένος ἀπὸ τὴν σόγγχοι, καὶ τόσο
θλιμμένος, ποῦ ἦταν ἄξιος νὰ κἀνῃ
αὐτὸ ποῦ τὸν κατηγοροῦσαν καὶ μά-
λιστα νὰ ὑπερφηανεύεται γιὰ τὸ
κόλλο του. Ἐβλεπε πὼς ἦταν ἀδύ-
νατον ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀθωότητά του
κ' ἐνοιωθε πὼς τὸ ἄδικο τὸν εἶχε
χτυπήσει στὴν καρδιά. Ξανάρχισε
τὴ διήγησί του, προσθέτοντας πῶς
ἔντονες διαμαρτυρίες, πῶς ἐπίση-
μους ὁρκους, ποῦ προετοίμαζε τὶς
ὥρες τῆς μοναξιάς του. Τόσο πῶς
λίγο τὸν πίστευαν, ὅσο ἡ ὑπεράστι-
σί του καταντοῦσε περίπλοκη καὶ
τὰ ἐπιχειρήματά του διαφορετικά.
«Δικαιολογίες ἐνὸς ψεύτη», ψιθύ-
ριζαν πίσω ἀπὸ τὴν πλάτη του.
Ἐλειωνε μέρα μὲ τὴ μέρα.

Οἱ χωρτατίζηδες τὸν ἔβαζαν νὰ μιλά, γιὰ νὰ διασκεδάσουν, ἔτσι καθὼς ἀναγκάζουν ἓνα στρατιωτὴ πρὸς πολέμῃσε νὰ τοὺς διηγηθῇ τὴν τελευταία του μάχη. Τὸ μυαλό του, χτυπημένο βαριά, ἔξασθενοῦσε. Κατὰ τὰ τέλη Δεκεμβρίου κρεββατώθηκε. Πέθανε σὲ λίγες μέρες. Στὸ παραλήρημα τῆς ἀγωνίας του, μαρτυροῦσε γιὰ τὴν ἀθωότητά του, λέγοντας:

—“Ένα σπαγγάκι...” Ένα τόσο δα
σπαγγάκι, κύριε δήμαρχε!

Μετ. Γ. ΠΡΑΤΣΙΚΑΣ

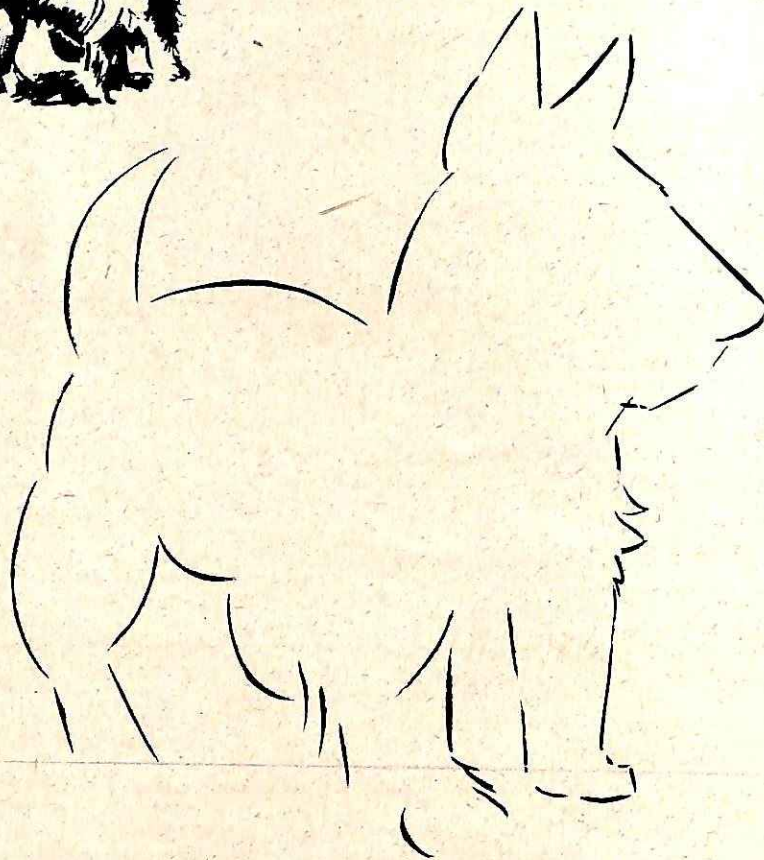
Ο ΣΚΑΝΤΖΟΧΟΙΡΟΣ

(Συνέχεια ἀπὸ τῆ σελίδα 10)

ὑπέθεσα ὅτι ἀπεσύρθη. Ὅλον τὸν
χειμῶνα δὲν ἐφάνη νὰ ὑπάρχῃ που-
θενὰ κοιμισμένος. Τὴν ἐπομένην.

ἀνοιξιν εὐρήκαμε τὸ ἀκανθωτὸν
δέρμα του κάπου κοντὰ εἰς συστάδα
χισσου. Φαίνεται ὅτι δὲν κατώρθω-
σε νὰ ἀνθέξῃ εἰς τὴν χειμερινὰν
νάρκην, ἴσως διότι δὲν εἶγεν ἀπο-

κτῆσει ἄρκετόν ἀπόθεμα λίπους.
Ἀλλὰ γενικῶς ἀπὸ τὴν χειμερίαν
νάρκην δὲν ἐξυπνοῦν ὅλοι οἱ ἀκαν-
θόχοιροι. Πολλοὶ δὲν ἐξυπνοῦν ποτέ.
ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΣ Γ', Φυσικὸς

Σχεδιάστε αυτό τὸ σκυλάκι...

**...καὶ στειλτε τὸ μας
γιὰ νὰ σᾶς ποῦμε τὶς ἐντυπώσεις μας**

Σας άρέσει νά σχεδιάζετε :

Τότε, πάρτε στο χέρι σας ένα μολύβι, είτε ένα μαρκαδόρο ή χρωματιστά κραγιόνινα - δεν έχει σημασία - και σχεδιάστε το σκυλάκι της νέας εικόνας μας, προσπαθώντας να μοιάζει όσο μπορείτε περισσότερο, με την μικρογραφία του που βρίσκεται επάνω αριστερά. Φτιάξτε το άσπρμαυρο ή με χρώματα - όπως προτιμάτε.

■ "Εστω και ἂν δὲν κάνετε κανένα ἀριστούργημα, ἔστω
■ κι' ἂν τὸ σχέδιό σας εἶναι ἀδόξιο, θὰ σᾶς ποῦμε τῆς
■ κρίσεις καὶ συμβουλές μας.

Μαζί, θα σας στείλωμε και ένα πολυτελές είκονογρα-
φημένο τεύχος για τη Μέθοδο ABC, Σχεδίου - Ζωγρα-
φικής (δλα αυτά δωρεάν και χωρίς καμιάν υποχρέω-
σι σας)

■ Άρκεῖ νὰ τὸ θελήσετε, καὶ αὐτὴ ἡ Μέθοδος θὰ σᾶς
■ κάνῃ νὰ περάσετε μέσα σὲ λίγες ἐβδομάδες ἀπὸ τὰ

άπλα "έρασιτεχνικά σκισμάκια,, στο γερό και καλοχτισμένο σχέδιο με αξιώσεις. Έπειτα θα γνωρίσετε διάφορα τεχνικά μέσα, έκφραστικά και πλούσια σε απόδοσι, όπως το κάρβουνο, το παστέλ, ή σαπουνί, ή πένα, ή μονόχρωμη και ή πολύχρωμη ύδατογραφία, ή γκούασι, ή έλαιογραφία κλπ. Και γρήγορα το σχέδιο θα γίνει ή χαρά της ζωής σας!

Εμπρός λοιπόν! Σχεδιάστε τὸ σκυλάκι τῆς εἰκόνας καὶ στείλτε μας αὐτὸ τὸ φύλλο. Θὰ εἶναι ἴσως τὸ ξεκίνημα γιὰ μιὰ συνεργασία μας, γεμάτη ἐνδιαφέρον καὶ ἀνέλ-

Εσωκλείστε δηλ. 4 σέ γραμματόσημα για έξοδο.

ΟΝΟΜΑ

ΟΝΟΜΑ .....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ .....
ΑΣΧΟΛΙΑ ..... ΤΗΛ. .... ΗΛΙΚΙΑ .....

ΣΧΟΛΗ **AEC** Σχεδίου - Ζωγραφικής

Αθήναι: Πανεπιστημίου 10 - τηλ. 617.811

Θεσσαλονίκη: Τσιμισκή 68 - τηλ. 232.370

Ν. Γ. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ

ΤΑ
ΘΑΛΑΣΣΙΑ
ΚΗΤΗ

Πρὶν ἀπὸ λίγο καιρὸ ξεφυλλίζοντας ἓνα ξένο περιοδικό εἶδα τὸν τίτλο ἐνὸς ἀρθροῦ, ὁ ὁποῖος στὴν ἀρχὴ μοῦ φάνηκε πολὺ παράξενος: «Όταν οἱ φάλαινες δὲν ἔχουν πιά». Όπως καταλαβαίνετε, εἶχα τὴν περιέργεια νὰ διαβάσω τὸ ἀρθρο αὐτὸ γιὰ νὰ ἰδῶ ποῖο ἦταν τὸ περιεχόμενον του. Ἐλεγε λοιπὸν ὁ συντάκτης του, ὅτι τὸ ἀλόγιστο κυνήγι ποῦ κάνει στίς φάλαινες ὁ ἀνθρώπος δὲ ἔχῃ ὡς ἀποτέλεσμα τὴν ἐξαφάνισι τῶν θαυμαστῶν αὐτῶν δημιουργημάτων ἀπὸ τῆς θάλασσης τοῦ πλανήτη μας, καὶ μάλιστα πολὺν σύντομα. Καὶ ὁ συγγραφέας εἶχε δίκην. Γιατὶ ὅπως ἀποδεικνύουν τὰ στοιχεῖα, ποῦ ἀνάφερε, ὁ ἀριθμὸς τῶν φαλαινῶν ἔχει ἐλαττωθῇ σήμερα πάρα πολὺ, ὥστε ὁ φόβος γιὰ τὴν ὀριστική ἐξαφάνισί τους εἶναι πέρα γιὰ πέρα δικαιολογημένος. Καὶ ἡ ἐξαφάνισί τους, ὅπως ἔγραφε, εἶναι δυνατόν νὰ ἔχῃ καταστρεπτικὰ συνέπειες καὶ γιὰ τὰ ἄλλα ζῶα τῆς θάλασσης καὶ γιὰ τὸν ἀνθρώπου. Γιατὶ οἱ φάλαινες τρέφονται μόνον ἀπὸ πλავγκτόν. Ἡ ἐξαφάνισι

Ἡ φαλαινόπτερα. Συγκρίνετε τὸ μέγεθός της μὲ τὸν ἐλέφαντα, τὸ ἄλογο, τὸν ἄνθρωπο καὶ τὸ δελφίνι. ποὺ εἰκονίζονται δίπλα της.

των θα έπηρεάσει τον πολλαπλασιασμό του πλαγκτού και την ανανέωση του οξυγόνου του θαλασσινού νερού, που γίνεται από το πλαγκτόν, με καταστρεπτικά έπακόλουθα για τους άλλους θαλασσινούς οργανισμούς και για τον άνθρωπο.

Ἡ φάλαινα, ὅπως ξέρομε ἀπὸ τῆ φυσικῆ ἱστορίας, ἀνήκει σὲ μιὰ κατηγορία ζώων, ποὺ μὲ ἓνα ὄνομα λέγονται κήτη. Στὰ κήτη ἀνήκουν, ἐκτὸς ἀπὸ τὶς φάλαινες, οἱ φυσητῆρες, οἱ φῶκες, τὰ δελφίνια καὶ πολλὰ ἄλλα εἶδη.

Τά κήτη, ἄν καί ζοῦν στή θάλασσα, ἐν τούτοις εἶναι θηλαστικά. Τό σῶμα των ἔχει κατασκευή ἀνάλογη μέ τό ὑγρό περιβάλλον ὅπου ζοῦν. Τά μπροστινά ἄκρα των ἔχουν μετασχηματισθῆ σέ πτερυγία. Τά πισινά ἔχουν ἐξαφανισθῆ ἤ μᾶλλον εἶναι μετασχηματισμένα σέ οὐράια πτερυγία. Στά περισσότερα κήτη, τό οὐραίο αὐτό πτερυγίο μοιάζει μέ τό οὐραίο πτερυγίο τῶν ψαριῶν. ἄλλά μέ μιᾶ διαφορά: στά ψάρια τό οὐραίο πτερυγίο εἶναι κἄθετο καί κινεῖται - ἄριστερά. Στά κήτη, ὅμως, ἐξίστιο καί κινεῖται πάναν - κάτω.

Οι ζωολόγοι κατατάσσουν τα θαλάσσια κήτη σε δύο κατηγορίες: στα όδοντοκήτη και τα μυστακοκήτη. Τα πρώτα, όπως φανερώνει και το όνομά τους, λέγονται έτσι, γιατί το στόμα τους είναι ωπλισμένο με δόντια. Τα άλλα, αντί για δόντια, έχουν στο στόμα τους μπανέλες ή μπαλαίνες, που είναι

σάν κοκκάλινες λεπίδες αὶ ὁποῖες φυτρώνουν ἀπὸ τὴν ἀπάνω
σιαγόνα τους καὶ σχηματίζουν σάν ἓνα καγκελῆνιο φράχτη
μέσα στὸ στόμα τους.

Στή δεύτερη αυτή κατηγορία των κητών ανήκουν κυρίως οι φάλαινες, που ενώ είναι από τα μεγαλύτερα ζώα που ζουν επάνω στη γη, τρέφονται με τα μικρότερα ζωάρια και φυτά του πληνήτου. Γεμίζουν το στόμα τους με τροφή, ύπερα το κλείνουν, με τη γλώσσα διαχύνουν το νερό, ενώ ο καρτελένιος φράχτης από τις μπανέλες συγκρατεί το πλαγκτόν, που το καταπίνουν. Μιά φάλαινα καταπίνει κάθε μέρα με τον τρόπο αυτό περίπου δυο τόνους μικρές γαριδούλες!

Τὰ κῆτη εἶναι ζῶα κοινωνικά. Πάντοτε ζοῦν καὶ μετακινου-
νται κατὰ ομάδες. Ὃταν κάποιον ἀπὸ τὰ μέλη τῆς ομάδας
κινδυνεύει, τὰ ἄλλα μαζεύονται γύρω του γιὰ νὰ τὸ προστα-
τεύσουν καὶ νὰ τὸ βοηθήσουν. Ὃταν κάποιον θηλυκὸ πρόκει-
ται νὰ γεννήσῃ, δύο - τρία ἄλλα τοῦ παραστέκονται ἔτοιμα
νὰ τὸ βοηθήσουν ἐπὶ ὅ, τι χρειαστῇ καὶ κυρίως γιὰ νὰ προστα-
τεύσουν τὸ νεογέννητο ἀπὸ ἐνδεχόμενο κίνδυνο καὶ ἰδίως ἀπὸ
τοὺς καρχαρίες. Ἄν τὸ νεογέννητο κῆτος δὲν ἀνεβῇ ἀμέσως
μόλις γεννηθῇ στὴν ἐπιφάνεια τῆς θαλάσσης μόνο του γιὰ νὰ
πάρῃ τὴν πρώτη του ἀναπνοή, κάποιον ἄλλο κῆτος θὰ τὸ
υποβοηθήσῃ, ἀλλὰ μὲ μεγάλη προσοχή, νὰ ἀνεβῇ στὴν ἐπι-
φάνεια.

Ένα από τα πιο έντυπωσιακά χαρακτηριστικά των κη-
τών είναι ότι μπορούν να βυθίζονται σε μεγάλα βάθη και
να μένουν εκεί επί αρκετή ώρα. Ό φυσήκτηρας, π.χ., που άνη-
κει στα όδοινοκτήτη, μπορεί να φθάσει μέχρι βάθους 900 μέ-
τρων και να μείνει κάτω από το νερό επί μία ώρα και ένα τε-
ταρτο. Για να μη διατρέχουν δε τόν κίνδυνο να πνιγούν τα
κήτη όταν βουτούν στα βαθιά, μία βαλβίδα κλείνει έρμη-
τικά τα ρουθούνια τους. Καί όταν καταπίνουν την τροφή τους
ή τραχεία τους κλείνει για τόν ίδιο λόγο, όπως κλείνει ή δική
μας τραχεία με τη σταφυλή του λαιμού μας, όταν καταπι-
νωμε.

Στα ὀδοντοκίητῃ ὑπάγονται ἑβδομήντα πέντε διαφορετικὰ εἶδη καὶ στὰ μυστακοκίητῃ μόνο δώδεκα. Τὰ πρῶτα ὁμῶς εἶναι μικρότερα στὸ μέγεθος. Ἀρχίζουν ἀπὸ 1½ μέτρο, ὅσο εἶναι μερικὰ εἶδη δελφινῶν, καὶ φθάνουν ὥς τὰ 18 τὸ πολὺ καὶ βάρους 50 τόννων ἂν φυσητῆρες.

Οι φάλαινες είναι τα μεγαλύτερα ζώα της γης. Το μικρότερο είδος φάνει σε μήκος τα 8 - 10 μέτρα. Και η φαλαινόπτε-ρα, το μεγαλύτερο είδος, τα 33 μέτρα σε μήκος και σε βάρος τους 190 τόνους. Μία φάλαινα δηλαδή μπορεί να ζυγίζει όσο 150 βόδια ή 30 ελέφαντες.

Πριν από 50 - 60 χρόνια οι φάλαινες ήταν άφθονες, ιδίως στις πολικές θάλασσες. Τό έντατικό όμως κυνήγι τους από τόν άνθρωπο ελάττωσε τόν αριθμό τους πάρα πολύ, ώστε οι φόβοι πού εκφράζονται γιά τήν εξαφάνισι τους δέν είναι καθόλου υπερβολικοί. Οι φαλαινόπτερες, π.χ., πριν από 60 χρόνια υπολογίζονταν σέ 400.000 άτομα. Σήμερα υπολογίζεται ότι δέν υπάρχουν περισσότερες από 600 - 700 σέ όλους τούς ώκεανούς. Οι γεννήσεις δέν μπορούν νά αναπληρώσουν εκείνες πού σκοτώνονται από τούς φαλαινοθήρες, δηλ. τούς φαλαινοκυνηγούς. Γιατί ή φάλαινα γεννά κάθε δύο χρόνια καί μόνο ένα νεογνό κάθε φορά. Έπομένως μέ τό ρυθμό αυτό τών γεννήσεων δέν μπορεί νά σωθή τό είδος.

Οι φάλαινες καταδιώκονται κυρίως για τὸ λίπος των. Τὸ λάδι ποὺ βγαίνει ἀπ’ αὐτὸ ἔχει πολλὲς βιομηχανικὲς χρήσεις – ἀκόμα καὶ στὴν ἄρρωσταποσία χρησιμοποιεῖται. Ἀλλὰ καὶ ὅλα τὰ ἄλλα μέρη τοῦ σώματος τῆς φάλαινας υποβάλλονται σὲ βιομηχανικὴ κατεργασία καὶ ἀποδίδουν σημαντικὸ ὄφελος: δέρμα, κόκκαλα, σάρκες, μπανέες, αἷμα. Μιὰ φάλαινα, π.χ., 120 τόννων ἀποδίδει περίπου: λαρδί 25 τόννους, κρέας 56 τόννους, κόκκαλα 22 τόννους, αἷμα 6 τόννους, ἐντόσθια 5 τόννους, γλώσσα 3 τόννους, μπανέες 1 τόνο, ὥστε τὸ κέρδος ἀπὸ μιὰ καὶ μόνη φάλαινα δὲν εἶναι καὶ μικρὸ. Αὐτὸ ὅμως δὲν μπορεῖ νὰ ἀποτελέσει δικαιολογία γιὰ τὴν ἐξαφάνισι τοῦ εἶδους. Γιατὶ τότε καὶ φάλαινες δὲν θὰ ὑπάρχουν πιά καὶ μπορεῖ νὰ προκληθοῦν καὶ ἄλλες μεγαλύτερες ζημιὲς γιὰ τὸν ἀνθρώπο.

Μέσα στη φύση, λένε οι φυσιοδίφες, επικρατεί μία ισορροπία ανάμεσα στους διάφορους οργανισμούς. Όταν η ισορροπία αυτή διαταράσσεται μόνο καταστροφές είναι δυνατόν να προκύψουν και εκείνος που ζημιώνεται είναι κυρίως ο άνθρωπος. Δυστυχώς όμως ο άνθρωπος, όταν πρόκειται να έχει υλικό κέρδος, έστω και προσωρινό, αδιαφορεί αν κάνει κακό ακόμη και στον εαυτό του.

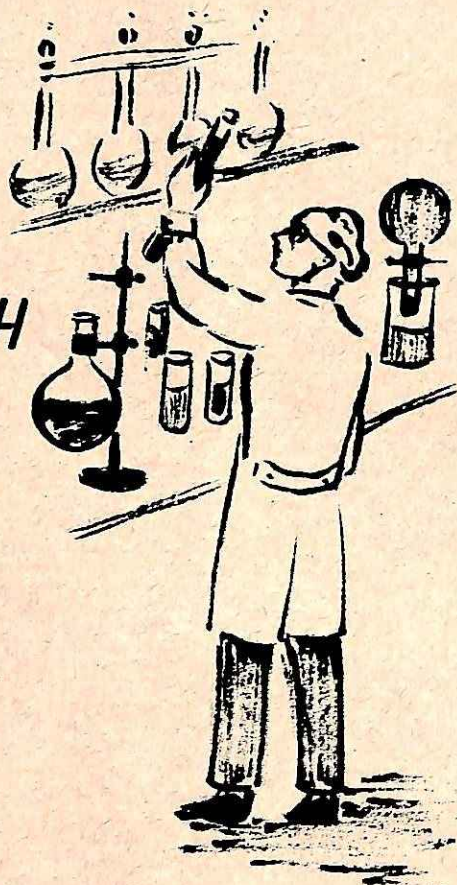

Τῆς ἐκλιπούσης συνεργατίδος μας
ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ
 (Θείας Λένας)

ΜΙΑ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΑΘΗΚΗ

δασε στην Πετρούπολι και ἀργότερα στη Γερμανία. Μετά τὴν ἐπανάστασι τοῦ 1917 διορίστηκε διευθυντὴς στὰ ἐργαστήρια φυσιολογίας τῆς Ῥωσικῆς Ἀκαδημίας Ἰατρικῆς. Οἱ περίφημες μελέτες του γιὰ τὴ φυσιολογία τῆς πέψεως καὶ τὴ φύσι τῆς ἐνέργειας

τε νὰ φτάσετε στὰ ὕψη τῆς. Ποτὲ μὴν ἀρχίζετε ἀπὸ ἐκεῖνο ποὺ ἔρχεται ὕστερα, προτοῦ γίνετε κύριοι ἐκείνων ποὺ προηγούνται. Ποτὲ μὴν ἐπιχειρήσετε νὰ σκεπάσετε μιὰν ἀνύπαρκτη γνῶσι οὔτε καὶ μὲ τὴν τολμηρότερη φαντασία ἢ ὑπόθεσι.

Μάθετε νὰ σκέπτεσθε καὶ νὰ ἔχετε ὑπομονή. Μάθετε νὰ γίνετε σκλάβοι τῆς ἐπιστήμης. Μάθετε νὰ συγκρίνετε καὶ νὰ συγκεντρώνετε τὰ στοιχεῖα.

Ὅταν μαθαίνετε, ὅταν πειραματίζεστε, ὅταν παρατηρῆτε, προσπαθῆτε νὰ ἐμβαθύνετε στὰ γεγονότα. Μὴν ἀρκεστήτε μόνο στὸ νὰ καταγράφετε ἀπλῶς τὰ στοιχεῖα. Προσπαθῆτε νὰ διεισδύσετε στὸ μυστικὸ τῆς δημιουργίας τους, ἐπιμένοντας στὴν ἐρευνα τῶν νόμων ποὺ τὰ διέπουν.

Δεύτερον, νὰ ἔχετε μετριοφροσύνη. Ποτὲ νὰ μὴν φαντάζεστε πῶς τὰ ξέρετε ὅλα. Ὅσο πολὺ κι ἂν σᾶς ἐκτιμοῦν, πάντα νὰ ἔχετε τὸ θάρρος νὰ λέτε στὸν ἑαυτό σας: «Εἶμαι ἀμαθής».

Μὴν ἐπιτρέψετε στὴν ὑπεροψία νὰ σᾶς κυριεύσῃ. Γιατὶ θὰ γίνετε ἰσχυρογνώμονες καὶ δὲ θὰ ὑποχωρῆτε ὅταν εἶναι ἀνάγκη νὰ παραδεχτῆτε κάτι, θὰ ἀρνήσῃτε χρήσιμες συμβουλὲς καὶ φιλικὴ βοήθεια καὶ θὰ χάσετε τὴν ἀντικειμενικότητά σας.

Τρίτον, νὰ ἔχετε πάθος. Πρέπει νὰ θυμᾶστε ὅτι ἡ ἐπιστὴμη ἀπαιτεῖ ἀπὸ ἓνα ἄνθρωπο νὰ τῆς ἀφιερῶσθαι ὅλη του τὴ ζωὴ. Ἄν εἴχατε δυὸ ζωές, δὲ θὰ σᾶς ἔφταναν γι' αὐτό. Νὰ ἀγαπᾶτε μὲ πάθος τὴ δουλειὰ καὶ τὶς ἐρευνές σας.

Στὰ σοφὰ καὶ ἀπλὰ αὐτὰ λόγια τοῦ μεγάλου ἐπιστήμονα, τί μπορῶ ἐγὼ νὰ προσθέσω; Μονάχα μιὰν εὐχή: Ν' ἀκολουθήσετε τὶς συμβουλὲς του καὶ νὰ προσπαθήσετε νὰ φτάσετε, ὅσο ὁ καθένας σας μπορεῖ, κοντὰ στὴν τελειότητα. Τί ἄλλο καλύτερο, τί ἄλλο ὑψηλότερο;

Ψάχνοντας στὰ χαρτιά μου βρῆκα τὴν ἐπιστημονικὴ διαθήκη τοῦ διάσημου Ῥώσου καθηγητῆ Ι. Α. Παυλῶφ, ποὺ τὴν ἔγραψε λίγο πρὶν πεθάνῃ, σὲ ἡλικία 87 χρονῶν, στὶς 27 Φεβρουαρίου τοῦ 1936.

Εἶναι τόσο ἀπλὴ καὶ τόσο σοφὴ, ὥστε δὲν ἀντέχω στὸν πειρασμὸ νὰ τὴν ἀντιγράψω ὁλόκληρη. Μὰ πρὶν ἀπ' αὐτό, θὰ πρέπη νὰ σᾶς πῶ δυὸ λόγια γιὰ τὴ ζωὴ καὶ τὸ ἔργο τοῦ μεγάλου αὐτοῦ ἐπιστήμονα:

Γεννήθηκε στὰ 1849 καὶ σπού-

«Τί μπορῶ νὰ εὐχηθῶ στοὺς νέους ποὺ ἀφιερώνονται στὴν ἐπιστήμη;

Πρῶτα ἀπ' ὅλα νὰ ἔχετε σύστημα ἀπὸ τὴν ἀρχὴ τῆς δουλειᾶς σας· μάθετε νὰ ἀκολουθῆτε ἓνα αὐστηρὸ σύστημα στὴ βαθμιαία συγκέντρωσι τῶν γνώσεων.

Ν' ἀρχίζετε ἀπὸ τὸ Α.Β.Γ. τῆς ἐπιστήμης, προτοῦ προσπαθῆσε-

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν.

Βοήθεια εἰς σεισμοπλήκτους καὶ ἐνδεεῖς
 Help to the needy

Βοήθεια εἰς Κοινότητας καὶ σχολεῖα
 Health in the Home

Ε.Ε.Σ.Ν. 2ον Δημ. Σχολ. Ξυλοκάστρου
 Juniors of 2nd Elem. School Xylocastro, Korinthos

Ε.Ε.Σ.Ν. 3ον Δημ. Σχολ. Ἡλιουπόλεως Ἀθηνῶν
 Juniors of 3rd Elem. School Elioupolis Athens

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Καρυᾶς Ἀργολίδος
 Juniors of Elem. School Karya Argos

Ε.Ε.Σ.Ν. 10ον Δημ. Σχολ. Λαρίσης
 Juniors of 10th Elem. School Larissa

Ε.Ε.Σ.Ν. 6ον Δημ. Σχολ. Μυτιλήνης
 Juniors of 6th Elem. School Mytilene

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Ξυλοπόλεως Λαγκαδᾶ
 Juniors of Elem. School Xylopolis Macedonia

Ε.Ε.Σ.Ν. 2ον Δημ. Σχολ. Μυτιληνίων Σάμου
 Juniors of 2nd Elem. School Mytilenia Samos

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Θυρίου Ἀμφιλοχίας
 Juniors of Elem. School Thyriou Sterea Hellas

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχ. Ἀνω Ζαροῦ Ἡρακλείου
 Juniors of Elem. School Ano Zarou, Krete

Ε.Ε.Σ.Ν. Δημ. Σχολ. Κρασίου Πεδιάδος Κρήτης
 Juniors of Elem. School Krassiou Pediados Krete

ΕΝΑ ΜΙΚΡΟ ΔΩΡΟ - ΜΙΑ ΜΕΓΑΛΗ ΧΑΡΑ

Ο κάθε άνθρωπος έχει ένα δικό του τρόπο να εκφράζεται. Άλλος με τον προφορικό ή τον γραπτό λόγο άλλος με τη μουσική, άλλος με τον χορό.

Όσοι μπορούν να καταλάβουν τον χορό, να νοιώσουν το βαθύ συναίσθημα ελευθερίας που κρύβει ή κάθε του κίνησι, έχουν ένα σπάνιο χάρισμα.

Δεν ξέρω αν εγώ το έχω, πάντως ο χορός μου εμπνέει μια σταθερότητα και αυτοπεποίθησι, μια ευγένεια και μίαν ανεπαίσθητη κομψότητα. Γι' αυτό επιθυμώ τόσο πολύ ένα ζευγάρι πασουμάκια χορού.

Δεν ξέρω πώς ανακάλυψαν την κρυφή μου αυτή άγαπη οι γονείς μου. Μά ναί, θυμάμαι: Ήμουν μπροστά στον καθρέφτη του χώλ και έκανα διάφορες (χαριτωμένες υποτίθεται) κινήσεις κρατώντας μια χαλάζια κορδέλλα, όταν είδα την μαμά μου να με κοιτά ανήσυχη. Θά νόμιζε ή κατημένη ότι το έκανα από κοκεταρία. Φυσικά θά της εξήγησε ο μπαμπάς μου...

Η καλύτερη ημέρα της ζωής μου ήταν εκείνη που μου χάρισαν τα πασουμάκια. Τό μεσημεράκι με βρήκε να κάθωμαι μπρός στον καθρέφτη και να τ' αποθαυμάζω μ'ην πιστεύοντας στα μάτια μου. Ήταν δικά μου! Όλοδικά μου αυτά τα όμορφα πασουμάκια. Όλόλευκα σαν τ' αφτιά του κύκνου, σαν νιφάδες χιονιού, σαν... Θεέ μου! Θά σάσση ή καρδούλα μου μπρός στην τόση χαρά. Κ' ήταν ακόμη μαλακά, τόσο μαλακά και ζεστά, όσο κι ή άγκαλιά της μανούλας μου. Τά κοίταζα με λατρεία, ενώ το μυαλούδάκι μου φτερούγιζε κιόλας μακριά, πολύ μακριά...

Θά πήγαινα στην ρυθμική της κυρίας Ρούσσου... θά γινόμουν μεγάλη χορεύτρια. Ή δόξα θά με ακολουθούσε. Ή πρώτη στην Έλλάδα, στο Παρίσι, σ' όλο τον κόσμο. Θά μ' έρραιναν με άνθη, θά χειροκροτούσαν τρελλά, θά πρόφεραν ρυθμικά τ' όνομά μου... Θά ένιωθα όμως συγχρόνως και τη χαρά, τον ήλιγο της ευτυχίας που νοιώθει ή μπαλαρίνα, όταν χορεύη. Έλαφριά σαν πούπουλο, γλυκειά σαν το μέλι των λουλουδιών, γεμάτη

χάρι κι άρχοντιά! Θά συναγωνίζομουν τ' α πουλιά στο πέταγμα, τ' α λουλουδία στην άρμονία, τον άνεμο στην γοργότητα...

Ο ήλιγγος με συνεκλόνιζε και ενώ στροβιλιζόμουν μαζί του, ένιωθα τ' άπαλό χάδι των λουλουδιών, που μου έρριχναν οι θαυμαστές μου...

Τίποτα απ' όλα αυτά που σ' ας αφηγήθηκα δεν πραγματοποιήθηκε. Πράγματι, πήγα στην ρυθμική της κυρίας Ρούσσου, αλλά μετά ένα χρόνο ή σχολή έκλεισε και έμεινα με τ' όνειρα. Σημασία όμως δεν είχε τόσο τ' όνειρα, όσο ή ευχάριστη αταπάτη που μου έδωσε.

Είθε ο κάθε ένας να νοιώθη αυτή την αταπάτη, γιατί στην σημερινή εποχή τ' όνειρα τ' έχουμε περισσότερο ανάγκη από την τροφή.

ΑΓΓΕΛΙΚΗ ΜΠΑΛΗ

Μαθήτρια Β' τάξ.

Γυμν. Θηλέων Καλαμάτας.

***

ΧΡΙΣΤΟΥΓΕΝΝΑ ΣΗΜΑΙΝΟΥΝ ΟΙ ΚΑΜΠΑΝΕΣ

Χριστούγεννα σημαίνουν οι καμπάνες μέσ' στο βαθύ τ' ο χάραμα κι ως άργοξημερώνει. Φυσάει βοριάς κ' είν' παγωνιά κ' επάνω στα ψηλά βουνά πέφτει πυκνό τ' ο χιόνι.

Χριστούγεννα σημαίνουν οι καμπάνες μέσ' στο θαμπό ξημέρωμα που ξεθωριάζουν τ' άστρα κι άσημολάμπει ο αύγερινός εκεί που σμίγει ο ούρανός με τ' ο βουνού την άκρια.

Χριστούγεννα σημαίνουν οι καμπάνες Γιορτάζει ή Πλάσις όλη. Ξυπνούν παντού στίς γειτονιές κι άντιλαλούν με ψαλμοδιές των έκκλησιών οι θόλοι.

«Χριστός γεννιέται σήμερα», ψέλνει ο παπάς εύλαβικά μπροστά στην «Αγία Θύρα. Κι οι άγγελι στον ούρανό, δοξολογούνε τ' Θεό. με τ' ο Δαυίδ τ' η λύρα.

ΕΙΡ. ΜΠΡΙΛΛΑΚΗ - ΚΑΒΑΚΟ-ΠΟΥΛΟΥ

ΣΤΗ ΓΙΟΡΤΗ ΤΗΣ ΜΗΤΕΡΑΣ

Σήμερα ή πιό όμορφη τ' ο Μαγιού 'ναι ήμέρα' έχει την γιορτούλα της ή καλή μητέρα...

Λούλουδα πολύχρωμα μάζεψα να δώσω στην γλυκειά μανούλα μου που λατρεύω τόσο...

Θά της πω με φίλημα' Δέξου τα, μητέρα, ν' αναι τρισαχαρούμενη καθεμιά σου ήμέρα...

ΑΘΗΝΑ-ΙΣ ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ
Καθηγήτρια

***

ΜΕΤΑ ΤΗΝ ΚΑΤΑΓΙΔΑ

Ή μόρα πέρασε, για δές! Ο ούρανός γελάει, τ' άστρο σ' άστρο σκορπίσανε, τ' άγριοβόρι πάει...

Ο ήλιος τώρα, βασιλιάς τρισένδοξος και πάλι, λάμπει και κάνει να φανούν όλα της γής τ' άκάλλη...

ΑΘΗΝΑ-ΙΣ ΜΑΥΡΙΚΑΚΗ

***

ΗΡΘΕ ΑΠΟΨΕ Ο ΧΡΙΣΤΟΣ

Απόψε μοσκοβόλησε τ' ο σπίτι, γιατί ο Χριστός μας ήρθε μυστικά. Μ' όλάνοιχτη καρδιά σαν άνοχο ήπι δαχτήχαμε τ' η χάρι του γλυκά.

Και νοιώσαμε στο Θεό πέρασμά του ν' άπλώνεται τ' ο μύρου ευωδιά, και σ' άγιο και τ' άγιον άγγιγμά του να λάμπουν όλα γύρω από χαρά. (Απόσπασμα) ΒΑΣ. Δ. ΔΗΜΟΥΛΑΣ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ

Ξαναγυρίζει ο νοός στα περασμένα, στα ξέννοιαστα της νιότης μας τ' α χρόνια, στην Φάτην μας, στο Δέντρο και στα χιόνια, στα Κάλαντα, στο Βρέφος, στην Παρθένα...

...Όταν μικρά κρατώντας μας στα χέρια μ' ας έδειχνε ή μανούλα τ' ο μέγα άστρο ψηλά κατά της πόλης μας τ' ο κάστρο κ' έλπίδας βλέπαμε άσπρα περιστέρια!... Νάτοι!... Απ' άλάργα έρχόντουσαν οι Μάγοι φέρνοντας δώρα στο μικρό Θεό Βρέφος. Άνοιγε ο Ούρανός, κ' οι άγγελι νέφος κατέβαιναν στην σάλα την μεγάλη!... (Απόσπασμα)

ΜΙΜΗΣ ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ
Άρτίκιον Τριφυλίας

ΤΟΙΧΟΓΡΑΦΙΕΣ ΘΗΡΑΣ

(Συνέχεια από τ' ην σελ. 3)

προϊστορικών πολιτισμών. Θαμμένον 3.500 χρόνια κάτω από τ' α στρώματα της έλαφρόπετρας και της λάβας τ' ο ήφαιστείου της.

Αί άρχαιολογικά άνασκαφά Σαντορίνης, αί όποια συνεχίζονται, έφεραν εις φώς άρχιτεκτονικά εύρήματα, λίθινα και όρειχάλκινα άντικείμενα, τ' α όποια έχουν προσελκύσει τ' ο άρχαιολογικόν ενδιαφέρον όλου τ' ο κόσμου.

Τ' ο πλέον συζητημένο θέμα από τις τοιχογραφίες είναι ο έρχομός της άνοιξεως. Είναι ή πρώτη φορά που μία τοιχογραφία από τ' ο Αιγαίο έρχεται εις φώς συμπληρωμένη, καλύπτουσα τ' ος τρεις τοίχους τ' ο ενός δωματίου.

Ο καλλιτέχνης ζωγραφίζει ένα τοπίο της Θήρας, όπως ήταν πριν από την μοιραία ήφαιστειακή έκρηξη. Ή εικών κυριαρχείται από πολύχρωμους βράχους ιδιόμορφου σχήματος, καλυμμένους έδω και κεί με βρύα και με τ' ος περιέργους θηράικους κρίνους, που φύονται μεταξύ των. Πάνω απ' τ' ος βράχους έρωτοτροπούνται και τερετίζοντα χελιδόνια πετούν μόνα ή ζευγαρωμένα, κήρυκες της άνοιξεως. Ή τοιχογραφία, ή όποια χρονολογείται τ' ο 1.500 π.Χ., καταλαμβάνει τ' ος 3 τοίχους τ' ο δωματίου και είναι συνολικώς 14 τετραγωνικά μέτρα. Είναι ή μεγαλύτερη τοιχογραφία τ' ο Αιγαίου.

Λίγα μέτρα νοτιώτερα, ή άρχαιολογική σκαπάνη τ' ο Καθηγητού Μαρινάτου έφερε εις φώς ένα άλλο δωμάτιο με τ' ος τοίχους κεκαλυμμένους από τις φανταστικές τοιχογραφίες των Άντιλοπών και των Πυγμαχούντων Παίδων.

Εις τ' ον ένα τοίχο τ' ο δωματίου ο καλλιτέχνης τ' ο 1.500 π.Χ. άπεικονίζει δύο άντιλόπες ζωγραφισμένες με μαύρες γραμμές σ' ένα υπόλευκο φόντο.

Ή τοιχογραφία καλύπτει τ' ον δυτικό τοίχο τ' ο δωματίου. Εις τ' ον νότιον τοίχον τ' ο δωματίου, εν τούτοις, μπορεί να δ' η κανείς την καταπληκτικήν τοιχογραφίαν των πυγμαχούντων παιδών. Παρουσιάζει δύο παιδιά περίπου 8 έως 9 έτών, να παίζουν μπόξ. Είναι πιθανόν ή άρχαιότερα τοιχογραφία εις την ιστορία της τέχνης.

Οι γραμμές τ' ο σώματος της τρυφερής ήλικίας, τόσο τέλειες και άκριβείς όπως φαίνονται, μ' ας κάνουν να αισθανώμεθα, ότι βλέπουμε τ' α παιδιά να παλεύουν. Τ' α σώματά των είναι βαμμένα κόκκινα. Τ' α μαλλιά των καταλήγουν σ' δύο μακρείς μαύρους πλοκάμους και φορούν ένα γάντι πυγμαχίας εις τ' ο δεξί των χέρι. Τ' ο παιδί π' ος τ' α άριστερά φαίνεται ότι είναι πολυτελέστατα ένδεδυμένο. Φορεί χρυσά σκουλαρίκια, βραχιόλια και κοσμήματα από λάπις - λάζουλι. Έπίσης φορεί κοσμήματα γύρω από τ' ος άστραγάλους. Φαίνεται

ότι κινείται περισσότερο νωχελικά από τ' ον π' ος τ' α δεξιά πυγμάχο, ο όποιος αν και νεώτερος είναι επιθετικώτερος. Ο καλλιτέχνης πιθανώς άπεικονίζει κάποιους μικρούς διδύμους πρίγκηπες.

Αυτά δεν είναι παρά δείγματα τ' ον πολυαριθμών τοιχογραφιών, που εύρέθησαν εις τ' ο Άκρωτήρι, εις τ' ο νότιο σημείον της νήσου, όπου οι άρχαιολογικές άνασκαφές έχουν φέρει εις φώς ένα άρχαιο πολιτισμό, ο όποιος δι' ά μέσου εκατονταετηρίδων έχει φθάσει στην εποχή μας σχεδόν άθικτος.

ΑΝΑΣΤ. Π. ΒΑΡΒΑΡΡΗΓΟΣ

FIRST YOU LISTEN THEN YOU SPEAK

ΠΡΩΤΑ ΑΚΟΥΤΕ ΕΠΕΙΤΑ ΜΙΛΑΤΕ

Αυτή την κασέτα που δα λάβετε ΔΩΡΕΑΝ

άκούστε την 10, 20, 30 φορές-όσο χρειαστήτε

για να επαναλάβετε άνετα, με την ίδια άψογη προφορά, ό,τι θ' ακούσετε από τ' ος κορυφαίους και διεθνούς φήμης καθηγητάς τ' ο Linguaphone που θά σ' ας μιλήσουν από την κασέτα αυτήν. Θά δ' ητε άμέσως πόσο εύκολα μπο-

ρείτε να μάθετε και σεις, χάρη στο Linguaphone, οιαδήποτε γλώσσα θελήσετε' με λίγης ώρας άπασχόλησι μέσα στην ήμέρα, όποτε εύκαιρείτε ΣΕΙΣ! Στείλτε μας λοιπόν άμέσως τ' ο κατώτερω δελτίο για να λάβετε κατ' ηληροφορία.

Παρακαλώ στείλτε μου δωρεάν και χωρίς καμιάν υποχρέωσι μου, τ' ον δίσκο σας-την κασέτα σας (σβήνετε τ' ον ένα από τ' α δύο) και τ' ο εικονογραφημένο αναλυτικό τεύχος σας. Η ΓΛΩΣΣΑ ΠΟΥ Μ' ΕΝΔΙΑΦΕΡΕΙ ΕΙΝΑΙ Η..... Έστω λέω δηλ. 10, σ' η γραμμάτωση για έξοδο.

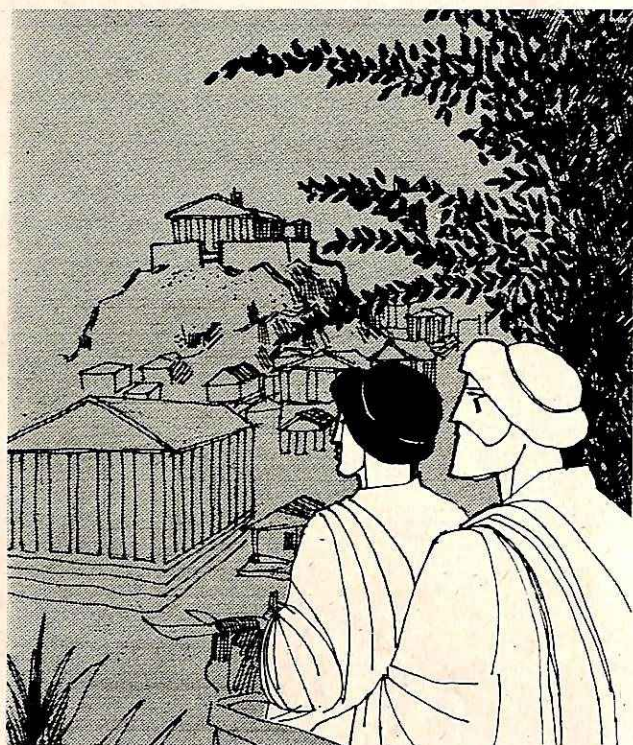
ΟΝΟΜΑ..... ΤΗΛ.....
ΕΠΑΓΓΕΛΜΑ.....
ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ.....

Ίνστιτούτον Linguaphone

Αθήναι: Πανεπιστημίου 10-Τηλ. 617.811 Θεσσαλονίκη: Τσιμισκή 68-Τηλ. 232.370

Τώρα στο Ίνστιτούτον Linguaphone λειτουργεί ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ταχυρρόθμου όπτικοακουστικής εκμάθησεως ΑΓΓΛΙΚΗΣ, ΓΑΛΛΙΚΗΣ, Έπισκεφθήτε τ' ο Πανεπιστήμιον 10 (Α' όροφος)

A. ΛΩΡΙ

**ΠΡΟΑΣ, Ο ΔΟΥΛΟΣ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΟΣ**

Μυθιστόρημα

2

Στὴ σχολὴ τοῦ Λύσιδος μὲ πῆγαν ὅταν ἤμουνα
πιά δέκα χρόνων. Εἶχα τὶς βάσεις ἀπὸ τὸν παπὸς μου,
ποῦ μ' ἔμαθε νὰ συλλαβίζω.

—Κ' ἡ ἀριθμητική; ρώτησε ὁ Ἀμύντας. Σοῦ τὴν
ἔμαθε κι αὐτὴν ὁ παπoύς σου.

—Μάλιστα! ἄρχισα νὰ λογαριᾶζω μὲ τὰ δάχτυλα
 καὶ ἔπειτα μὲ χαλίκια, Τὸν πυθαγόρειο πίνακα, ὅμως
 τὸν ἔμαθα ὅταν πῆγα στὴν Ἀθῆνα. Καὶ τί δὲ μοῦμαθε
 αὐτὸ τὸ πολυαγαπημένο γεροντάκι. «Ὅταν βρισκώ-
 μαστε στὴν ἄκρογαλιὰ μοῦ μιλοῦσε πάντα γιὰ τὸ
 περίφημο Ἄστν. Μὲ τὸ μακρὺ ραβδί του σχεδίαζε
 στὴν ἄμμο τὰ κυριώτερα ἀριστουργήματα ποῦ τὴ
 στολιζοῦν: «Στὸ κέντρο, μοῦλεγε, εἶναι ἡ Ἀκρόπολι.
 Νὰ ἐδῶ εἶναι τὰ Προπύλαια, τὸ πρῶτο κτίσμα ποῦ
 ἀντικρύζει κανεὶς. Ἐκεῖ ὕφώνεται τὸ θαυμάσιο ἄγαλ-
 μα τῆς θεᾶς τῆς σοφίας, τῆς Ἀθηνᾶς ποῦ προστα-
 τεύει τὴν ἐξάισια πόλι. Παρέκει ὁ Παρθενών». Μοῦ
 τὸν εἶχε περιγράψει μὲ τέτοιον τρόπο, ποῦ μετὰ καὶ
 στ' ὄνομά του ἀκόμα ἐνοιῶθα νὰ σκιρτάῃ ἡ καρδιά
 μου. Μοῦ μιλοῦσε γιὰ τίς μετόπες, ποῦ πάνω τοὺς ὁ
 μεγάλος καλλιτέχνης εἶχε ἱστορήσει τίς μάχες τῶν
 Κενταύρων μὲ τοὺς Λαπίθες. Κι ἀκόμα γιὰ τὴν Ἀγο-

ρά, για τὸ Λυκεῖο, γιὰ τὶς Στοιές, γιὰ ὅλα τὰ ἀθάνατα
μνημεῖα ποὺ φιλοτέχνησαν καλλιτέχνες μοναδικοὶ κι
ἀξεπέραστοι.

Ἦρθε ἐπιτέλους ἡ ὥρα ν' ἀποχαιρετήσω τὸ σπίτι μας. Ἀνεβήκαμε σ' ἓνα ἀμάξι πού τὸ 'σερνανε δυὸ βόδια — ὁ παπούς, ὁ πατέρας κι ἐγὼ — κι ἀκολουθώντας τὸν καλοδιατηρημένο δρόμο φθάσαμε στὸν προορισμό μας. Ἀπὸ χαρὴ κάναμε τίς ὁμορφιὲς τῶν καλοκαλλιεργημένων ἀγρῶν καὶ τὸν εὐλογημένο μόχθο τῶν ἀνθρώπων πού δούλευαν τραγουδώντας, ἔξαφνα ὁ παπούς σήκωσε τὸ ραβδί του, κ' ἔδειξε κατὰ τὴν δύσι: «Κοίταξε ποιὰ εἶναι. Νὰ ἡ Ἀκρόπολι!»

Μέσα στο ροδόχρυσο φῶς τῶν ἡλίου ὁ μαρμαρένιος ναὸς ἄστραφτε, πέρα μακριά. Ἐμείνα θαμπωμένοι καὶ τὸν θωροῦσα ἀμίλητος ὥρα πολλή. Ὑστερα ἔρριξα τὴ ματιά μου κατὰ τὴν ἀνατολή, πού ὀρθωνόνταν περήφανα ὁ Ὑμηττός, πού κάνει τὸ καλύτερο μέλι. Ὅσο προχωροῦσαμε βλέπαμε νὰ προβάλουν οἱ σιλουέττες τῶν λόφων καὶ τῶν ποταμῶν τοῦ Κολωνοῦ, τοῦ Λυκαβηττοῦ, τοῦ Ἰλισσοῦ, τοῦ Κηφισοῦ. Ὁ παπὸς φρόντιζε νὰ μὲ κατατοπίζῃ γιὰ ὅλα. Σὲ μιὰ στιγμή ἐφιθύρισε τούτους τοὺς στίχους: «Αὐτὸς πού δὲν ἐπιθυμεῖ νὰ ἐπισκεφθῇ τὸ Ἄστυ — αὐτὸς πού δὲν τ' ἀρέσει νὰ τὸ βλέπῃ — εἶναι κουτός. — Καὶ πῶς κουτός εἶναι ἐκεῖνος, πού τὸ βλέπει, τοῦ ἀρέσει καὶ τ' ἀπαράται καὶ φεύγει». Εἶναι ἀπὸ μιὰ κωμῶδια τοῦ Λυσίππου. Ἐπειτα εἶπε: «Κοίταξε, Πρόα. Ὁ Πειραιᾶς!». Καὶ μοῦ μίλησε γιὰ τὸν τάφο τοῦ Θεμιστοκλῆ, δείχνοντάς μου τον. Εἴχαμε πιά μπεῖ στὴν πλατεῖα λεωφόρο πού εἶχε φτιάξει ὁ ἴδιος. Παρακάτω μοῦδειξε ἓνα κενοτάφιο καὶ μοῦ εἶπε ὅτι στὴν μαρμαρίνη πλάκα ἦτανε γραμμένο τοῦτο: «Τῆς δόξας τοῦ Εὐριπίδη μνήμα ὁλόκληρη ἡ Ἑλλάς». Ὅχι πολὺ ἀργότερα μπήκαμε στὴν πολιτεία πού τὴ στολίζανε ναοὶ-γεμάτοι μεγαλοπρέπεια καὶ ἀγάλματα θαυμαστά. Κόσμος πολὺς κυκλοφοροῦσε στοὺς πολυθρόνους δρόμους καὶ σὲ μιὰ στοὰ εἶδα συγκεντρωμένους νέους νὰ στέκουν ἀσάλευτοι καὶ ν' ἀκοῦν ἓναν φιλόσοφο πού δίδασκε μὲ φωνὴ μελωδική. Πῶς πέρα μοῦδειξε ὁ παπὸς τὴν Πνύκα, λέγοντάς μου πῶς ἐκεῖ γίνονταν οἱ συνέλεύσεις τοῦ λαοῦ. Πέρασαμε μπροστὰ ἀπὸ τὴν Ἀκαδημία καὶ ἀπὸ τὴ Βασιλείο Στοά, χαρήκαμε τὴ διπλὴ σειρὰ τοῦ Ἑρμῆ. Πρόκειται γιὰ στήλες πού ἀπάνω τους εἶναι στημένα κεφάλια τοῦ γοργοφτερου θεοῦ, καὶ πού οἱ περισσότερες, ἀπ' αὐτὲς ὀφείλονται στὸν Ἰππάρχο, τὸ γιὸ τοῦ Πεισιστράτου. Ὑπάρχουν σ' αὐτὲς διάφορα ἡθικὰ ἀποφθέγματα, αἵφνης: «Πάντα νάχῃς ὁδηγὸ τὴ Δικαιοσύνη», «νὰ σέβῃς τοὺς ἀδύνατους», «νὰ προσφέρῃς τὴ βοήθειά σου στοὺς δυστυχημένους». Προχωρώντας ἀντικρίζαμε κάθε τόσο πλατεῖες στολισμένες μὲ μεγάλα πλατάνια. Ὑστερα ἀπὸ τὴν ὡραία αὐτὴ διαδρομὴ φτάσαμε σ' ἓνα στενὸ δρόμο μὲ σπίτια μικρὰ ἀλλὰ πεντακάθαρα. Ἐκεῖ ἔμενε ἡ γριούλα Ἀγαρίστη μὲ τὴ Γλυκέρα, τὴν ἐγγονή της. Εἶχαν ἀκούσει τὸ θόρυβο τοῦ ἀμαξιοῦ καὶ βγεῖ στὴν πόρτα γιὰ νὰ μᾶς ὑποδεχοῦν. Μόλις πατήσαμε τὰ πόδια μας στὸ χῶμα, γονατίσανε κ' οἱ δύο τους μπροστὰ στὸν παπὸ καὶ στὸν πατέρα, τοὺς φιλήσανε τὰ χέρια καὶ φιθύρισανε καλωσορίσματα. Τ' ἀμάξι ἦτανε φορτωμένο μὲ πολλὰ τρόφιμα — πίτες, ἀλλαντικά, σιτάρι, φρούτα, κρασί καὶ λάδι. Τὰ κατεβάζαμε, κ' ἐγὼ μαζὶ μὲ τὴ Γλυκέρα τὰ κουβαλήσαμε μέσα. Χαρὰ γεμάτη ἡ γῆρα Ἀγαρίστη μᾶς ἐδεῖξε τὸ

δωμάτιό μου και τὸ δρόμο πού ὠδήγηοῦσε στὸ σχολεῖο
τοῦ Λύσιδος. Σὲ λίγο μὲ πήρανε καὶ μὲ πήγανε ἐκεῖ.
Ἀντικρύζοντας τὸν αὐστηρὸ δάσκαλο μὲ τὰ πυκνὰ
γένεια καὶ τὴ βαρεῖα φωνή, τρομοκρατήθηκα. Παρά
λίγο νὰ τὸ βάλω στὰ πόδια. Δὲν ἄργησαν ὅμως νὰ
φανοῦνε κάμποσα παιδιὰ πού μαθήτευαν στὴ σχολή,
κ' ἐγώ, βλέποντάς τα, πῆρα θάρρος. Ἀφοῦ οἱ δικοί
μου ἀλλάζανε λίγα λόγια μὲ τὸν Λύσιδα κ' ἐγώ μὲ τὰ
παιδιὰ, γυρίσαμε στὸ σπίτι, ὅπου βρήκαμε στρωμένον
τὸ τραπέζι. Τ' ἀπομεσήμερο κάναμε ἓνα γῦρο στὴν
πόλι, καὶ τὸ δειλινὸ ὁ παπούς κι ὁ πατέρας, ἀφοῦ μοῦ
δῶσανε πολλὲς συμβουλές, μ' ἀποχαιρετήσανε. Γύ-
ρισα στὸ σπιτάκι ἀναστενάζοντας. Τό 'βρισκα στενὸ
φτωχικόν. Κ' ἐνοιωθα μεγάλῃ μοναξιά. Μὰ ἡ κοῦρα
μὲ ἔκανε νὰ νυστάξω. Τὸ πρόσεξε ἡ Ἀγαρίστη, μὲ
πῆρε ἀπὸ τὸ χέρι καὶ μ' ὠδήγησε στὸ δωμάτιό μου.
Ξάπλωσα καὶ κοιμήθηκα βαθιά!...

3

Τὴν ἄλλη μέρα συνέχισε τὴ διήγησί του ὁ Πρόας ἀρχίζοντας μὲ τὴν περιγραφή τοῦ σχολείου, ποῦχε μιὰ μεγάλη αὐλὴ γεμάτῃ δέντρα κ' ἕνα παρπάτηγμα ποὺ στοὺς τοίχους του κρεμόνταν λύρες, αὐλοί, κιθάρες κι ἄλλα μουσικὰ ὄργανα, ὁ δάσκαλός μας ὁ Λύσις εἶπε σ' ἕνα παιδί ποὺ καθόταν δεξιὰ μου:

—'Αριστομένη, πιάσε τὴ λύρα σου.

Ἐκεῖνο σηκώθηκε καὶ ἔκανε ὅ,τι τὸ εἶχε προστάξει.

—“Αχ, εἶπα μέσα μου, τώρα θ᾿ ἄρθη κ' ἡ σειρά μου!.

Ἐτρεμα ἀπὸ τὸ φόβο μου. Δὲν εἶχα πολὺ καταγίνειν με τὴ μουσικὴ καὶ φοβόμουνα πὼς δὲ θὰ τὰ καταφέρω. Καθὼς ὅμως εἶδα πὼς ὁ Ἀριστομένης δὲν ἦτανε καλύτερός μου, πῆρα θάρρος. Ἐτυχε νὰ μ' ἔχει διδάξει ὁ παπούς μου τὸ μέρος τῆς «Ἀντιγόνης» ποὺ μ' ἔβαλε ὁ Λύσις νὰ ἐκτελέσω, κ' ἔτσι δὲν ἀστόχησα. Ὅταν ἀργότερα, τὸ ἡμικύκλιο πού σχηματίζαμε χάλασε κι ἄρχισε νὰ γίνεταί κάποιος θόρυβος καὶ νὰ ἐπικρατῇ μὴ ἀνάρμοστη ἀταξία σὲ στιγμὲς ποὺ ὁ δάσκαλος εἶχε πάει μέσα νὰ ξεκουραστῇ, ἓνας ὁμορφος ξανθὸς νεαρὸς ποὺ τὸν ἔλεγαν Εὐφορίωνα, μὲ πλησίασε κι ἄρχισε νὰ μὲ κοιτάζῃ περιγελαστικά. Ἡμουνα, βλέπετε, χωριατόπουλο κ' ἐκεῖνος Ἀθηναῖος... Ἀξάφνα πρόσεξα πὼς κατὶ ἔγραφε στὴν πλάκα του κοιτάζοντάς με κάθε τόσο. Ἐπειτα ἄπλωσε τὸ χέρι του, καὶ χωρὶς νὰ πῇ λέξι μοῦδωσε νὰ διαβάσω τὸ τ' εἶχε γράψει. Φουρκισμένος ἐγώ, ἔκανα τὸ λάθος νὰ τοῦ ἀπαντήσω. Τί εἶχε γράψει αὐτός; Νά τί: «Πές μου τ' ὄνομα τοῦ ράφτη σου, γιατί θέλω νάχω κ' ἐγὼ ἓνα χιτῶνα σὰν τὸν δικό σου». Καὶ νὰ ἡ ἀπάντησί μου: «Πές μου τὸν δάσκαλο πού σὲ διδάξε συμπεριφορά, γιὰ νὰ μὴν τὴν πάθω καὶ πάω σ' αὐτόν». Ἐνῶ ὁ Εὐφορίων ἔριχνε μιὰ περιφρονητικὴ ματιὰ στὸ κεῖμενό μου, ἓνας ἄλλος τοῦ πῆρε ἀπὸ τὰ χέρια τὴν πλάκα μου κ' ἔγραψε: «Πρόα, ἂν θέλῃς νὰ τὰ βγάλῃς πέρα μὲ τὸν Εὐφορίωνα, πρέπει νὰ μάθῃς νὰ περιγελᾷς». Διεσκέδαζαν οἱ δυὸ τους μαζὶ μου, τὴ στιγμὴ πού ἐγὼ εἶχα γίνεαι σὰν πασπαλίνα ἀπὸ τὴ νέα προσβολή.

Στο μεταξύ μαζεύτηκαν γύρω μας κι άλλα παιδιά. «Εν' ἀπ' αὐτὰ ἔγραψαν στὸ πινακίδιό του: «Μενεκράτη, ἀντί σύστησε στὸν Εὐφορίωνα νὰ μάθῃ ὀρθογραφία, ἀντί νὰ τὸν κολακεύῃς». Ἔβαλα τὰ γέλια διαβάζοντας αὐτὰ, ἐνῶ ὁ Εὐφορίων ἔβραζε ἀπὸ τὸ κακό του. «Τί βρίσκεις, ἀναιδέστατε Μενεκράτη, στὴν ὀρθογραφία μου;». Πῆρε ἀμέσως τὴν ἀπάντησι: «Ὁ χιτώνας γράφεται μ' ἓνα τ. Ὁμορφα τὸν φορᾷς, δὴμος τὸν γράφεις

ἀσχημα). Ξαφνικά ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ δασκάλου μας: «Πρόα, δός μου ἀμέσως τὸ πινακίδιό σου». Χλώμιασα. Στὴ στιγμὴ κατὰλαβα πόσο μεγάλη ἦταν τὰ σφάλματά μου: χάσιμο χρόνου, ἀπειθεία, παράδειγμα κακὸ κ' ἄλλα. Καὶ τὰ εἶχα κάνει ἐγώ, ποῦ ἔταξα στοὺς δικούς μου νὰ εἶμαι πάντα φρόνιμος! Προχώρησα πρὸς τὸν παιδαγωγὸ παραπατώντας ἀπὸ τὴν ταραχὴ μου. Στράφηκε, μόλις ἔβριξε μὴ ματιά στὰ γραπτά, στὸν Μενεκράτη ὁ Λύσις καὶ εἶπε: «Ἐσύ, ποῦ ξέρεις νὰ δίνης συμβουλὲς στὸν νέο συμμαθητὴ σου, μάθε πρῶτα πῶς πρέπει νὰ φέρεσαι.» Καὶ συνέχισε: «Ἐτσι λοιπὸν χάνετε τὸν καιρὸ σας, ἔτσι φροντίζετε νὰ πληρώνετε τίς θυσίες τῶν γονιῶν σας γιὰ τὴ μόρφωσί σας. Καυγαδίζετε σὰν τοὺς χαμάληδες. Ἐπιθυμεῖτε νὰ ζῆτε στὸ βούρκο τῆς ἀγραμματισύνης. Λησμονεῖτε πῶς καὶ μέρα θὰ σᾶς καλέσουν ν' ἀντιπροσωπεύσετε τὴν πατρίδα; Ἀλλὰ χάσατε χρόνον πολὺτιμο. Πρέπει νὰ τιμωρηθοῦν οἱ ἔνοχοι».

Σηκώθηκε, πήρε ένα μαστίγιο που κρεμότανε στον τοίχο, και φώναξε: «Έλα κοντά, Εὐφορίων». Αὐτὸς πλησίασε, ἄπλωσε τὸ χέρι του καὶ δέχθηκε ἑννέα δυνατὰ χτυπήματα χωρὶς νὰ φανερώσῃ πόνο ἢ μεταμέλεια. Εἶπε μονάχα σιγανὰ σὰν γύρισε στὴ θέσι του: «Ὁ δούλος μου ἔφερε μιὰν ἔξοχη ἀλοιφή. Αὐρὸ κιόλας δὲν θὰ ὑπάρχει ἔγχος στὸ χέρι μου». Ἦρθε κ' ἡ σειρά μου. Ἀφοῦ διάβασε τ' εἶχα γράψῃ ὁ Λύσις μὲ πρόσταξιν ν' ἀνοίξω τὸ χέρι μου. Ἔτρεμα, ἤμουν ὅμως ἀποφασισμένοι νὰ κρύψω τὴν ταραχή μου καὶ νὰ μὴν ξεσπάσω σὲ ξεφωνητά. Μιά, δυό, τρεῖς, τέσσερες, πέντε... Παρὰ λίγο νὰ κλάψω, ὅμως ὄχι, ἔλεγα μέσα μου. Δὲν πρέπει νὰ γελοιοποιηθῶ. Ἐξί, ἑπτὰ, ὀχτῶ, ἑννέα. Ἐπιτέλους, κρατήθηκα. Δὲν ἔβγαλα οὔτε ἓνα δάκρυ!

Ξαναπήγα περήφανος στη θέσι μου τη στιγμή που άκουσα να φωνάζει ο δάσκαλος τὸ Μενεκράτη. «Γιὰ νὰ ἰδοῦμε πῶς θὰ φερθῇ αὐτός», εἶπα μὲ τὸ νοῦ μου. Ὅταν δέχθηκε τὸ τρίτο χτύπημα στριφογύρισε σὰν ἓνα σκουλήκι, στὸ τέταρτο γεμίσαμε δάκρυα δὰ μάτια του, στὸ ἕκτο ἔξεπασε σὲ ἄγριες φωνές...ὅταν γύρισε στὴ θέσι του ἦταν καταχίτρινος, ἔτρεμε σύγκορμος, παραμιλοῦσε. Τοῦρριξα μιὰ ματιὰ περιφρονητική. Εἶχε φερθῇ σὰν ἑλεεινὸς χαμᾶλης. Ἀλλὰ κι ὁ Εὐφορίων τὸν κοιτοῦσε περιφρονητικά. Μόλις ἔκανε νὰ τοῦ εἰπῇ κάτι, ἀπάντησε: «Πᾶψε, μ' ἔκανες νὰ σὲ συχαῶ. Μᾶτε θέλω νὰ σὲ ξέρω». Κ' ἐκεῖνος εἶχε ζωῶσι μεν καὶ ὅλο ματιὰς ἱκετευτικὰς τοῦ ἔρριχνε.

Ὑστερα ἀπὸ ἡμέρας ἔμαθα πὼς ὁ πατέρας τοῦ Εὐφορίωνος ἦταν ἓνας μεγάλος ἄρχοντας, καὶ στὸ σπίτι του βολεῦνταν μερικοὶ παράσιτοι, ποὺ τὸν ἐκολάκευαν. Ἐνας ἀπ' αὐτοὺς ἦταν ὁ πατέρας τοῦ Μενεκράτη. Αὐτὸς ὁ νεαρὸς, εἶχε φαίνεται σκοπὸ νὰ ζήσῃ κατὰ τὸν τρόπο τοῦ γονιοῦ του, νὰ παίζει ρόλο γελωτοποιοῦ, νὰ γλεντοκοπᾷ χωρὶς νὰ κἀνῃ ἓνα τίμιον ἐπάγγελμα. Ἄς εἶναι, θὰ ξαναμιλήσουμε ἴσως ἀργότερα γι' αὐτό. Τώρα θὰ σᾶς πῶ γιὰ τὸ πῶς ἐδέχθησαν τὴν τιμωρία οἱ ἄλλοι ποὺ ἀνακατεύτηκαν στὴν ὑπόθεσι τῶν πινακίων. Ὁμολογῶ ὅτι φέρθηκαν μὲ ἀξιοπρέπεια. Μόνον ὁ ἀπαίσιος Μενεκράτης εἶχε ντροπιάσει τὸ γένος μας. Ὅταν συνεχίστηκε τὸ μάθημα εἶχαν βέβαια πρηστῇ μερικὰ χέρια, μὰ οἱ συνειδήσεις ἦταν ἀπόλυτα ἥσυχες.

Διασκευή Σ.Π.
Σχέδ. Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ

(Συνεχίζεται)

ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΕΡΥΘΡΟΣ ΣΤΑΥΡΟΣ ΝΕΟΤΗΤΟΣ

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΚΔΟΣΙΣ

ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

Γραφεία Συντάξεως: Λυκαβηττού 1 - Τηλ. 613.571

Α' Περίοδος 1924-1941 — Β' Περίοδος Έτος 31ον — ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ 1975 - ΑΡΙΘ. ΤΕΥΧΟΥΣ 3

Διευθύνουσα Έπιτροπή του Περιοδικού

Π. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΣ, ΙΩΑΝ. ΚΙΤΣΑΡΑΣ, Ε. ΣΠΗΛΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ, Π. ΤΣΑΚΡΗΣ, ΧΡΙΣΤ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΣ
Συμβούλος διά την εποπτείαν της ύλης: ΣΠ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ

Διευθύνσεις συμφώνως Ν.Δ. 346/69 άρθρον 9: Διεύθυνσις Περιοδικού: ΚΑΛΛΙΡΡΟΗ ΧΡ. ΠΑΠΑΔΟΠΟΥΛΟΥ Δώρα δ' Ίστρια 22
Υπεύθυνος Τυπογραφείου: ΤΡΙΦΩΝ ΤΣΟΥΚΑΣ Παισικίου 10

Τιμή Φύλλου Δρχ. 5 — Έτησία συνδρομή: Έσωτ. Δρχ. 50 (διά τὰ Σχολεία δρχ. 40) — Έξωτ. £ 1 ή \$ 3

ΕΞΟΦΛΗΣΙΣ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΥ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΥ: Παρκαλιούμεν θερμώς: α) Τούς καθυστερούντας την εξόφλησιν της προς το περιοδικόν
δυνάμει των, όπως επισπεύσουν ταύτην, β) όπως τὰ έμβλήματα αποστέλλωνται άποσώπως Ε.Ε.Σ.Ν., Λυκαβηττού 1, Αθήνας.

ΕΚΤΑΚΤΟΙ ΕΚΛΕΚΤΟΙ ΣΥΝΕΡΓΑΤΑΙ

Γ. ΑΘΑΝΑΣ: Άκαδημαϊκός
Γ. ΔΑΣΚΑΛΑΚΗΣ: Καθηγητής της
Παντείου Άν. Σχ. Έπιστημών
Ι. ΘΕΟΔΩΡΑΚΟΠΟΥΛΟΣ: Άκαδη-
μαϊκός
Β. ΚΟΥΡΙΑΣ: Καθηγητής Πανεπιστη-
μίου Αθηνών
Γ. ΚΟΥΡΝΟΥΤΟΣ: Γεν. Διευθυντής
Υπουργ. Πολιτισμού και Έπιστημών

ΟΡ. ΛΟΥΡΙΔΗΣ: Όμότ. Καθηγητής
Πανεπιστημίου Αθηνών
Θ. ΠΕΤΣΑΛΗΣ - ΔΙΟΜΗΔΗΣ: Έθνι-
κόν Άριστεϊόν Γραμμάτων και Τεχνών
Μ. ΣΤΑΣΙΝΟΠΟΥΛΟΣ: Άκαδημαϊ-
κός
Ι. ΧΑΡΑΜΗΣ: Άκαδημαϊκός
ΠΕΤΡΟΣ ΧΑΡΗΣ: Άκαδημαϊκός

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

CONTENTS

ΠΡΟΕΔΡΟΥ ΤΟΥ Ε.Ε.Σ. κ.Π. ΓΕΩΡΓΟΥΝΤΖΟΥ:

Μήνυμα 1

ΥΠΟΥΡΓΟΥ ΠΑΙΔΕΙΑΣ κ. Π. ΖΕΠΟΥ: Έγκύκλιος. 1

Α. ΔΕΛΙΚΩΣΤΟΠΟΥΛΟΥ: Ό άγιος του αιώνος μας. 2

Α. ΒΑΡΒΑΡΗΓΟΥ: Τοιχογραφίες Θήρας. 3

Α. ΒΑΡΕΛΛΑ: Τό νησάκι της μιας συλλαβής. 4

Κ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΙΔΗ: Τό πράσινο των δένδρων και 5

ή έξοχική ζωή του ανθρώπου 5

Θ. ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ: Ποίημα 5

Δ. ΣΤΑΜΕΛΟΥ: Χριστουγεννιάτικα έθιμα 6

Σ. ΓΡΑΝΙΤΣΑ: Άγριόγατα 7

ΣΥΝΕΡΓΑΤΟΥ: Άστρονομικά 8

Α. ΚΑΡΑΝΤΩΝΗ: Χριστουγεννιάτικο όνειρο 9

ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ Γ.: Ό σκαντζόχοιρος 10

ΙΑΤΡΟΥ: Ό ύγεια 11

Α. Β.: Χριστουγεννιάτικο δένδρο 11

Σ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ: Σάν παραμύθι. 12

Γ. ΜΑΡΚΟΡΑ, Τ. ΑΓΡΑ, Σ. ΜΠΟΛΕΤΣΗ: Ποιήματα 13

Π. ΓΛΕΖΟΥ: Τό ταξίδι στο νησί. 14

Δ. ΜΑΓΚΡΙΩΤΗ: Ψυχοεκπαιδευτικά θέματα 15

Μ. ΠΡΩΤΟΓΕΡΙΔΗ: Ό Ιστορία του Ε.Ε.Σ. εικονο- 16

γραφημένη 16

ΜΩΠΑΣΣΑΝ: Ό σπάγγος 18

Δ. ΚΑΜΠΟΥΡΟΓΛΟΥ: Ό Σύλλογος «Βύρων» 20

Μ. ΜΗΤΣΑΚΗ: Παναγία ή Μεγαλομάτα 21

ΚΙΝΗΣΙΣ-ΔΡΑΣΙΣ Ε.Ε.Σ. και Ε.Ε.Σ.Ν. 22

Ν. ΔΗΜΗΤΡΟΚΑΛΛΗ: Τά θαλάσσια κήτη 25

ΑΝΤΙΓΟΝΗΣ ΜΕΤΑΞΑ: Μία έπιστημονική Διαθήκη 26

ΑΠΟ ΤΗΝ ΔΡΑΣΙΝ ΤΩΝ ΟΜΑΔΩΝ Ε.Ε.Σ.Ν. 27

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΑΝΑΓΝΩΣΤΩΝ 28

Α. ΛΩΡΙ: Πρόας, ό δούλος παιδαγωγός. 30

Στίχοι — Μουσική στα έσωφύλλα

H.R.C. PRESIDENT P. GEORGOUNTZOS: Message 1

MINISTER OF EDUCATION Mr. P. ZEPOS: 1

Recommendation 1

A. DELICOSTOPOULOS: The Saint of our Ce- 2

ntury 2

A. VARVARRIGOS: Wall paintings in Thera Island 3

A. VARELLA: The One-Syllable Small Island 4

K. CONSTANTINIDIS: The Green of the Trees 5

and the Psychical Life of Man 5

TH. CONSTANTINOU: Poem 5

D. STAMELOS: Christmas Customs 6

S. GRANITSAS: Wild Cat 7

COLABORATOR: Astronomy 8

A. KARANTONIS: Christmas Dream 9

ALEXANDER G.: The Hedgehog 10

DOCTOR X.: Health 11

A. B.: Christmas Tree 11

S. PANAGIOTOPOULOS: Like a Tale 12

G. MARCORAS, T. AGRAS, S. BOLETIS: Poems 13

P. GLEZOS: Travelling to the Island 14

D. MAGRIOTIS: Psychoeducational Subjects 15

M. PROTOGERIDIS: The illustrated History of 16

the H.R.C. 16

G. de MAUPASSANT: The String 18

D. CAMBOUROGLOUS: "Byron" Association 20

M. MITSAKIS: Virgin Mary the "Megalomata" 21

H.R.C. AND H.J.R.C.: Movement — Activities 22

N. DIMITROKALLIS: The Sea Monsters 25

ANTIGONI METAXA: A Scientific Testament 26

FROM H R C. JUNIORS ACTIVITIES 27

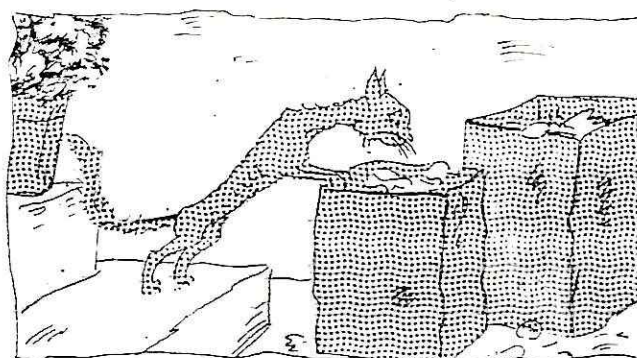
READERS' COLLABORATION 28

A. LAURIE: Proas, the Slave Educator 30

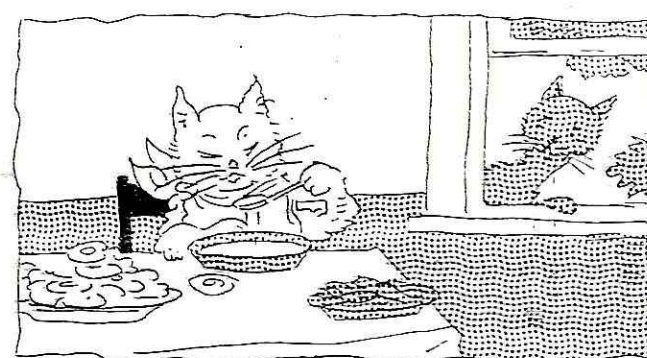
Verses—Music Inner Covers

Ο ΠΑΧΟΥΛΗΣ ΚΙ Ο ΜΠΙΜΠΗΣ

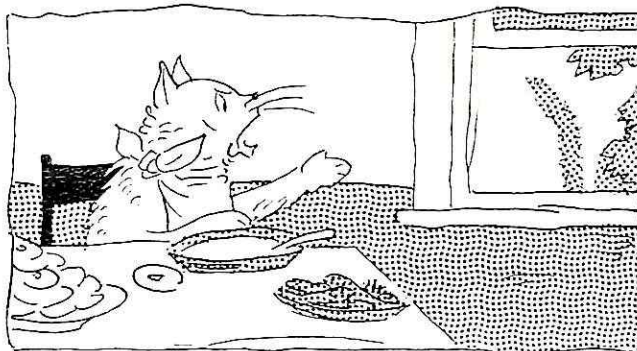
Τού έκλιπόντος συνεργάτου μας
Α. ΒΩΤΤΗ

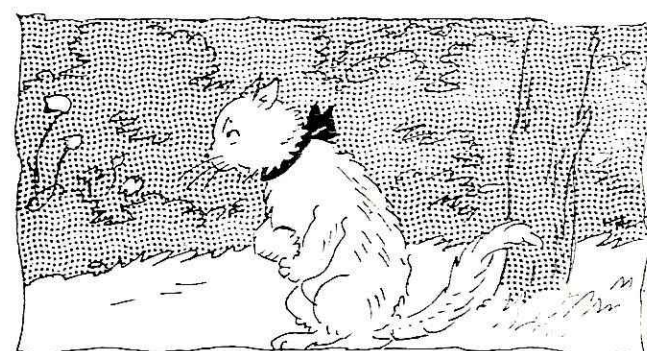
Ό καημενούλης ό Μπιμπής ήταν δυστυχισμένος!
Τ' άφεντικό του είχε χαθή. Κι αυτός, γεμάτος θλίψη,
άπό τή μια στην άλλη αϋλή γυρνούσε πεινασμένος,
στούς τενεκέδες ψάχνοντας κάτι νά βρή νά γλείψη.

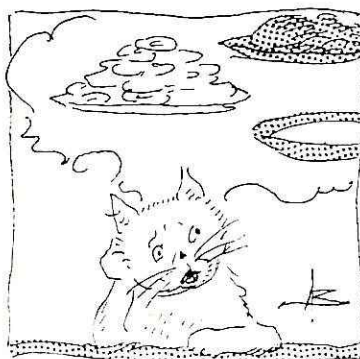
Όσπου μιά μέρα άπ' τήν πολλή τήν πείνα δέν κρατάει
και στού Παχούλη του χοντρού τήν καμαρούλα πάει.
— Δύο λογάκια νά,σου πώ, Παχούλη, μου επιτρέπεις;
— Μά τώρα τρώω Μπιμπτίκο μου. Άσε με. Δέ βλέπεις;

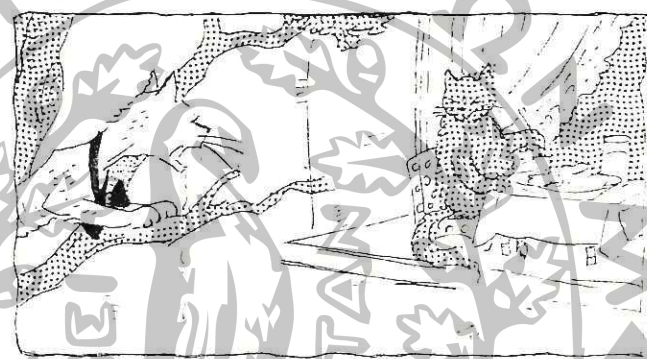
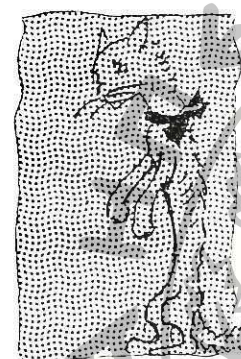
— Νάι. Άλλ' εκεί πού τρώς, στο πλουμιστό σου πιάτο,
άκούς κ' έμένα, τί μ' αυτό; — Δέ θα μου πάη κάτω...
— Νά μούδινες καμμιά μπουκιά ή μιά γουλίτσα γάλα...
— Φύγε, Μπιμπτίκο. Εύγενής δέν είσαι ούτε στάλα.

Άλλά σέ κάμποσο καιρό τό καλοκαίρι φτάνει
ό κύριος τού Παχούλη μας πηγαίνει στά λουτρά του,
κι αυτόν άπό τή βία του στον κήπο τόν δεχάνει,
χωρίς φαγιά, χωρίς γλυκά και γουργουρά ή κοιλιά του

Τώρα γυρίζει στις αϋλές, αλλά φαί δέ βρίσκει
«Άχ, πούν, τὰ γαλατάκια μου και οι γεμάτοι δίσκοι;»...
Κ' εκεί πού για τὰ πάχη του γινόταν τόσος ντόρος,
έστράγγιξε, κι άπόμεινε... σωστός κοντυλοφόρος!

Εάφνου σ' ένα παράθυρο με πλούσιους μπερντέδες
βλέπει παχύ τόν κύρ Μπιμπή και προς του τρείς κεφτέδες.
— Μπά! Πώς αυτού, Μπιμπτίκο μου — Τώρα έδωτέρα μένω.
— Έγώ όμως φτώχυνα πολύ. Με βλέπεις τόν καημένο...

» Νά μούδινες καμμιά μπουκιά, ή μιά γουλίτσα γάλα...
— Φύγε, Παχούλη. Εύγενής δέν είσαι ούτε στάλα.

Έτσι ό Παχούλης έμαθε τό τί σημαίνει «πείνα».
Κι όταν ό άφεντούλης του ήρθε τόν τρίτο μήνα,
κι άρχίνησε ό φίλος μας και πάλι νά χορταίνει,
στούς γάτους δλους έδινε πού ήταν πεινασμένοι.

★ Καλά Χριστούγεννα ★

ΕΝΙΣΧΥΣΑΤΕ ΤΟ ΕΡΓΟΝ
ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΕΡΥΘΡΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥ

